

NÓGRÁDI LÁSZLÓ

*Ápolni a múltat, tervezni
a jövőt*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ

*Ápolni a múltat,
tervezni a jövőt*

*I. Szívem
visszahúzott a
zalai dombok
közé*

SZÍVEM VISSZAHÚZOTT A ZALAI DOMBOK KÖZÉ

Gyökereim Zalából erednek. Nagypám mint Zalaszentiván állomásfőnöke került a hírhedt B-listára a Rákosi-években. Nagyanyám Zalaegerszegen az Állami Zeneiskolában tanított, később a Notre Dame Zárdában. Édesanyám mint tanítónő, édesapám mint állomásfőnök házasságuk első éveit Zalalövőn töltötték.

Gyermekkorom meghatározó élménye a zalai táj szeretete, s az édesanyám szájából gyakran emlegetett „tisztességes zalai ember” fogalma. Feleségem egyházzenevel foglalkozik, több mint húsz éve vezet templomi gyermekkórust. Hat gyermekünk van. Köszönettel tartozunk szüleinknek és nagyszüleinknek mindazért, amit értünk s Magyarorszáért az elmúlt évtizedekben tettek. Kérjük őket, bízzanak bennünk, hogy megvalósíthassuk mindazt, amiért maguk is fáradoztak: biztos jövőt unokáinknak, a mi gyermekeinknek. Segítenünk kell abban, hogy az egyházak segítő keze azokhoz is elérjen, akiken az állam vagy az önkormányzatok nem mindig tudnak segíteni: a szegényekhez, a reménytelenül perifériára szorultakhoz.

A magyar nemzet tagjai, magyar polgárok vagyunk. Összeköt bennünket a magyarság több mint ezeréves történelme. Múltunk tisztelete, a nemzeti hagyományok ápolása erőt adhat mai tevékenységünkhöz, távlatot és hitet a jövő feladatainak megoldásához. Az új évezred küszöbén két életfelfogás között kell választanunk. Küszködünk tovább mindennapi gondjainkkal, kapaszkodjunk a múlt megszokásaiba, mondván, úgyse lesz jobb? Vagy eljött az ideje annak, hogy újra hinni merjünk saját jövőnkben?

– *Hogyan ismerkedett meg vidékünkkel?*

– Hát ez egy picit korábban kezdődött. Egyrészt egész kisgyerekkori élményeim, szüleim zalalövői otthonában, aztán '94-ben a KDNP elnökének, Surján Lászlónak a kérésére elindultam az akkori választásokon. Mivel a család akkor Budapesten élt, budapestiként itt – a zalaiak tudják – elég nehéz babérokra szert tenni, és a 11 jelöltből 4-5. helyen, szinte holtversenyben végeztünk az akkori MDF-es jelölttel, és annyira beleszerettem ebbe a 103 településből álló körzetbe, hogy még '94-ben elhatároztam, ha bármi történik is, én 1998-ban ennek a térségnek országgyűlési képviselője szeretnék lenni. Így kezdődött.

– *Közismert a zalai kistalvas település-szerkezet, hogyan osztotta be az idejét, hogy mindenhova eljusson?*

– Nagyon nehéz, hiszen tudjuk, nem kell hozzá fejszámoló művésznak lenni, hogy 365 nap van egy évben, nekem 103 településen, tehát nagyjából 3 naponta kellene egyet meglátogatni, hogy egy évben legalább egyszer eljussak. Az itt élők nagyon jól tudják, hogy sok-sok településre nem egyszer, négyszer-ötször, ahányszor hívtak, igyekeztem elmenni. Van egy nagyon nehéz „fizikai korlátom”, hogy nem tudok egy időben, egyszerre több helyen lenni. Ezért sokszor fájdalmas, hogy nagyon szép programokra, nagyon szép eseményekre kellene elmennem, de egy időbe esnek, ilyenkor az ember választ: egyrészt, hogy hol voltam régebben, hol fontosabb valamilyen szempontból a részvételem – tehát nem olyan egyszerű ez. Ugyanakkor óriási élmény ezen a vidéken a tisztességes emberekkel találkozni, hiszen meggyőződésem, hogy Zalában – szoktam is mon-

dogatni az ország más részein – „a tisztességes emberek átlagos sűrűsége” jobb, mint az ország más részein.

– Hogyan épül fel egyébként a képviselői munka? Van a parlament, bizottsági feladatok és ugye a körzeti munka.

– Nagyon nehéz, amikor az Orbán-kormány alatt háromhetes ciklus volt, akkor sokkal ésszerűbben tudtunk dolgozni, hiszen volt egy hét a bizottsági munkára, felkészülésre, volt idő elolvasni az anyagokat; volt egy hét parlamenti munka, volt idő részt venni az üléseken, vitákban, és volt egy hét a körzetre, amikor az ember a falvakat látogatta és ügyesbajos gondjaikon próbált segíteni. Ez az egyhetes parlamenti ciklusban – és ez nem politikai kekeckedés – lényegesen rosszabb. Képzeljék el, hogy pénteken megkapunk több száz oldal anyagot futárpostán, és akkor eldönthetjük, hogy szombat-vasárnap a családdal vagyunk, a körzetben lévő településeket látogatjuk – hiszen szombat-vasárnaponként vannak az ünnepek, átadások, tehát valami olyan nagy esemény, ahol az ember szeretne részt venni mint országgyűlési képviselő. Hétfőn parlament, már este szavazások, kedden plenáris ülés, viták, már közben bejönnek bizottsági ülések, sokszor ezért van, hogy a parlament nem látszik tele, mert a képviselők egy része bizottsági üléseken van, szerdai nap még bizottság, csütörtökön visszautazni, és ez annyit jelent, hogy marad megint a péntek vagy a hétvége, és kezdődik minden előlről. Tehát nagyon nehéz ez.

Egy fontos dolog, és ehhez kellett több év gyakorlat, hogy belejőjjenek, hogy eldöntsem, hogy mikor mi a fontosabb. Kormánypárti képviselőként nyilván fontos volt részt venni a parlamenti üléseken, vi-

tákban, mert a mi felelősségünk volt, mi voltunk többen, hogy hogyan szavazunk, hogyan alakul az ország sorsa. Ellenzéki politikusként, mikor úgylis tudtuk, hogy mosolyogva a szemünkbe néztek: lehet, hogy okosabbak vagytok, de mi vagyunk többen – és leszavaztak minket, akkor nincs értelme sokszor ott ülni. Én a nyolc év alatt voltam a gazdasági bizottság tagja, voltam a költségvetési bizottság tagja, a miniszterség után, aztán most a második ciklusban az idegenforgalmi bizottság alelnökeként működöm, szintén egy nagyon fontos terület, hogy a térségünk érdekeit tudjam idegenforgalom, turizmus terén érvényesíteni. Még egyszer mondom, nem lehet mindig mindent elolvasni, minden parlamenti anyagban képből lenni, ezért az egyik legnehezebb – de most már rutin – azt megneézni, hogy mikor mi a fontosabb, és mindig a fontosabbat választani. Nem mindig sikerül, de az ember törekszik rá.

– Fontosabbat választani – azt mondta, egy újabb kibívás volt a miniszterség. Mire tanította meg ez a magas szintű elvárás?

– Ez egy nagyon komoly munka volt – különösen, ha valaki belegondol, hogy a közlekedési minisztérium a legbonyolultabb feladatokat látja el, hiszen bárhova mozdulunk, legyen az közút, a légi közlekedés, a vízi közlekedés, a vasúti problémák – és az elmúlt 40 év szocialista hagyományainak leginkább ezek a területek itták a levét. Tehát az útjaink elhanyagoltak, a vasútjaink elhanyagoltak, mindenhol problémák halmaza volt, nagyon sokat kellett dolgozni, nem beszélve a nemzetközi összefüggésekről is. Hiszen aki az országba, hazánkba belép, valamilyen közlekedési eszközön közelíti meg Magyarországot, és nem mindegy, hogy piszkos vona-

tokon, lerobbant autóbuszokon teszi ezt meg, vagy pedig barátságos és tiszta környezet fogadja.

– *A miniszterség kapcsán egy anekdotáról is beszélt itt előzetesen a beszélgetésünk során.*

– Igen, ezt viccnek szánom, talán elmegy, hogy a miniszterség alatt azt volt a legnehezebb megtanulni, hogy az ember nem akkor megy a mellékhelyiségbe, amikor kell, hanem amikor lehet. Franjo Tudjman elnök úr temetésére elkísértem Orbán Viktor miniszterelnök urat. Mai emlékeimből sem kitörölhető esemény volt, hogy felszálltunk a repülőgépre, amin nem volt mosdó. Leszálltunk Zágrábban, odaállt egy nagy fekete autó a repülőgép mellé, beültünk, kivitt minket a temetőbe. Ott 3-4 órát vártunk, amíg a többi külföldi delegáció, államfők megérkeznek, végigvártuk nagy államfők beszédeit, legalább 3 püspök, bíboros beszédét. Utána megint jött a nagy fekete autó, elvitt minket a repülőtérré, gondoltuk, most lesz egy kis esély, hogy a reptéren elmegyünk a toalettbe, nem sikerült, felvittek a repülőgépre megérkeztünk Ferihegyre és egy nap után végre volt esélyünk arra, hogy elmenjünk WC-re. Ekkor tanultam meg azt, hogy nem akkor kell menni, amikor „kell”, hanem amikor lehet.

– *A minisztersége idő előtt véget ért, ma már nem divat a politikai életben az ilyen típusú felelősségvállalás.*

– Én azt hiszem ez nem divat kérdése, hanem emberség és egyéniség kérdése. Én úgy gondolom, hogy még akkor is, ha az autóban a hátsó ülésre ültem és számítógépen dolgoztam, telefonáltam, végeztem a dolgomat, tehát nem volt benyomásom arról, hogy mi történik – ha az ember a közlekedést felügyeli és közlekedési baleset részese, ártatlanul is, akkor is úgy gondolom, hogy ezt a lépést meg kell

tenni. Egyszerűen ez úgy szokás, ha a közlekedés területén egy komolyabb baleset van – anélkül, hogy érdemi felelőssége lenne az embernek – akkor lemond... Másrészt pedig tisztelet, főhajtás volt ez a balesetben résztvevők és a baleset áldozatai iránt.

– *A miniszterség után a polgármesterség nem volt egyfajta fajsúlybeli eltolódás?*

– Nekem a hitem és a felfogásom az, hogy az embernek mindig ott és abban a helyzetben kell teljességre törekedni, a feladatait elvégezni, ahova a gondviselés és a sors rendeli. Én, ha úgy tetszik, megúsztam ezt a balesetet, bár nagyon súlyos műtéten mentem keresztül, akkor úgy ítéltem meg, úgy látszik, valakiknek még szüksége van rám, és belevetettem magam a munkába. Más is megkérdezte ezt tőlem, és akkor azt válaszoltam, ha választhat egy korsó sör vagy egy kupica pálinka között, melyik az értékesebb? Az én válaszom az, hogy mindegy, csak tele legyen. Tehát az ember próbálja meg azt a teret, azt a lehetőséget maximálisan kitölteni, amire meghívást kap. Most nekem az a feladatom, hogy a lenti térség, a lenti emberek boldogulását segítsen, akkor ezt próbálom meg teljes erőből és lelkiismerettel elvégezni.

– *Kibívások soráról beszélünk. Mit szól mindebből a család?*

– Hát, ez a legnehezebb probléma. Eleinte még a gyerekek kisebbek voltak, egyetemisták voltak, akkor jobban feszített engem is ez a probléma, de ahogy említettem, volt egy időszak, amikor háromhetes ciklus volt, és én abban a szerencsében voltam, hogy mikor parlamenti vagy bizottsági hét volt, akkor a család nagy része még Budapesten élt, egyetemen tanult, tehát tudtam velük találkozni. Így ez nem volt olyan kritikus. Most, hogy polgármester is

vagyok, már szinte a családdal csak futólag találkozom, viszont, ha úgy tetszik szerencsére, mind a hat gyerekem kirepült, felnőtt. A legkisebb, Péter fiam is most már elvégezte az egyetemet, még az államvizsgálója van hátra, tehát a vizsgákon túl van, de a többiek már önálló életet élnek, saját munkájuk van, és van, aki Pécsre költözött. Egy újabb szomoruság, hogy rendkívül kevés az az idő, amit a már megszületett két unokámmal tudok tölteni.

– *Időrendi áttekintésünkben elérkezünk a 2002-2006-os ciklushoz, ahol már az első forduló elsőprősikert hozott.*

– Igen, ez egy nagyon érdekes tanulság számomra. Amikor az első ciklusban dolgoztam, bár most még több, de akkor is sok támadás ért, és mint általában a politikusokat, engem is mindenféleképp vádoltak. Akkor magamban, gondolatban, felírtam a falra: „a hála nem politikai kategória”. Tehát az ember dolgozzon, de ne várjon hálát. No, itt Zalában – mégiscsak igaz, hogy mennyi tisztességes ember él – ez nem így működik. Annak örülnék, ha idén is az első fordulóban sikerülne eredményt elérnünk – hiszen nem sok kedve van az embernek nagyhéten, húsvétkor kampányolni –, mert a húsvét utáni héten lesz a második forduló.

– *Nézzünk az előbb említett feladatok közül néhányat. Hiszen amikor itt 2002-ben kezdett, egy konkrét intézményrendszert kapott, látott.*

– Hát igen. Egy gazdaságilag, morálisan nem túl jó állapotban lévő várost és közösséget vettem át. Először is a hivatalt kellett átszervezni, hogy a hozzátartozó 51 településnek az ügyes bajos dolgait – az okmányirodában, a gyámhivatalban, a túlterhelt építési hatóságon – hatékonyabban tudja kiszolgálni. Ilyen leterheltség mellett nem csoda, hogy nem ma-

radt ideje a munkatársaknak, hogy a jövő fejlesztéseit, beruházásait tervezzék. Kialakítottam egy polgármesteri kabinetet 2002-ben, két évvel az európai uniós csatlakozás előtt. Egy pályázatiíró, pályázatmenedzselő csapatot hoztam létre a polgármesteri kabinetben belül. Tanuljanak meg időben jó pályázatot írni, hiszen eljön az az idő, amikor pénzt állmaink megvalósításához európai uniós forrásokból kell szereznünk.

A város szorosan összefügg a hozzá tartozó 51 településsel (a volt járással), és ezek külön-külön nem tudnak fejlődni, nem tudnak munkahelyet teremteni, tehát nekünk kellett ehhez lépéseket tenni. Nagyon hálás vagyok az 51 polgármesternek, hogy egyhangú szavazásokkal létrehoztuk a Lenti Többcélú Kistérségi Társulást, amelyik több, mint 100 millió forintos forrást tudott arra szerezni, hogy iskolabuszokat vásároljunk, különösen az északi részben Szentgyörgyvölgy, Csesztreg térségében, majd Közép-Zalában, Gutorfölde, Nova, amikkel részben iskolába, részben Lentibe fürdőbe, tánciskolába, rendezvényre tudják behozni a gyereket. Ebből tudtuk megszervezni az összevont orvosi ügyeletet. Meg tudtuk szervezni a mentők, a rohamkocsik 24 órás szolgálatát, minden állami segítség nélkül, csak a város forrásaival. Még mindig úgy éreztem, hogy egyre nagyobb összefogásra van szükség az Unión belül.

Meglátogattam a térség határvárosainak polgármestereit (Ausztriában Bad Radkersburg, Szlovéniában Lendva, Horvátországban Muraszterdahely), és mindenki készséges volt az együttműködésre. Egyetértettünk, hogy az európai és globalizációs kihívásokra csak összefogva, ez a földrajzilag, gazdaságilag és történelmileg összefüggő térség együtt tud

felelni. Az egyszerűség kedvéért, hogy mind a négy nyelven könnyű legyen kimondani, az így kialakított régiót Murániának neveztük el. A Mura folyó, amelyik Alsó-Ausztria felől, Szlovénia felől és a magyar határ mellett folyik Horvátországon keresztül a Drávába, volt eddig a kemény határ – amelyik elválasztott minket, a jövőben kössön össze minket. Így sikerült egy olyan megállapodást aláírni, hogy kulturális, sport-, gazdasági, környezetvédelmi rendezvényeket együtt tervezünk, együtt valósítunk meg. Közös testületi üléseket tartottunk többször is, Lendva város testülete és Lenti város testülete, és együtt képzeljük el, együtt tervezzük a jövőt.

– *A szóban forgó Muránia Euro régió elnevezés már európai szinten is ismertté vált.*

– Igen, hát egy kicsit úgy jártunk, hogy nagyobb lett a híre országon belül és határokon túl, mint itt, Lenti környékén. Ennek köszönhetően meghívtak Esztergomba a Hét Határ Egyesület rendezvényére előadást tartani erről, több európai uniós képviselő, lengyel, francia, német, ott felfigyelt ránk.

– *Lentiben is töretlen volt a fejlődés, gondoljunk például az élményfürdő átadására.*

– Igen, az még az Orbán-kormány, a Széchenyi-terv morzsáiból. Körülbelül 70 millió forintot kaptunk a Széchenyi-tervből, a beruházás persze lényegesen több volt, körülbelül negyedmilliárd forint. Ezt a város és a fürdő saját pénzéből, illetve fejlesztési hitelből építette meg. Jó dolog, ma egy 1300 négyzetméteres élményfürdő a legkorszerűbb csúszdával, hullámmélményekkel, és mindez egy nyolchektáros parkban. Óriási szerencsénk, hogy szakemberek rájöttek, hogy Szent György energiavonalak találkoznak itt a fürdő területén, és ebből felépítettük azt a Szent György Energiaparkot, ahova a fürdőzők

besétálnak, és fel tudnak tölteni energiával, egy kicsit pihennek. Ebben a stresszes-hajszás világban szükségünk van erre.

– Ezek az elindított folyamatok több szálon futnak, kiszélesednek. Ma már hagyomány a Vince-napi pincejárás is.

– Meggyőződésem, hogy nekünk itt Zalában legnagyobb értékünk az a tiszta, ősi hagyomány, ami az elvárosiasodott, elidegenülő világban már feledésbe merül. Ezeket a hagyományokat próbáljuk feleleveníteni, főként azért, mert, mint mondtam, egy elidegenülő világban mindenki már csak mobiltelefonon, interneten találkozik a másikkal, akkor szükség van olyan alkalmakra, ünnepekre, ahol együtt megyünk, barátkozunk, megkóstoljuk egymás borait, s ezzel megbecsülve a másik munkáját, önmagunk értékrendjét, és főleg emberi hangon, önfeledten tudunk beszélgetni, találkozni egymással. Most már mi kiterjesztettük ezt, hogy a szomszéd szót azt szó szerint értettük, és nem csak a pinceszomszédok, hanem át-néztünk a szomszéd Horvátországba, a szomszéd Szlovéniába, és barátkoztunk, elismertük, megcsodáltuk a másik munkáját, természetét. Ez is ma már országos médiahírré vált. Remélem, hogy a jövőben ezekre turisztikai rendezvényeket tudunk szervezni, hogy ezzel is gazdagodjon térségünk és az idelátogató turisták is.

– Egy térségben akkor érzik jól magukat az ott lakók, hogyha minden feltételt megtalálnak. Gondolok itt az egyik legfontosabb feltételre, a munkahelyekre. Mit tapasztalt ennek kapcsán?

– Nagyon nehéz időszakban lettem polgármester, hiszen itt a térségünkben két fontos munkáltató, az egyik a ruhagyár Zalaegerszegen és Lentiben, a másik a cipőgyár, szintén több telephellyel, többek

között Lentiben is, megszűnt. Miközben mi arra törekedtünk, hogy munkát szerezzünk, az élet és a történelem ellenünk dolgozott. Ennek ellenére nagyon sok energia és fáradtság volt, hogy keressünk egy olyan beruházót, aki a ruhagyár helyén megtartja az ebben a szakmában érdekelt embereket.

Szerencsém volt, mert gyermekkoromat Jánosházán töltöttem, és így ismertem az ottani EYBL autóülés-huzatokat gyártó céget, írtam nekik levelet, személyesen is megkerestem őket, hogy nézzenek el Lentibe. Nekik is volt már itt akkor egy gyárunk, és a szomszédjukban megszűnt a ruhagyár – egy épület – és itt van több, mint 250 olyan ember, aki szabáshoz, varráshoz, vasaláshoz ért, tehát mentjük meg őket. Meghallgattak, igaz, legalább 11 tárgyalás volt. A jó hír, hogy felújították az épületet, ma már több, mint 450-en dolgoznak az EYBL-nél és ismereteim szerint tovább akarják bővíteni a kapacitásukat.

A másik ilyen lehetőség volt, hogy a régi újság-cikkekből, iratokból emlékeztem rá, hogy itt voltak tervek egy cserépgyár létesítésére. Szintén írtam a németeknek egy levelet, bemutatkoztam, hogy új polgármester vagyok, nincs-e kedvük újratárgyalni ezt a dolgot. Azonnal 11-en jöttek, megbeszéltük, érdekelték őket. Hála az iklódbördöceieknek, a legnehezebb problémát is megoldottuk: volt egy közigazgatásihatár-vita, a gyáron keresztül húzódtott a közigazgatási határ, nem lehetett építési engedélyt adni. Most közös megegyezéssel ezen is túl vagyunk, felépült a gyár. Ennek kapcsán Iklódbördöcének meglett a szennyvízberuházása lenti pénzből és hitelből, tehát lényegében mindenki jól járt. Itt van egy csodaszép üzem, amelyik európai hírű, és Lenti feliratú cseréppel látja el Európa békés építkező polgárait. Óriási lehetőség ez. Nemcsak önmagában

az a közel 50 dolgozó, aki ott dolgozik, hanem ennek többszöröse az, aki beszállítói tevékenységgel valamilyen módon a kenyerét ott keresi meg, vagy a munkáját ki tudja egészíteni ezekkel a forrásokkal.

– *Ennyi feladat hallatán hogy győzi például a körzeten kívüli munkát, hiszen gondolhatunk itt a Deák-kúriára.*

– Az elszánt embert még a kudarcai, az ellenfelei is útjára segítik. Nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy a Zala Megyei Közgyűlés és a Kehidai Önkormányzat által alapított Deák-Kúria Közalapítvány élére megválasztottak kuratóriumi elnöknék, és kérték, hogy minden erőmet vessem latba, hogy sikerüljön Deák születésének 200-ik évfordulójára a kehidai kúriát felújítani. Nem volt egyszerű feladat, hiszen januárban lettem a kuratórium elnöke, és sikerült őszre, a születésnap ünnepségre teljesen rendbe tenni. Azóta már tovább léptünk. Egy Deák emlékmúzeumot alakítottunk ki az épületben, egy dolgozószobát, egy Deák jogász szakkönyvtárat. Távoli álmot is dédelgetünk a kuratórium tagjaival, szeretnénk egy közép-európai jogász továbbképző központot is létrehozni, hiszen az Európai Unió belül, főleg a nemzetiségek miatt, szükség van többnyelvű jogászképzésre.

– *Hogyan szolgálhatja a térség turizmus fejlesztését például a Sármelléki repülőtér fejlesztése?*

– Hát igen, ez talán az idegenforgalmi bizottság alelnökének szólt, hogy 2003-ban az Ír Nagykövetség meghívott egy dublini útra, ahol több lehetséges magyarországi beruházásról és kapcsolatról tárgyaltam. Nagy öröömre szolgált, hogy az egyik nagy repülőtársaság felfigyelt a Sármelléki repülőtérre. A szovjetek, amikor elmentek, mindent leszereltek, minden romokban hevert, elvitték az összes navi-

gációs berendezést, fényberendezést, mindent. Sikertült az elmúlt három évben összehozni egy olyan ír befektetői csapatot, amelyik nagy erővel felvonult. Azóta már elkészült az automatikus navigáció, az éjszakai kivilágítás. Éppen a múlt héten lett átadva egy vadonatúj terminálépület, és most készül a parkoló aszfaltozása. Nagy reményünk, hogy Magyarország második legnagyobb repülőtere lesz. Én azt hiszem, ez a legnagyobb, amit a Nyugat-Dunántúlról tenni lehetett, hiszen lesz egy repülőtér Hévíz, Keszthely, Zalaegerszeg termálfürdő, Zalakaros termálfürdő, Lenti termálfürdő közelében, azon kívül egy órán belüli távolságba elérhetővé teszi a környező fővárosokat. Gondoljunk rá, hogy mi Zalában, az előző években még Magyarország széle voltunk, most Európa szíve lettünk. Hiszen Bécs, Pozsony, Zágráb, Ljubljana fővárosok mindegyike közelebb van ide, mint Budapest.

Óriási lehetőség munkahelyteremtés szempontjából is, hiszen egy repülőtér környékén elkezdenek szaporodni a logisztikai központok: rakodók, átrakodók. Tehát mindenképpen a volt közlekedési miniszter mondja belőlem, hogy gazdaság fejlődésének legnagyobb hajtómotorja a közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Legyen az repülőtér, legyen az autópálya.

Az előbb beszélgettünk még a miniszterségről, horvát kapcsolatokról. Nekem az egyik legnagyobb büszkeségem, hogy amikor miniszter lettem, Orbán Viktor magyar és Ivica Račan horvát miniszterelnök találkozásakor, hogy a magyaroknak a fiumei kikötőben minél nagyobb szerepük legyen a kikötő üzemeltetésében, a régi Ganz-daruk felújításában, és ezért cserébe én javasoltam, ajánljuk azt, hogy a háttól befele kezdjük el az autópályát építeni. Talán

emlékszünk rá, hogy minden autópálya eddig Budapesttől elindult, aztán bizonyos időre 100-120 km után elhalt, aztán egy nagy lélegzetet vettek, pár év múlva továbbépítették, de csak az elmúlt időszakban volt olyan, hogy elérte az országhatárt. Nos ez egy unikum volt, hogy itt egy 27 kilométeres szakasz a javaslatomra, hogy ne csak a horvát, hanem a tornyiszentmiklósi szlovén határtól is építsük meg. Itt a térségben már önmagában az autópálya-építés folyamata egy gazdasági lendületet hozott, hiszen abban az időben az építő emberek szálláshelyeket béreltek, vendéglátóhelyeket látogattak, tehát pezsgést hozott a térségbe. Ha a határ másik oldalán megnyílik a szlovéniai szakasz, ha majd összekötik a Balatont és Budapestet, akkor ez egy óriási lendületet hoz a mi térségünknek.

– *Beszélgetésünkben elérte a jelenhez. Milyen tervekkel állt neki a mostani választásoknak?*

– Nyolc év tapasztalata után van bőven kudarc, amit nem sikerült elintézni, és az egyik legfájdalmasabb, hogy az Orbán-kormány, tehát a kormányváltás után megállt az autópálya-építés Tornyiszentmiklósnál. Nagyon fontos lenne Lovászi, Lenti, Rédics elkerülésével ezt a közben az európai uniós csatlakozás után több, mint duplájára emelkedett kamionforgalmat elterelni, ugyanis ma már ezekben a településekben elviselhetetlen az emberek élete. Gondoljunk bele, hogy 80-100 ezer kamion havonta, ez percenként 2 kamion, ha mondjuk egyszerre jönének. Szerencsére 5-6 jön egymás után, és van idő, hogy a gyerekek meg a felnőttek átszaladjanak a zebrán. Ez az egyik, tehát ennek a megoldása. Azt gondolom, hogy a mai kifosztott állami költségvetés mellett, ha egyszer az Európai Unió volt az oka en-

nek a megnövekedett forgalomnak, akkor igenis európai uniós forrásokból kell ezt megcsinálni. Csak hát harcolunk azért, hogy a nemzeti fejlesztési tervben szerepeljen, és uniós forrásokra pályázzunk.

Aztán a másik ilyen fontos dolog az emberi közösség összehozása, tehát próbálom azt, hogy ünnepek révén, közös rendezvények révén a településeken az embereket összehozzuk. Mindig irigyeltem, amikor még a rendszerváltás előtt egyszeregyszer sikerült Ausztriába vagy Olaszországba kimenem, akkor láttam, hogy kis falvakban hogyan ünnepelnek tűzoltózenekarokkal, népviseletben. Nekünk most ezt kell visszavarázsolni, mert az előbb is beszéltünk már róla, óriási szükségünk van a múltból örökölt hagyományok ápolására, mert ebből tudjuk a jövőt építeni, különösen egy olyan világban, ahol a televízió csatornáiból, az internetről teljesen fejtetőre állított értékek – nem is nevezném értékeknek – zúdulnak ránk. Amikor az erőszak, a háború, a lopás, a mindenféle, talán nem túlzok, ha azt mondom, aljas és embertelen ügynevezett „másságot” próbálják ránk erőltetni. Tehát ezek ellen tenni csak a tiszta forrásokhoz való visszatéréssel és a hagyományaink ápolásával lehet.

Nagyon-nagyon fontos dolog, hogy a páva-körök, színházak esténként próbálnak, dolgoznak, hiszen ez egyrészt nagyon jó szellemi töltetű szabadidő-eltöltés, amiben önmaguk örömet lelnek, és amikor elkészül a „mű”, és fellépnek, akkor pedig óriási örömet szereznek azoknak az embereknek, akiknek ezt előadják. Nagyon fontosnak tartom még a felkészülést a 2007-es európai uniós költségvetési ciklusra, ugyanis az Unióban hétéves ciklusokban tervezik meg a pénzeket. Most 2006-ban kifogytak az előző hétéves keretből, és 2007-től óriási lehetőség

van, elsősorban szeretnék pályázni az egészségügy rendbetételére, hiszen ebben az aprófalvas településrendszerben borzasztó dolog, hogy Zalaegerszegig meg Nagykanizsáig kell futni, ha valakinek kórházba kell menni. Tehát szeretném itt Lentiben is a rendelőintézetet továbbfejleszteni új szakorvosi rendelésekkel, technikai felszerelésekkel, lecserélni a 20-30 éves röntgenberendezést és egyéb más technikát. És hát a terveimet az fogja befolyásolni, hogy milyen kormány alakul Magyarországon, és milyen társakat kapok a képviselő-testületbe.

– *Engedjen meg egy aktuális kérdést. Mi a véleménye a madárinfluenza-veszélyről?*

– Szomorú dolog, hogy ezzel a betegséggel ebben a politikai csatazajban nem a megfelelő illetékes állatorvosok foglalkoznak, hanem politikusok. Hát én azt hiszem, ezt nem kellene talán a politika mezejére emelni, de ha már így feltette a kérdést, most akkor hadd mondjam azt, hogy van egy reményem, hogy az SZDSZ-es három szabad madár megijed ettől a madárinfluenzától, vándorútra kel, és békén hagyja ezt az országot.

Döbbenetes, hogy egy ország egy éve azt figyeli, hogy egyik honfitársunk keresi önmagát. Keresi a helyét a világban. Néha fiatal próbál lenni, néha idős. Néha szegény, néha gazdag. Néha üzletember, néha politikus. Néha szociáldemokrata, néha liberális. Néha nyájas, néha goromba. Olykor lépeget, máskor elbotlik. Aztán bocsánatot kér, majd táncrea perdül. Néha lát valamit, néha hisz valamit, néha akar valamit, egy ember, egy műsor, egy szavazat.

– *Hogyan bírja a kampányidőszak feladatait?*

– Nehéz, mert a polgármesteri feladatok nem szűntek meg. Pályázatokon dolgozunk, a megnyert pályázatok lebonyolításán dolgozunk, ami önmagá-

ban is több, mint nyolc órát kitevő feladat. És ezen kívül a 103 településen elvárják, hogy találkozzak az emberekkel, és beszéljek a jövőről. Az újságban nézem én is a kampánynaptárt, hogy vetélytársaim, más pártok jelöltjei hol tartanak különböző kampányfórumokat. Nekem, hála istennek, elég keveset kell ilyen tartani, talán az elmúlt nyolc év közös együttműködésének gyümölcseként olyan sok meghívást kapok, hogy szinte naponta átlagosan három településre látogatok el, ahol az emberek hívnak magukhoz valamilyen ünnepre, idősök köszöntésére, adott esetben borversenyre zsűritagnak.

Énnekem az az elvem, hogy mint jó képviselő, nekem kell odamenni, ahol a választóim vannak, ahova hívnak, és nem nekem kell őket odahívni ahol én vagyok. Hadd meséljek el azért még egy kedves történetet. Pákán voltam a négy évvel ezelőtti választásokon, ahol egy ismerősömtől megkérdeztem, hogy szükségesnek tartja-e, hogy eljőjsek ide a kultúrotthonba valamilyen politikai fórumot tartani. Erre azt mondja, hogy képviselő úr, elmondok egy történetet: a hétéves kislánnyal mentünk az utcán az orvoshoz, és a kislányom megkérdezte: apu, nem a Nógrádi Laci bácsi fényképe az ott a villanyoszlopon, mit keres ott? Erre azt mondja, ahol egy hétéves kislány ilyen kérdez, oda nem kell elmenni kampányolni.

Még egy ilyen nagyon kedves szívszorító történetem volt, ez Szilvágyon fordult elő, ha jól emlékszem talán idősök köszöntésén beszélgettünk az ott lakókkal. Az egyik ismerősömtől megkérdeztem, hogy a postások rendszeren elhozták-e a szórólapomat, olvasta-e, mit szól hozzá? Erre egy kotnyeles kisgyerek megszólal: igen, megkaptuk, én is elolvastam, látom hat gyereke van, én is magára fogok

szavazni! Megkérdeztem tőle: hát te hány éves vagy? – Tizenegy. Hát ilyen örömök is érik az embert a kampányidőszakban. Ez erőt ad arra, hogy érdemes dolgozni, és érdemes az emberi kapcsolatokat erősíteni. Egyébként pedig engedjék meg, hogy röviden, Orbán Viktor szavaival figyelmeztessem önöket: a tegnap harcolni fog, és újabb lakatokat szerel majd a holnap ajtajára. Sebaj! Kedves barátaim, ha nem nyílik, törjük rá! Ez a dolgunk.

– *Mennyiben segítheti a hallott elképzeléseket, terveket a deáki szellemi hagyaték?*

– Politikai példaképemnek tekintem, nagy tisztelője vagyok, sokszor forgatom, ha van egy kis időm, a műveit, és annak idején nyolc évvel ezelőtt is magamnak az egyik általa leírt gondolatot tűztem ki célul. Ő kérdezte: „Ki az, ki helyzetünkben a jövőről biztosan szólhatna, ki merné magáról állítani, hogy ereje nagyobb, mint a nehézségek, és hogy tévedni semmiben sem fog? Ki az, ki mint képviselő többet ígérhessen, mint azt, hogy szándéka tiszta lesz mindenkor és akarata szilárd?” Én ma is ebben a szellemben próbálom végezni a munkámat, és ahogy az elmúlt nyolc évben megtapasztaltam, ha a jövőben is megkapom azt az összefogást és azt a támogatást Zalában, akkor megtörténhet az, ami körülbelül 140 éve, a kiegyezéskor: a zalai Deák tudta az ország szekerét kirántani a kátyúból, és a kiegyezés révén egész Magyarország jövőjét egy fejlődő pályára állítani. Ha összefogunk ebben a szellemben, akkor megtörténhet megint, hogy innen Zala megyéből sikerülne ezt a szegény, megszedült országot kirántani a kátyúból, és a fejlődés pályájára állítani, és hadd legyünk esetleg megint Európa büszke népe. Egyesítenünk kell a nemzetet a munka, az otthon, a

család jegyében. A választás tétje: kiszolgáltatott nemzet maradunk vagy cselekvő nemzeté válunk? Továbbra is mások lesznek Magyarországon a fontosabbak, vagy végre a magyar emberek?

Hajrá Magyarország, hajrá Zala!

(Dányi József által készített televíziós interjú szerkesztett változata, 2006)

Családi körben

ELKÖTELEZETT SZELLEMISSÉGGEL – DEÁKI KÖTŐDÉSEK

A budafai arborétum égis éré fái között sétálunk Nógrádi László országgyűlési képviselővel és feleségével. A zalai táj megkapó szépsége illik a témához, amiről beszélgetünk: Nógrádi László a reformkor kiemelkedő személyisége, Deák Ferenc családjának le származottja.

– *Milyen relikviákat őriz erről a család?* – kérdem.

– Nem itt kezdeném – mondja. – Amikor Kehidán jártam és Deák Ferenc október 17-i születési évfordulójára készültek, szó volt a két év múlva sorra kerülő 200 éves évforduló előkészületeiről. Akkor említették, hogy felkutatják a ma élő rokonságot. Emlékezetembe villant, hogy gyermekkoromban sokszor hallottam a Deák családhoz való kötődésünkről. Azt gondoltam, utánajárok, és édesanyámhoz fordultam. Aztán előkerültek dokumentumok, amelyek pontosították. Anyai nagyapám Feszl László volt, aki a második világháború előtt Zalaszentivánon az állomásfőnöki posztot töltötte be. Édesanyja, Kozáry Mária, akinek édesapja Kozáry Kálmán volt, Deák Szidónia fia. Szidónia az idősebb Deák Ferenc testvérének, Józsefnek volt a leánya, vagyis a „haza bölcsének” első unokatestvére.

Deák Ferenc édesanyja fia születésekor meghalt, ezért Ferenc és Szidónia együtt nevelkedtek. Mindezt részben családi, részben levéltári hagyatékból ismerjük. Megtaláltuk Kozáry Kálmán keresztleveletét és házasságlevelét. A levéltárban találtunk olyan levelet,

amiben Deák Antal, Ferenc legidősebb testvére és Szidónia a családi hagyaték számbavételét rögzíti, Szidónia férjének aláírásával.

– *Lebetnek-e további leszármazottak?*

– Deák Ferenc nem házasodott meg, nincs közvetlen leszármazottja, de a család népes volt, bizonyára szép számban élnek utódaik. A 200. évforduló közelében tervezünk egy Deák-rokonok találkozóját, szeretném, ha erre Zalában kerülne sor.

– *Milyen érzés a Nógrádi családban ez a felfedezés?*

– Mint mondtam, számomra nem volt ismeretlen, de nem foglalkoztam vele eddig. Gondolati szinten, szellemi síkon mindig magaménak vallottam a deáki szellemiséget, és felemelő érzés ennek nyomán haladni tovább. Örülök, hogy magam is éppen Zalában lettem országgyűlési képviselő és miniszter, akár csak Deák Ferenc. Nagyon örültem, hogy születésnapomra Deák Ferenc beszédgyűjteményét kaptam meg a családomtól.

– A gyerekek is nagyon örültek a Deák családból való származásnak – teszi hozzá Nógrádi Lászlóné. – Különösképpen Cecília, aki magyar-történelem szakos tanár, és lelkes olvasója a Deák-leveleknek. Szellemi forrásnak tekinti az egész családdal együtt.

– A Deák családdal való kapcsolat közismertté válása óta – mondja a beszélgetés végén Nógrádi László – leveleket kaptam a Deák-tisztelőktől, s számomra a kötelék azt is jelenti, hogy aktívan részt veszek a kehidai kúria felújításának megszervezésében, Deák Ferenc születésének 200. évfordulója előkészítésében.

*(Az interjút készítette: Nyiri János.
2003, ősz)*

ÚJRAÉLEDŐ GYÖKEREKKEL ZALÁBAN

Nemesnépen vagyunk, ahol a képviselő úr a „nemes” községek találkozáján vesz részt, ennek a vidéknek az országgyűlési képviselőjeként. Így adódik az első kérdés.

– *Mikor került kapcsolatba Zala megyével?*

– Nekem a nagyszüleim mindkét ágon zalaiak. Nagypám Zalaszentiván állomásfőnöke volt a háború előtt, egészen addig, míg az ötvenes években B-listázták. A nagymamám Zalaegerszegen tanított a tanítóképzőben. Édesanyám pedig ott tanult, tanítónő lett. Édesapám Zalalövön volt állomásfőnök. Én ugyan Szombathelyen születtem, de csak azért, mert édesanyám oda ment szülni. Viszont Vas megyében, Jánosházán gyermekeskedtem, édesanyám is ott tanított az iskolában. Van egy húgom, aki szintén ott gyermekeskedett, aztán közgazdasági technikumot végzett, majd Budapestre ment férjhez.

– *A középiskolát Budapesten végezte?*

– Nem, Pannonhalmán. Pedagógus szerettem volna lenni, vagy pszichológus, mindenképpen szerettem volna gyerekekkel foglalkozni, de... Egyházi iskolai végzettséggel az akkori szocialista gondolkodás szerint nem volt megfelelő erkölcsi alapom, hogy a szocialista ifjúsággal foglalkozhassak. Kilenc év után lehettem aztán egyetemista...

– *Ne ugorjuk át azt a kilenc évet! Igaz, a továbbtanulási szándékától nem tántorodott el, de mi is történt addig?*

– Segédmunkás voltam, aztán elvégeztem a gyógyszergyártó szakmunkásképzőt Budapesten. Aztán elvittek katonának két évre Pápára. A tanulásról továbbra sem mondtam le, csak a gyerekekkel való foglalkozást nem erőltettem tovább ilyen formában. Miskolcon, a Nehézipari Műszaki Egyetemen szereztem diplomát, automatizálási üzemmérnök lettem.

– *A KISZ-tagság nem kísértette meg?*

– Engem nem, de bizony megkörnyékeztek, mégpedig a katonaságnál. Nem nagyon tudták elképzelni, hogy valaki kívülálló legyen! Ha moziba mentünk, azt a KISZ szervezte, ha ünnepség, vagy valamilyen program volt, azt a KISZ rendezte... De tudomásul vették, hogy én nem fizetek tagdíjat, bár a rendezvényeken részt kellett venni. Sőt, jó kulturális munkám eredményeképpen (szavalóversenyek, irodalmi műsorok) a leszerelés előtt, legnagyobb meglepetésemre behívatott a politikai tiszt néhány katonatársammal együtt: az a „megtiszteltetés” ért bennünket, hogy ajánlanak a pártba... Szegény politikai tiszt, aki természetesen „jót” akart nekünk, lelkileg összetört, hogy az ő általa kedvelt fiatal emberek, köszönik szépen, nem kérnek a megtiszteltetésből! Biztos munkahelyem volt, amikor leszereltem, a gyógyszerárban, később elkerültem a vízművekhez, ahol laborban dolgoztam. Utána végeztem el az egyetemet. De az az igazság, hogy nem lettem igazán jó mérnök, ahhoz túlságosan humán beállítottságú voltam.

– *A családalapítás mikor történt?*

– A hetvenes években. És akkor szántam el magam a váltásra is. Ekkoriban volt a számítástechnika hős-kora Magyarországon, elmentem számítógépprogramozónak és rendszerszervezőnek. A nyolcvanas évek elején, mikor lehetett, az elsők között

alapítottam gmk-t. 1986-ban már kisszövetkezetet, majd később részvénytársasággá alakultunk. Egy kötött munkahelyen nem számíthattam komoly előmenetelre, többek között ezért építettem ki magam köré saját vállalkozásomat. Akkor már jöttek a gyerekek sorba, így inkább tudtam biztos családi megélhetést teremteni.

– *A vállalkozás, gondolom, ma is él...*

– Igen, viszont intenzíven csak addig foglalkoztam vele, amíg be nem „rángattak” a politikába.

– *Ez mikor és hogyan történt?*

– Úgy történt, hogy a kilencvenes évek elején elkísértem a gyerekeimet Nagymarosra, egy ifjúsági találkozóra. Ott az egyik pap arról beszélt, hogy a keresztények hibát követnek el, amiért nem vesznek részt a közéletben. Azért hiba, mert akkor mindig mások szabják meg az értéket, a követendő utat... Akkor, ennek a prédikációnak a hatására megkerestem Surján Lászlót, akkor a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke volt már, de én, mint a Nagycsaládosok Országos Szövetségének elnökét ismertem. Elmondtam, szívesen segítenék, de soha nem politizáltam. Szívesen segítenék akár anyagilag, akár munkával... Így kezdődött!

– *Erről a felesége, a gyerekei is tudtak?*

– Természetesen. Csak az volt a kikötésük, hogy be ne lépjek semelyik pártba! Ezt aztán a későbbiek során mégsem úsztam meg, mondván: „Nem lehet úgy futballozni, hogy valaki mindig csak a partvonalon kívülről kiabál be.” Így léptem be aztán a Kereszténydemokrata Néppártba. Kérték a kereszténydemokraták, hogy képviseljem őket a vállalkozói szférában. Így lettem a Magyar Vállalkozói Kamarának előbb tagja, később alelnöke.

– *Máig is tagja a Kereszténydemokrata Néppártnak?*

– Nem, mert kizártak. Azt kérték tőlem, az ott lezajlott sajnálatos események kapcsán, hogy tagadjam meg a barátaimat, Isépy Tamást, Latorcai Jánost, Surján Lászlót. Erre én nem voltam hajlandó, ezért engem is kizártak.

Amikor a Kereszténydemokrata Néppárt így tönkrement, elhatároztuk, hogy alapítunk egy civil szervezetet. Ez a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség, amely nem párt, hanem egyesület. Nincs szükség arra, hogy tovább daraboljuk a jobboldalt. Célunk pedig az volt, hogy a kereszténydemokrata értékeket rehabilitáljuk Magyarországon, azokat, amelyek például Németországot is naggyá tették. Ezeket az értékeket tegyük a magyar közélet kincsévé anélkül, hogy újabb pártot csinálnánk. Itt jön aztán a fordulat. Felismertük, hogy a parlamenti politizálás lehetőségét függetlenként nem sok esélyünk van elnyerni. Ezért a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség 1988-ban választási szövetséget kötött a Fideszsel, melynek értelmében a tizenhárom parlamentbe jutott képviselőnk a Fidesz-frakcióban politizál. De nem feltétlenül vagyunk a Fidesz tagjai. Az élet igazolta a mi álláspontunkat, azóta egyre több Fidesz-képviselő belépett a Szövetségünkbe, így ma már több, mint húszan képviseljük a kereszténydemokratákat a parlamentben.

– *Hogy vetődött fel először a képviselőjelöltség?*

– 1994-ben indultam először a választásokon ebben a körzetben. Surján László emlékeztetett arra, hogy mit mondtam annak idején: „Mindent meg kell tenni, hogy ezt a nyugat-dunántúli régiót ne engedjük, hiszen itt, főként a kistelepüléseken, alapvetően keresztény szemléletű vallásos emberek laknak. Te-

gyünk meg mindent, hogy méltó képviselőjük legyen a parlamentben!” Ezek után ebben a nagyon szép, 103 települést magába foglaló körzetben én lettem a képviselőjelölt. Az látszott, hogy nyeresre ilyen rövid idő alatt nincs sok esély. Tizenegy jelöltből holtversenyben negyedik-ötödik helyen végeztünk az MDF-fel. Persze az első három jelölt került be a második fordulóba, elsőként az MSZP-s, második az SZDSZ-es, harmadikként a kisgazda jelölt. A dolog érdekessége, hogy a szavazóink a fideszes szavazókkal együtt felsorakoztak a kisgazda jelölt mögött, így ő lett a győztes. Aztán annyira beleszerettem ebbe a tájba, megkedveltem az itt élő embereket, hogy elhatároztam, a '98-as választáson mindent megteszek azért, hogy képviselhessem őket a parlamentben.

– *Az előbb említetteken kívül mi köti még Zalához? Ma is élnek itt rokonai?*

– Rokonság nincsen. Más jellegű a kötődésem. Budapestre nősültem, ott születtek a gyerekeim is, de én soha nem tudtam megszeretni Budapestet. Elhatároztam, hogy visszajövök Zalába. Így vettem szőlőt, pincét Kanizsán, később Csörnyeföldén is.

– *Még a kapát is kezébe fogja?*

– Inkább a motoros kapát, de sajnos egyre kevesebb idő jut, így segítenek nekem napszámban. A százhárom település képviselőjének lenni sok kööttséggel jár, a szőlő pedig állandó törődést kíván. Nem a politikából akarok megélni, ezért a képviselői munka mellett tovább dolgozom, mint vállalkozó. Amikor megkezdődött a parlamenti munka, a Gazdasági Bizottságban és az Idegenforgalmi Bizottságban dolgoztam. Amikor miniszter lettem, ezeket a feladatokat leadtam. A baleset után a miniszterségről lemondtam, két másik bizottság munkájába kap-

csolódtam bele: költségvetési-pénzügyi bizottság, és az informatikai-távközlési bizottság. Harmadik bizottságként a horvát–magyar parlamenti vegyes bizottság elnöke is vagyok. A körzetemben több olyan település is van, melynek lakói között szép számmal vannak horvátok. De egyébként is érzelmi szálak fűznek a horvátokhoz abból eredően, hogy a két nép múltjában sok a közös vonás. Legyen a jövőnkben is! Indult is sok közös infrastrukturális fejlesztés Horvátországgal együtt, amit mindenképpen közös sikerként könyvelhetek el. Ennek köszönhetően indult meg Letenyén a határátkelőhely építése, került kijelölésre az autópálya határmetszéspontja.

– *Nem kerülhetjük meg a balesetet, a miniszterségről való lemondás tényét. Nem szakadt meg valamilyen munka emiatt?*

– Engem most mint képviselőt az autópálya építése terén a saját térségem érdekel, főképp olyan szempontból, hogy ne legyen visszafordítható a folyamat. Reményeim szerint ennek az évnek a vége felé, de legkésőbb a jövő év elején el kell kezdődjön Tornyiszentmiklós–Letenye–Becsehely között az autópálya építése.

– *Nem az első politikus volt, akinek balesete történt. A sajtó akkoriban meglehetősen erős negatív kampányt indított ön ellen. Hogy tudta ezt megélni a kórházi ágyon?*

– Ebben az ügyben nem az a fontos, hogy kinek van igaza. Emberi életet követelt a baleset akkor is, ha én csak szenvedő alanya voltam. A sajtó hosszú időn keresztül mégis engem gyalázott. Lemondtam, mert egy közlekedési miniszter végül is felelős a közlekedés biztonságáért, ezért így éreztem korrektnek annak ellenére, hogy főként a körzetemből so-

kan megkerestek, hogy eszembe ne jusson lemondani.

– *A következő választásokon?*

– Nagyon sok ember, nem politikusok, jelezték Nagykanizsáról is, hogy szívesen jelölnének... Úgy gondolom, maradok ennél a körzetnél, ahol már nagyon jó munkakapcsolat alakult ki a polgármesterekkel, jegyzőkkel. Azt a munkát, amit elkezdtem, itt szeretném folytatni. Hűségese természet vagyok, ragaszkodom a körzetemhez. Majd kiderül, jelölnék-e a következő választásokon, kölcsönös-e a vonzalom.

– *A nagy Nógrádi család mindebbe már beletördött?*

– Egyre jobban megszeretik Zalát. Az első lányom orvos Pécsen, a második lányom magyar–történelem szakos tanár, és tanít a Pázmányon egy napot, a többi napon a képviselői irodámat vezeti, segít a munkámban. A harmadik lányom jogász, idén végez. A negyedik lányom pszichológus hallgató, az ötödik lányom idén végzett gyógytornász szakon a főiskolán. Hatodik a fiam, ő pedig most lesz másodéves jogász.

A feleségem gyakran eljön velem a zalai programokra. Egy kicsit kétlakiak vagyunk. Bázakerettyén éppen most van folyamatban a házunk komfortosítása, mert elég rossz állapotban volt. Mostában vettünk Csörnyeföldön egy szőlőterületet, amelyet idő hiányában zsebbe nyúlva műveltetek meg, de azt remélem, az unokáim majd ott szemezgetik a szőlőt a jó levegőn. A képviselőségre nem tűztem ki különösebb célokat. Ha azt sikerül elérni, hogy az ezen a vidéken élő, mindig keményen dolgozó emberek egy kicsit könnyebben, gondtalanabban élhetnek, és emellett fővel tekinthetnek a jövő felé... Ha majd nyugdíjasként az unokáimmal sé-

tálgatok, talán az emberek megemelik a kalapjukat, mondván: képviselő úr, „ez jó multság, férfi munka volt!”

– *Úgy hiszem, ez reális álmom!*

*(Megjelent a Nyugati Tükörben,
2001. augusztus 28.)*

Az interjút készítette: Gombás Imre)

*A Mária Valéria híd újjáépítésének megkezdése
(Esztergom, 2000. október 17.)*

*II. Boldog
az a nép, amely
tud ünnepelni*

*„Az ilyenek arcod világosságánál
járnak, Uram.*

*Nevedben egész nap ujjonganak, s
felmagasztalódnak igazságosságodban.*

*Mert te vagy erejük és ékességük
és jóságod emeli magasra fejünket.”*

(Zsoltárok könyve 89.16)

MI DOLGUNK LENTIBEN?

Beszéd a Város Napján

Azt hiszem, mindannyian tudjuk, hogy életünket alapvetően két dolog, a körülmények hatalma és a saját elhatározásainkban, céljainkban való eltökéltségünk határozzák meg. Így volt ez évekkel ezelőtt, és így van ez ma is. Ritkán vannak az életünkben – különösen a közéleti ember életében – tisztán jó és jól megkülönböztethetően tisztán rossz dolgok. Egy közéleti ember életében a legnagyobb probléma és szenvedés, hogy általában nem jó és rossz között, hanem kisebb jó és nagyobb rossz között lehet választania.

A mi térségünkben, Lentiben így volt ez a múltban, mivel a határ mentiség, főként a történelmi múltban a jugoszlávhatár mentiség egyfajta elzártságot jelentett. Ugyanakkor voltak jó oldalai is, mivel a határ mentiség miatt idetelepítettek egy laktanyát, amely a város és a térség lakói számára éveken keresztül megélhetést jelentett. Aztán még a rossz oldalra sorolhatnánk az aprófalvas településszerkezetet, a kevésbé iparosodott vidéket, ami bizony rányomta bélyegét a helyi életszínvonalra és az életkörülményekre. De jó oldala is volt ennek, mert megmaradt egy csodálatos, festői környezet, amely ma körülvesz minket, és ebben az elvárosiasodó világban kincsünké vált.

Aztán megint a múlt. Az olaj, a fa ennek a térségnek fontos meghatározói voltak, ám mára az olajkészletek kimerültek, a faipar globalizációs okok miatt válságban van, a kínai és egyéb piacok nagy-

ban befolyásolják a lehetőségeket. Ugyanakkor az olajkutatások során kiderült, hogy ez a vidék egy termálparadicsom, és ahogy mondtam, a dús erdőkkel borított dombság miatt egy csodálatos, a környezetvédelmi szempontból meghatározó táj vesz körül minket. Hála az itt élőknek, különösen elődeinknek, a város előző vezetőinek, jól próbálták meghatározni a célokat, jól rakták le az alapokat, hiszen a termálfürdő megépítése azokban az időkben is nagy erőfeszítést, nagy elhatározást igényelt. Bizony nem egyszer a város lakói, vezetői két kezükkel vettek részt az építkezésekben. Még egyszer köszönet érte, mert ezekre lehetett alapozni a jelent és a jövőt.

A történelem folyamán, mint mindig, pozitív és negatív fordulatok váltakoztak. A határ elgyengülése, mondhatni, lassú megszűnése, a szomszédoknál lezajlott folyamatok, szláv háborúk eredményeként, most önálló Szlovénia, önálló Horvátország van a határainkon. Európa újraegyesítése történt 2004-ben. Ahogy érsek úr a misén szépen kifejtette, hogy Szent István koronázása óta, 1000 év óta vagyunk Európa részei, de a 20. századi viharok során átkerültünk az árnyékosabb oldalra. Most Európa újraegyesítése zajlik, ez Szlovéniával és velünk megtörtént 2004-ben, reméljük Horvátország is hamarosan következik majd. Ennek megint voltak negatív következményei is, megszűnt a laktanya, hiszen az évek megvidámtják, megszépítik az emlékeket, annyi embernek volt szép emlék, annyi embernek volt megélhetés, és most nincs. Sikerült környezetvédelmileg rendbe tenni a laktanya területét, és új, szebb szolgálatba állítani, hogy gazdasági tevékenység helyszíne, ipari park legyen.

Aztán megszűnt ugyan az olajipar, de helyette van egy másik természeti kincsünk, az agyag, amiről oly szépen írt tiszteletbeli polgárunk, Bence Lajos költő. Idézem: „*Tudom viszont, milyen a zalai föld, mikor lerántja lábunkról a bocskort, és a csizmánkat bemocskolja a sár, a ragacs*”. Nos, mindenki azt próbálja értékesíteni, amije van, minékünk sikerült az agyagot hasznosítani, gondolok itt a Creaton Ipari Cserépgyárra, és tudomásom szerint újabb szép tervek szövődnek a program bővítésére.

Eddig beszéltem a gazdaságról, a megélhetés alapjairól.

Nagyon sokat tettünk az elmúlt időben a környezet szépítéséért, a várost meghatározó épületek megújításáért, a fürdő bővítéséért. Ezek mind-mind nagyon fontos dolgok, az életünket közvetlen befolyásoló tényezők, de én úgy érzem, hogy különösen a mai világban, egy olyan világban, amikor látszólag minden a feje tetejére állt, nagyon nehéz tájékozódni. Mindenféle mocskok hulláma, való világnak álcázva borít el minket a tv és az internet csatornáiról. Egy ilyen világban, amikor a forint inflációjánál talán csak az igaz szó és a becsületes munka értékvesztése volt gyorsabb, akkor különösen szükség volt arra, hogy a gazdaság, a környezet mellett egy harmadik dolgot, az otthont, a környezetet, azt a lelki és erkölcsi tartalmat próbáljuk építeni. Ez teszi lehetővé, hogy Lentiből, Európa hátrányos széléből, a jugoszlávhatár-mentiségből most Európa szíve legyen, hiszen négy főváros is közelebb van Lentihez, mint Budapest. Ha igazán európai módon akarunk gondolkodni, és ha igazán megszívleljük azokat a gondolatokat, amiket hallottunk a szentmisén, hogy ennek az országnak és ennek az Európának igenis lelki megújulásra van szüksége, akkor ma mi itt, a

Város Napján próbáljuk meg ezt saját magunk számára is megfogalmazni. Arra van szükség, hogy mi itt, Lentiben, közösnek érezzük céljainkat, összefogjunk, és egy olyan közösséget próbáljunk teremteni, ahol egymásnak tudjuk vetni a hátunkat a nehézségek idején.

Talán így fogalmaznék – egyszer olvastam –, hogy az igazi összefogás, az igazi barátság nem azt jelenti, hogy egymás szemébe nézünk, hanem hogy együtt nézünk ugyanabba az irányba.

Azt hiszem, nekünk, mindannyiunknak, először is békés, dolgos, nyugodt hétköznapiakra van legjobban szükségünk. Mi, a város vezetése, ezért megpróbálunk lehetőségeink szerint szembe menni az árral, ezzel az egyébként ingoványos és hullámozó, nagyobb távú környezettel, hogy minél kevesebb gyűrűzzön be hozzánk, minél inkább tudjuk emelt fővel a hétköznapijainkat is tartalommal megtöltve építeni, saját magunk személyiségét, családjainkat, nagyobb közösségeinket.

És a békés, dolgos hétköznapiok mellett nagy szükség van szívet-lelket melengető ünnepekre. Szükség van arra, hogy néha megálljunk, elgondolkodjunk közös dolgainkon, és ünnepeljünk. Emeljük fel a lelkünket, mert ettől és ebből tudunk erőt méríteni, kitartani a nehézségek ellenére, és nagyon nagy szükség van arra, hogy igazi emberi közösséget formáljunk ebből a városból, ahol közösen érezzük a gondokat, közösen tudunk örülni az örömeinknek, és közösen tudjunk harcolni a céljainkért.

Végül megint Bence Lajos versével köszöntöm önöket:

*„Itt ez a táj,
e szűkre méretezett
baza, talpad alatt
zokogó rög, őszöd sírja.
Mint tékozló fiú,
ki megtér a szülői házba
könyör- és kenyértelen
vendégként dajkál,
kölykének becéz,
cirógat, mesél,
orgonaillattal biteget
házáig. S hívhatnak
már tornyos városok,
párizsok, csalogathatnak
idegen pamlagok és pázsitok,
el már nem indulsz soha,
hiába csábít a csoda,
a számkivetettek daca
felel helyetted is:
nem, nem soha.
Mert ide taszít a sors is
a gonosz mostoha, az idegen
föld vásott közönye,
ide húz vissza az út menti
jegenye távolt fürkésző
tekintete, megannyi
reszketeg sóhaja
a tavaszi szélben.”*

Kívánok mindenkinek további szép ünneplést,
sok-sok erőt az előttünk álló elkövetkezendő 2007-
es évhez.

(Elhangzott Lentiben, 2007. január 6.)

„LEGYEN BÉKE, SZABADSÁG ÉS EGYETÉRTÉS!”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim! Len-
ti ünneplő Polgárok!

Engedjék meg, hogy Jókai Mór szavaival kö-
szöntsem Önöket: *„Tartsátok tiszteletben e napot,
melyen a nép szava először megszólított. Március 15-
e az! Írjátok fel szívetekbe, és el ne felejtétek!”*

És hozzáteszem: *„Maradjon a lelkünkben egy szög-
let fiatalon és tisztán!”*

1848. március 15-e bővelkedik nagy jelentőségű,
történelmi jelenetekben. Szinte magunk elé tudjuk
képzelni azt a pillanatot, amikor Táncsics kilépett a
budai börtön kapuján, vagy amikor először fölhang-
zottak a Nemzeti Múzeum előtt a ma már oly jól is-
mert szavak: *„A magyarok Istenére esküszünk, / es-
küszünk, / hogy rabok tovább nem leszünk”*. Az el-
hangzott műsorban percről percre felidéztek, mi is
történt a szabadság napján Pesten és Budán.

1848. március 15. és az azt követő napok a re-
mény napjai voltak. A reményé, hogy a föld népét, a
kétkezieket nem sanyargatják többé, hogy a polgár
valódi jogokat kap, a művészt és a sajtót nem köti
gúzsba a cenzúra, és az értelmiségi is szabadon gon-
dolkozhat, nem kell hajbókolni idegen hatalom előtt.
Minden öröklött tárgynál és fakuló emléknél is
fontosabb, hogy legnagyobb tettét, amire az állam-
alapítás óta képes volt, 1848–49-ben vitte végbe a
magyarság. Felszámolta a kiváltságrendszer, utat
nyitott a polgárosító gazdasági és társadalmi fej-

lődésnek. Meghonosította a parlamentnek felelős kormányzati rendszert, megkövetelte, hogy rólunk, nélkülünk ne döntsön senki, alapot vetett a jogállamiságnak, felelevenítette az európai köztudatban a magyarság jelenlétét, jelentőségét. 1848. március 15-e csúcspontja volt annak, ami addig történt a reformkorban.

Nekünk március 15-e nemcsak egy napot jelent, hanem az 1848–49-es küzdelmes esztendőket, a harcot, amit a világsi katasztrófáig megvívott ez a nemzet, és amely bukásában is örök időkre meghatározta nemzeti alapértékeinket. Amit ők egyszer megfogalmaztak, az aktuális ma is, és ahogy ők megfogalmazták, nem is lehet jobban megfogalmazni.

A rendszerváltáskor Magyarországnak valójában először nyílt lehetősége arra, hogy megvalósítsa mindazokat az eszméket, amelyeket március 15-én fogalmaztak meg.

A tizennyolc évvel ezelőtti első szabad választásokon is éppen azt akartuk, amit eleink kívántak másfél száz évvel ezelőtt: polgári Magyarországot, szabadságot és jólétet, felzárkózást a szerencsésebb és előttünk járó nyugat-európai népekhez. Magyarország ma szabad ország. Sorsa a mi kezünkben van. Mi választjuk meg azokat, akik törvényeinket alkotják. S bizony mi vagyunk azok, akik arra hivatottak, hogy betartsák ezeket a törvényeket.

Azt a csődtömeget, amit a XX. század során különböző politikai rendszerek felhalmoztak, nekünk, nemcsak fiataként, de apaként, nagyapaként is hordoznunk kell a vállunkon. A jövőt felfaló politika korszaka erőfeszítéseink ellenére ma sem zárult le.

Nekünk nem egy háborút veszített, romokban heverő országban kell építeni, hanem egy rosszul felépített országban, egy elhibázott építményekkel tele-

tűzdelt országban a rosszul létrehozott szerkezetekkel kell elbánnunk.

Az emberek, érthetően, a maguk nehezen kiizgadt, nehezen megteremtett kis életét, családjuk életét féltik a bizonytalanságtól. Súlyos anyagi gondokkal, súlyos megpróbáltatásokkal mennek neki a hétköznapiaknak, néha félelemmel, hogy holnap talán munkanélküliek lesznek.

Azt hiszem, 1848-ban rendkívüli bátorság kellett ahhoz, hogy hozzálássanak sok évtizedes tilalmak lebontásához, hogy például engedély nélkül, szabadon nyomtassák ki a 12 pontot. De forradalmi bátorság kellett még annyi minden másához is, ami az alatt a néhány nap alatt átalakította az ország képét. Vajon hol van ez a bátorság napjainkban?

Féltünk a rádiót hallgatni, ha külföldről sugározták a műsort, volt, aki félt a gyermekét hittanra küldeni, vasárnap templomba járni, volt, aki félt a főnökének az igazat megmondani, és ez utóbbi talán a mai napig így van. Pedig nélkülünk, a mindennap kétkezi munkát végző emberek következetes és komoly bátorsága nélkül nem győzhet semmilyen forradalom!

A bátorság és a világos cél önmagában még nem elég a győzelemhez. Ahhoz még arra is szükség van, hogy elvégezzük mindazokat a feladatokat, amelyekre a körülmények serkentenek. Ez a tettekkés az, amely mint forradalmi lendület, nagyon sok gondon és bajon átsegítette az 1848-as eseményeket is a maguk holtpontján.

Ez egy olyan forradalom és szabadságharc volt, amelyikben a magyarság megmutatta, hogy az élen tud járni, ha hisz önmagában és rendületlenül tud küzdeni. Ha tehát sorsunkon javítani akarunk, ezeket a tulajdonságokat kell erősíteniünk magunkban

mindannyiunknak, a kormánynak, a parlamentnek és a mindennapi munkák terhe ellenére az egész magyar népnek.

Ma, 160 évvel később én sem tudok többet kívánni, mint ahogy a 12 pont kezdődött: *„Legyen béke, szabadság és egyetértés!”*

De óva intenek Széchenyi szavai: *„Senki sem oly nagy, hogy megmenthetné az országot, és senki sem oly kicsi, hogy ne ölhetné meg.”*

Igen. Senkinek sem adatik meg olyan nagy lehetőség egymagában, hogy megmenthetne, megváltoztathatna mindent egyedül. De bárki árthat egymagában is, ha nem képes arra, hogy az igazán fontos pillanatban egyet tudjon gondolni. De egyet gondolni soha sem volt egyszerű dolog, 1848-ban sem, ma sem. Nem születik meg magától a készség sem és a tudás sem erre.

És az olyan pillanatok, amelyben valami módon egyet gondolunk mindannyian, s amelyek valójában nemzetté teszik a népet, módfelett ritkák. A dolgunk csak annyi, hogy mindig készek legyünk rá. Maradjon a lelkünkben egy szöglet fiatalon és tisztán.

(Elhangzott Lentiben, 2008. március 15.)

SZENT ISTVÁN NAPJA EGYETEMES NEMZETI BÚCSÚ

Augusztus 20. Szent István királyunk napja, nemzetünk legnagyobb ünnepe, és egyben legrégebb, 900 éves ünnepünk. Ünnepejük első, szent királyunkat, az államalapítót, akinek elszántsága, keménysége nélkül ma nem volna haza itt a Kárpát-medencében.

Miről szól ez az ünnep? Az örök magyar sorsról, a magyar szabadságról, a magyar függetlenségről és az évezredes újrakezdés kényszeréről és kötelezettségéről. De ma ünnepejük a jelent és a jövőt biztosító emberi munka gyümölcsét, létünk elengedhetetlen feltételét, az új kenyeret is, és ma ünnepejük újkori állami létünk, demokráciánk alappillérét, alkotmányunkat is. A mai nap olyan, mint egy egyetemes magyar nemzeti búcsú, ahol minden magyar összező a világ minden tájáról. Mint ahogy minden magyar faluban a búcsú alkalmából, lélekben vagy valóságban visszatérnek a falubeliek, hogy együtt ünnepejék a falu búcsúját.

Nekünk ez a nap, augusztus 20., számos jó és rossz emléket is megőrzött. Megőrizte a megcsalt augusztus 20-akat, azokat, amikor Szent István szellemiségét eltakarni ugyan nem merték, de mégis más neveket kellett adnunk az ünnepnek.

Augusztus 20. olyan ünnep, amelyik sosem adta meg magát. A legvéresebb szájú rezsimek is legfőljebb megcsonkítani tudták, de megszüntetni vagy visszájára fordítani semmiképpen. Augusztus 20-ával sok mindent meg lehetett tenni, ám a részletek mögül mégiscsak kisugárzik a lényeg: egy államalkotó

nemzet kétségbevonhatatlan léte. Nem győzelmet ünnepel, és nem vereséget gyászol. Csak annyit mond, hogy még mindig itt vagyunk. Egy állam, egy nemzet, amelyet magyarnak hívnak. A közösségről szól és az életről, az anyagi és a szellemi megmaradásról.

Egy évezred távlatából összevetni egymással az ország mai sorsát meg a hajdanit: talán merész vállalkozás, de nem érdektelen. Szent István királyunk országot csinált a Kárpát-medencében élő népekből. Hogyan csinálta? Miből? Ma ott tartunk, hogy újra országot kell csinálnunk. Abból, amink van. De nekünk a múlt történelmi tudatot ad, ami lehetővé teszi, hogy a mindenkori jelent kibírjuk, átvészeljük, és hitet adott mindenkor a jövőben, mert tudtuk, hogy mit élünk át.

Mi Szent István népe vagyunk, akár tetszik ez egyeseknek, akár nem. A tekintete szab irányt lépteinknek. Figyeljünk tehát első, szent királyunkra. Ő tudta, hogy mit akar. Szívós volt, zseniális. Karizmatikus uralkodó volt, nekünk, magyaroknak pedig drága és szent, mert megteremtette az európai Magyarországot.

Szent István, alighogy felcseperedett, tudta a dolgát: a két nagyhatalommal, a kelet-római és a nyugat-római császárral házasság útján szövetkezni, a római pápától pedig koronát kérni. Szent István tehát a nemzeti függetlenséget és a keresztény Európához való tartozást jelenti nekünk. István legnagyobb tette a szuverenitás megőrzése volt. Megtartotta az ország függetlenségét a hűbériségtől átítatott középkorban, amikor mindenki valakinek az alárendeltje volt. Bevitte népét Európába, de nem úgy, hogy Európa szolgájává, cselédjévé tegye.

Európa védőbástyája lettünk: Szent István óta küldetése a magyarnak, hogy akármennyi áldozat árán is, akármennyi szenvedés és megpróbáltatás árán is, mindig elsőként válassza a szabadságot ezen a tájon. És most is arra megyünk, amerre Szent István tekintete mutatja az utat: sokszor önmagunkkal is viaskodva megyünk a sötétből a fény felé.

Mi adta Szent Istvánnak az erőt ahhoz, hogy biztonsággal tudjon fennmaradni, kormányozni, összetartani, ellenállni? Nyilvánvalóan a hite. De a hit nem állt önmagában. Erős volt a hite, ami belső tartást adott számára, s így a hit mellé megteremthesse az ország jogrendjét. Jogrendet teremtett, alkotmányt adott, igazságszolgáltatást szervezett. Ez volt a fő erőssége. Két törvénykönyvén kívül az *Intelmek*ben is megfogalmazta az alkotmányos kötelezettséget, amit az uralkodónak követnie kell: „*Ha bírni akarod a királyságnak tiszttségét, szeressed az igaz ítéletet*” – ez István alkotmányának sarokköve. István király a törvények uralma alá rendelte népét, hogy azon ne az önkény, hanem a jog uralkodjék.

Ma ünnepeljük tehát azt az államférfit, aki törvényeket, ez által állami létet, államot alkotott. Aki látta, hogy keletre már nincs visszaút, a nyugat pedig elpusztít, ha idegenek vagyunk számára.

Diplomáciai lépések egész sorozatával biztosította az ország függetlenségét, és emellett a függetlenséget biztosító királyi politika mellett hatalmas belső átalakítást, hatalmas belső szervezőmunkát is végzett, melynek elemei ma is működnek, élnek még. Létrehozta az esztergomi érsekséget, a falusi plébániák rendszerét, és az első bencés apátságot Pannonhalmán. Megteremtette az alapot ahhoz, hogy kialakulhasson az önkormányzati vármegyrendszer, elsőként éppen Zala megyében.

Szent István öröksége azt jelenti, hogy magyarság, kereszténység, európaiság elválaszthatatlanok egymástól, és ebben gyökerezik egész szellemiségünk. A Szent István-i örökség az, ami a magyar nemzet befogadókéességét tanítja. Egy évezrede befogadtuk az idegeneket, és a mai történelmi tudatunkban ez természetes. Nem véletlen, hogy ha Szent Istvánra gondolunk, a befogadott idegeneket vendégekként említjük, történelmi forrásaink alapján a 20. század elején, ahogy Ady Endre írja: *„Kitáruul afelé karom, kit magyarrá tett értelem, parancs, sors, szándék, alkalom.”*

Ma jövőépítő törekvésünkben figyelmünket arra kell irányítani, ami Szent István örökből élet- és alkotóerőként hasznosítható. Ma világossá kell válnia mindannyiunk előtt, hogy valódi jövőnk csak akkor lehet, ha megbecsüljük múltunkat, elfogadjuk, hogy a múlt és a jövő között a jelen feszíti az összekötő hidat, és a jelenben mindent megteszünk a demagógia, a megosztottság, a kicsinyhitűség ellen, a nehézségek elhárítása érdekében. Ez tehát közös felelősség és közös munka.

Amikor Szent Istvánról beszélek, szeretném önöknek azt mondani, hogy Szent István üzenete hozzánk, ma élő magyarokhoz, kései utódai számára, talán soha nem volt olyan időszerű, mint most. Most, amikor sok évtizedes, ha nem is kalandozások, de tévelygések után átléptük egy új évezred küszöbét, s az új évezred is, szeretnénk, ha épp úgy, mint az előző – keresztény és magyar évezred legyen!

Tudatában kell tehát lennünk, hogy van igaz történelmi múltunk, van felvállalható szellemi örökségünk, ennek a népnek van alkotó tehetsége, óriási munkabírása, ötletessége, találékonysága, türelmetlen tenni akarása, amivel a legreménytelenebb hely-

zetéből is ki tudott jutni a nemzet. A magyarság viharos története nem más, mint sikeres túlélések, megismételt honfoglalások és eredményes újramegrázködések története. Halljuk meg István király szavát, üzenetét, amelyet hozzánk intéz. Halljuk meg, hogy Szent István és utódai felül tudtak emelkedni a szétváláson, megrontottságon, egyéni érdekeken, emberi gyengeségen a nemzet érdekében.

Halljuk meg, hogy az ő kereszténysége cselekvő kereszténység volt, hogy a magyar függetlenséget, amelyet hosszú vajúdással sikerült őseinknek megszerezni, a mi feladatunk is megőrizni, megtartani. Megőrizni sok imával, de talán még több munkával. Halljuk meg Szent István szavát, ezt a szelíd, hozzánk szóló atyai szót, engedjük be ezeket a szavakat a szívünkbe, az elménkbe, és akkor, azt hiszem, nyugodtan vághatunk neki egy újabb keresztény és magyar évezrednek.

Kérjük tehát a magyarok Istenét, jövőformáló népének küldjön Szent István-i jellemű, tudású és elkötelezettségű államférfiakat, adjon zavartalan, alkotó munkásnapokat, küldjön hívő papokat, jó pedagógusokat, hogy gyermekeinkből Szent István üzenetét megértő és átélő igaz magyarokat neveljenek.

(Elhangzott Habóton, 2003. augusztus 20.)

Augusztus 20-a az új kenyér ünnepe is

LÉKET ÜTÖTTÜNK A ZSARNOKSÁG HAJÓJÁN

Tisztelt Polgármester Úr, tisztelt letenyei Barátaim!

*„Mennyből az angyal – menj sietve
Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.”*

– írta 1956 decemberében Márai Sándor New Yorkban. S így folytatta:

*„Szólj hangosan az éjszakából:
Angyal, vigyél hírt a csodáról.”*

A csodáról, amelyet szüleink, nagyszüleink átéltek akkor, 1956 őszén, és amelyet mi mindannyian átéltünk tizenkét évvel ezelőtt.

1956 a legfiatalabb nemzeti ünnepünk, október 23 az a nap, amelyről szüleinknek, nagyszüleinknek még beszélniük sem volt szabad. Ez a nap mégis örökre bejegyeztetett a szabad nemzetek, a szabad emberek krónikáiba. Bejegyeztetett a világ történetének azon kevés napjai sorába, melyek az ember örök és elfojthatatlan szabadságvágyáért hozott mérhetetlen áldozatát példázzák. Bejegyeztetett, mint a bátorság, az öntudat, az összefogás és az akarat találkozásának örök emlékezetű napja.

Ezeknek a napoknak az emléke ott él mindennapjainkban, a szekrény mélyén őrzött újságok lapjain, az oly ritkán elővett régi fényképeken, a foszladozó nemzeti színű szalagokban. Ott él a halk szavakban,

az érintésekben, a barátok gyűrűjében, a plébániák hűvösében, a féltő ölelésekben, a családok ünnepein. Valakik ekkor és ezt követően adták vissza a nemzet becsületét, szerezték vissza tekintélyét az egész világ előtt. Örök bizonyoságául Széchenyi István szavainak: „*Hibáink sokak, de erényeink többek.*”

1956-ról szólni felelősség. Mert 56 olyan szellemi, erkölcsi tőkéje a nemzetnek, ahonnan a nehéz időkben is erőt lehetett és lehet meríteni. Hiszen 1956-ban a magyar nemzetnek sok évszázados értékei ragyogtak fel igen fényesen: a függetlenség mindenek fölé való helyezése, a hősiesség, a bátorság, az önfeláldozás és a Nyugat értékeinek védelme a Kelet felől ránk nehezedő nyomással szemben. Nemcsak katonai értelemben, hanem morális, mentális értelemben is megálljt akart parancsolni ez a nemzet az ázsiai termelési módnak, a szibériai történelemszemléletnek. Valójában 56-ban oda akartunk visszatérni, ahol 1947 természetes fejlődését megszakították.

56 októbere kivételesen letisztult pillanat volt. Az éveken át belénk szivárgó hazugság, a fojtogató félelem és szorongás után egyértelműen világos volt, mi az, amit mindenki akar, mi a közös, a mindenki számára személyesen fontos nemzeti érdek. Ez a közös elhatározás, ez a közös akarat volt a példát teremtő őszinte nemzeti összefogás alapja. Elemi erővel tört elő a szabadság utáni elfojtott vágy, robbant a hazugság elleni mindent elsöprő tiltakozás. Mert, ahogy Márai írja: „*Egy nép azt mondta: »elég volt«.*”

Azokban a napokban, 1956-ban, még minden tiszta, világos és egyszerű volt. Elvált a jó és a rossz, fekete és fehér, hazafiság és hazaárulás. És vajon milyen lenne a világ, ha nem lett volna 1956-ban magyar forradalom? Hogy pontosan milyen lenne ez a világ, azt nem tudjuk. De hogy más lenne, mint a

mai, az bizonyos. Más lenne Magyarország, más lenne Európa, és más lenne a világ is. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc becsületet adott a nemzetnek, lendületet adott az európai egységnek és példát, tanulságot adott az egész világnak. A tanulság lényege, hogy az erkölcs sohasem viszonylagos. Az értékek dolgában nincs kompromisszum. A jó és a rossz, a hős és az áruló, a vértanú és gyilkosa, a szabadság és zsarnokság között nincs középen az igazság. Mert október 23 az igazság pillanata. És az akkori döntéseken ma már nem lehet változtatni. Utólag nem lehet átlopakodni a másik oldalra, aztán meg vissza. Az nem lehet, hogy 56-ban a maga módján, a maga szemszögéből mindenkinek igaza volt. Nem állíthatjuk egymás mellé a szabadságért harcolókat azokkal, akik miatt a szabadságért sokan harcolni kényszerültek. Az igazság lehet árnyalt, de sohasem hazudhat. Az igazság tudja, hogy ki volt a gyilkos, és ki volt az áldozat.

1956. október 23 világtörténelmi jelentőségű nap. Egy kis nemzet készülődött nem kevesebbre, mint a világkommunizmus megbuktatására. 1956 októberének napjai a forradalom vérbefojtása ellenére is nyitányát jelentették annak a folyamatnak, amely 35 évvel később a kommunizmus teljes bukását hozta.

Ennek a zsarnokságnak – amely ránehezedett országunkra és Közép-Európa összes népére – a hajóján 1956-ban egy kis nemzet, a magyarság, forradalmával és szabadságharcával léket ütött. Minden magyar büszke lehet arra, hogy 1956-ban az ország az akkori idők első vagy második világhatalma, de mindenképpen egy szörnyű zsarnoki uralom ellenében, Dávidként merészel Góliáttal szemben arra vállalkozni, hogy megkísérelje levetni magáról a zsarnokságot. Nem találkoztam olyan, főként a mi gene-

rációnkhoz tartozó európaival, akinek a számára nem jelentett az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc egész életére szóló politikai eszmélést és gondolkodását azóta is meghatározó élményt.

A strasbourgi Európa Palotában kiállított 56-os lyukas zászló előtt ma is sorakoznak a legkülönbözőbb országokból érkező emberek, akik gyermekeiknek és unokáiknak idézik fel a magyar forradalomhoz kötődő emlékeiket, azt, hogy miből ábrándultak ki akkor, vagy még inkább, miben kezdtek el akkor hinni.

Hiszen 1956 indította meg a totális hatalmi rendszer, és főként a mögötte álló ideológia korhadását, mely végül annak széteséséhez vezetett. Joggal mondhatta el külügyminiszterünk 1999. március 12-én az Independentben, a NATO-csatlakozás okmányainak letétbe helyezésekor, hogy 1956 hősei verték az első szöveget a kommunizmus koporsójába.

A mi szüleink és nagyszüleink nem fegyvert rejtettek, hanem egy álmodot. Egy nemzet álmodát. A szabadságról. És mi, a gyermekeik, innen kaptuk a kimondatlan reményt, hogy egyszer ennek az álomnak valóra kell válnia.

Ma már nagyon sokat megvalósítottunk azokból a célokból, amikről 56-ban szüleink, nagyszüleink álmodtak, vagy amikről esetleg nem is mertek még csak álmodni sem. Pedig több mint három évtizednyi késéssel kezdhettünk neki egy olyan társadalom felépítéséhez, melyet 56 hősei megálmodtak. Magától értetődővé vált azóta sok minden. Például, hogy nem büntetnek meg hitbeli vagy politikai meggyőződésünkért, vagy hogy kétes módon nem gyámkodnak felettünk egyenruhák és szürke öltönyök. De ugyanakkor ne feledkezzünk meg arról sem, hogy még nagyon sok tennivalónk van. Nagy szük-

ség van még ma is az összefogásra. Szükség van arra, hogy egy csak nemrég összeomlott világbirodalom árnyékában, egy olyan térségben, ahol oly gyakran indulatok feszülnek egymásnak, Magyarország megmaradjon a világ bizalmát élvező nyugodt, tisztességes országnak.

És ma az ország nem hősiességet vár tőlünk, nem életünk feláldozását kívánja, hanem a jövőt építő szorgalmas munkát. A szabadság után ma azért kell küzdenünk, hogy a családok jóléte, mindannyiunk biztonsága, gyermekeink növekvő esélye elérhető közelségbe kerüljön. Képesnek kell lennünk birtokba venni a szabadságot és a lehetőségeket valóra váltani, és ehhez versenyképes tudásra, értelmes célokra, kitartásra van szükség.

1956 öröksége a nemzet közös öröksége. De a nemzeti egység, ami erőt adott egy zsarnoki hatalommal szemben, az éppen úgy sokfelé ágazott volna, ha győz a forradalom. Hiszen a csírák már akkor is megvoltak, és a többpártrendszerű demokrácia együtt jár azzal, hogy nincsen valamiféle paradicsomi egység, nincs nézetkülönbség nélküli egység. De nem is erre van szükség. Sokkal inkább a viták, nézetkülönbségek ellenére szükség van arra a közösségre, ami nélkül nincs ország, nincs nemzet.

Az 56-os forradalom a kiegyezés utáni, a két világháború közötti, a második világháború utáni polgári Magyarország folytatása volt, s így közvetlen elődje annak a polgári Magyarországnak, amit a mi hivatásunk fölépíteni abból, amit 1990-ben örökségül kaptunk. A polgári Magyarország híveinek, nekünk mindannyiunknak, hivatásunk helyreállítani a polgári kultúra eszményeit, rehabilitálni értékeit, ismét elterjeszteni az emberi méltóságot tiszteletben tartó szellemét. Visszaadni a munka becsületét, a ta-

nulás értelmébe vetett hitet, a tisztességes gyarapodás minden polgár számára elérhető lehetőségét.

A mi hivatásunk összefogni széthullófélben lévő hagyományos közösségeinket, és úgy megerősödni, hogy képesek legyünk békét, szabadságot és jólétet teremteni a magyarság számára. Hiszen az 1956-ban közösen akart szabadságban ott volt a jólét reménye is.

Mindennek szellemében hajtom meg fejemet 56 forradalmának és szabadságharcának minden áldozata előtt, akik elestek az utcai harcokban, az ütközetekben, akik a sorban állásnál váltak áldozatokká, és akikkel a hóhér végzett, vagy a keserű börtönök rövidítették meg életüket.

Márai Sándor híres 56-os versében az a bizonyos angyal pedig nekünk is hozza

*„a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– a gyermek, a szamár, a pásztor –
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát.”*

Hát álljunk együtt strázsát mi is. Vigyázzuk együtt ezt a csodát. A mi csodánkat, a nemzet csodáját, a világ csodáját. Mienk a csoda, de mienk a csoda megőrzésének a felelőssége is. Tudjunk legalább pillanatokra egyesülni a szabadság eszményében, ne felejtünk, higgyünk együtt a csodában és álmodjunk együtt arról a jövőről, amit ez a csoda tett lehetővé.

(Elhangzott Letenyén, 2001. október 23.)

HOGY LEGYEN KICSIT MELEGEBB CSALÁDI FÉSZEK...

„Én Istenem, adjál szállást, mert meguntam a járkálást, a járkálást, a bujdosást, az idegen földön lakást.” – hallottuk csodálatos citerakísérettel ezeket a sorokat.

Ma hagyományteremtő jelleggel azért szerveztük ezt a kis megemlékezést, karácsonyra készülést a nyugdíjasoknak, Lenti idős lakóinak, hogy megpróbáljuk megvalósítani, amit Tamási Áron mondott, hogy: *„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”*

Még nem olyan régen mindannyian akkor örültünk, ha valahol városban tudtunk gyerekeinknek, családtagjainknak lakást, munkát szerezni. Az elmúlt nagyon nehéz XX. század ezeknek a metropoliszoknak, világvárosoknak kedvezett, és óriási fejlődést tett lehetővé. Több millió lakosú városok nőttek Európa-szerte, világszerte, itt Magyarországon is, és mostanra bebizonyosodott, hogy ezek nem alkalmasak a normális emberi életre. Megfordult a folyamat, egyre többen kíváncsiak vidékre, természetközelségre, kisebb településekre, eleinte talán csak kirándulni, turistaként, de egyre többen forgatják a fejükben, hogy újra kis falvakban vesznek házat, vagy építkeznek. Persze ehhez megfelelő infrastruktúra-fejlesztésre van szükség: fűtés, gáz, villany, csatornázás, telefon. Hála Istennek az elmúlt években itt a környékünkön, Zala megyében is óriási fejlődés indult el, hisz nemcsak itt, Lentiben fejeztük be a városrészek csatornázását, Lenti-hegyre is sikerült felvinni a földgázt – nem is folytatom a sort.

Mióta mint országgyűlési képviselő és Lenti város polgármestere nagy örömmel vettem részt többször a városrészek nyugdíjas napjain, idősekről való megemlékezésein Akkor ezek a gondolatok jutottak eszembe: lehet, hogy a nagyvárosok és a városok tényleg elembertelenednek, az emberek nem ismerik egymást, sokszor a játszótereken, hatalmas lakótömbökben még a szomszédok sem ismerik egymást, de a kis falvakban, a mi városrészeink – Bárszentmihályfa, Máhomfa, Mumor, Lentiszombathely, Lenti-kápolna – egyszerűen, a múltból, ősöktől, szülőktől, nagyszülőktől örökölt hűséggel és szeretettel emlékeznek meg az idősekről, nyugdíjasokról.

S akkor a művelődési ház dolgozóival együtt elhatároztuk, hogy nem adjuk meg magunkat. Lenti kis város, próbáljunk meg egyfajta közösséget kiépíteni, ne csak a városrészekben, hanem itt bent, Lenti városában is próbáljuk meg az embereket közelebb hozni egymáshoz. Hiszen annyi energiát fordítunk arra, hogy fejlődjön a turizmus, hogy a turisták jól érezzék magukat, hogy fejlődjön a kereskedelem, a piac és akik idejönnek vásárolni, azok különböző szolgáltatásokat igénybe véve jó éttermekben, presszóknak érezzék jól magukat. Sok gondot fordítunk a virágra, a karácsonyi kivilágításra is.

Most arra gondoltunk, sokkal hangsúlyosabban kellene energiát fektetnünk abba, hogy mi magunk, akik itt élünk, jobban érezzük magunkat, valahol otthon legyünk. Ennek a jegyében – tényleg hagyományt teremtő jelleggel –, reméljük jövőre is sikerül együtt ünnepelni. Talán még többen kedvet kapnak és még nagyobb számban tudnak részt venni ezen, és a karácsonyra várás tipikus városi izgalmi, a bevásárlás és a különböző készülődések mellett legyen alkalmunk egy kicsit így felszabadulni – egy

kis zene, egy kis tánc, egy kis kedves karácsonyi hangulat – és beleilleszkedjük az ünnepbe. Hiszen, ha így feltöltődve hazamegyünk, akkor családjainkban is, reméljük, több lesz a szeretet. Hiszen rohanó életet élünk. A családapáknak, édesanyáknak a gyerekek nevelése mellett dolgozniuk kell, sokszor fáradtak. A nagyszülőknek és önöknak, idősebb családtagoknak, óriási feladatuk, hogy a családi meleget, szeretetet növeljék, és öröm legyen hazamenni. Ebben óriási szerepük lehet, én azt hiszem – persze ehhez egy kicsit töltekezni kell. Ehhez próbálunk a mi kis szerény eszközeinkkel, kis apró ajándékkal hozzájárulni. Ha itt befejeződik ez a kis ünnepi műsor, akkor mindenkit szeretettel kérünk, vegyék át ezeket a kis szimbolikus ajándékokat.

Akinek esetleg házastársa otthon betegen fekszik, vagy mozgásában korlátozott, akkor nyugodtan szóljanak és vigyék haza nekik is. Közeledik a karácsony és ahogy mondtam, egy kicsit szellemileg, lelkileg is erre rá kell készülnünk. Most, hogy időseket, nyugdíjasokat köszöntünk így karácsony előtt, sajnos nem tudok mindenkinek egy csokor virágot átadni, ezért engedjék meg, hogy egy nagyon kedves virágokról szóló verset – Vas István: *Amikor a rózsák nyílni kezdtek* című versét mondjam el most itt önöknak.

*„Emlékszel? amikor a rózsák nyílni kezdtek,
Már nem voltunk fiatalok –
Házunk körül virágzó sírkeresztek,
Szívünkben sok friss halott.*

*Tudtuk, hogy a boldogság lopott jószág,
Akkor is, ha férj-feleség
Nézi, hogy bomlanak bokron a babarózsák,
Fogják egymás kezét.*

*Sok hajszálad lett ősz éppen abban az évben –
Emlékszel? volt is oka.
De ami fekete maradt, még feketébben
Ragyogott, mint valaha.*

*Szemedbe, a töretlen csodájú, vad tükörbe
Tört fényeket rejtett a rémület,
És zavarosabb lett tiszta, haragos zöldje
S attól lett édesebb.*

*Ujjongó ábítattal ébredtünk reggelente,
Te a kertre, én terád –
Ez az öreg nyarunk szelíden betemette
Velencét s Angliát.*

*Mint furcsa ráadást vagy veszélyes messzeséget
Kezdtük nézni a holnapot –
Ez volt az a nyár, mikor a tél szele szíved
Koszorújába kapott.*

*Volt vidámabb nyarunk s merészebb azelőtt,
De emlékszel? ez volt a legszebb.
Némán kertünkbe hajoltak a szomszéd temetők,
Mikor a rózsák nyilni kezdtek.”*

Kívánok mindenkinek sok-sok örömteli kedves perceket, így a karácsonyi időszakban, és legyen sokkal melegebb a családi fészek és az otthon. Mindenkinek nagyon boldog karácsonyt kívánok.

(Elhangzott Lentiben, 2004. december 14.)

A ZENE TESZ BENNÜNKET MAGYARRÁ, EURÓPAIVÁ – EMBERRÉ

Engedjék meg, hogy Babits Mihály szavaival köszöntsem Önöket:

*„Mindenik embernek a lelkében dal van
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek.”*

35. évforduló nagy idő és nagy feladat. Ma különösen, amikor egy olyan világban élünk, ahol az értékek rendje felborult, nehéz eligazodni. A tömegkommunikáción, a televízión, az internet csatornáin keresztül rendkívül változatos információk, rendkívül változatos benyomások érnek bennünket. Nehéz eligazodni ezen – a sokszor fejtetőre állított – értékrenden.

Valahol, általában az iskolai nevelésen túl is azeneiskolának, a zenének különös szerepe van, hiszen a zene hangja az a léleknek szól.

Egyszer Eliot, egyik kedvenc költőm mondta:

*„Szavak, ha elhangzanak,
A csendbe torkollanak.”*

De a zene valahol tovább ér, fülünkön keresztül a lelkünkbe, és megpróbál szavak nélkül is felüdíteni, szebbé tenni bennünket és a környezetünket.

Különösen fontos ez, hiszen a zenét művelőknek túl azon, hogy a szabadidejüket valami értékes dologgal töltik, saját személyiségüket, saját egyéniségüket fejlesztik, szélesítik, ennek valahol – akár előadóművészek révén – gyümölcse terem. Az egyéniség, akit e zene nevel, az ráhat a közösségre, és kimondatlan szavak nélkül is megpróbálja emelkedette tenni a lelket.

S ebben az időben, amikor különböző médiákból „való világnak” csúfolt értéktelenségek özönlenek ránk és gyerekeinkre, amikor nagyon sokszor már nem Jókai, Gárdonyi hőseit látjuk, hanem távoli vidékekről a képernyőn keresztül közénk jövő gyilkost, aki mosolyogva öl, akkor nagy szükség van arra, hogy a zene, a költészet és a művészetek próbálják meg bennünk az ezeréves európaiságunkat, hagyományainkat és erkölcsünket fenntartani. A zene útján a legkönnyebb visszatérni a tiszta forrásokhoz. Talán ennek köszönhető, hogy ez a vidék jobban megőrizte hagyományait – számtalan kis településünkön különböző hagyományőrző csoportok működnek.

A másik misszió, hogy a zene nem ismer határokat. Túl a jó szándékú politikai akaraton – hiszen alig két éve, hogy testvérvárosi kapcsolatot létesítettünk Lendvával –, a két zeneiskola között már 32 éve testvéri kapcsolat van. Tisztelettel köszönöm a lendvai zeneiskola igazgatójának, hogy megtisztelte jelenlétével ezt a szép ünnepet. Nagyon fontos, hogy a zenével, fellépéssel a város civil szervezeteinek életét, és a város kulturális életét besugározva segítséget nyújt. Köszönet érte.

Nekem sincs más gondolatom, mint hogy megköszönjem az iskola 35 év alatti vezetőinek, pedagógusainak, munkatársainak ezt az áldozatos mun-

kát, megköszönjem elődeimnek a város vezetésének, hogy az elmúlt időszakban legnagyobb jó szándékkal megtették mindent az iskola fennmaradása és fejlődése érdekében. Egy ilyen szép ünnep alkalmával én is csak azt tudom kívánni, hogy az iskola mostani dolgozói, pedagógus kollektívája az elkövetkezendő 35 év alatt is segítsék a város mentális, szellemi felemelkedését. Mivel most már, hogy a határon túl nem csak zene szárnyán lehet útlevel nélkül közlekedni, segítsék azt, hogy egyre inkább európaivá legyünk és ezen keresztül egyre inkább magyarokká.

Kodály Zoltán mondta: *„Hisz mit sem ér a magyarság Európaiság nélkül, de nekünk magyaroknak mit sem ér az európaiság, ha az nem magyar.”*

Kérem, hogy ebben a szellemben folytassák munkájukat, ehhez kérem a Gondviselés segítségét, kívánok sok-sok erőt, egészséget és kitartást.

(Elhangzott Lentiben, 2005. november 20.)

NEMZETKÖZI TŰZOLTÓÜNNEP LENTIBEN

Tisztelettel köszöntöm Lenti város megjelent ünneplő közönségét, a tűzoltók, a katasztrófavédelem és a kéményseprők országos, megyei, városi vezetőit ezen a szép, napsütéses májusi délelőtt.

Nagy megtiszteltetés számunkra – Lenti város számára –, hogy ennek a szép ünnepsorozatnak, amelynek kapcsán Lenti város várossá nyilvánításának 25. évfordulóját ünnepeljük, ez a megtiszteltetés ért minket, hogy itt láthatjuk, és itt üdvözölhetjük a tűzoltók vezetőit, a megye tűzoltóságát és nem utolsósorban megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm a környező országokból érkezetteket, a szlovéniai, horvátországi és ausztriai résztvevőket

Most már a második nap, amikor Európa újra-egyesítése után bátran mondhatjuk, hogy újra közös európai földön, és először itt, Lentiben, a templom előtt találkozhatunk, olaszok, horvátok, szlovének, osztrákok, magyarok, és örülhetünk annak, hogy egy békés Európát köszönhetünk. Felelősségünk, hogy ezt a békét, ezt a nyugalmat tovább őrizzük. Felelősségünk, hogy a balesetek következményeit a tűzoltók és a katasztrófavédelem segítségével enyhíteni tudjuk. Ebben óriási a szerepük, felelősségteljes a munkájuk. Én gondolom, hogy most már, hogy a határok lassan elmúlnak, ez az együttműködés nemcsak a protokoll, nemcsak az ünnep és a barátság szintjén, hanem a hétköznapi szintjén is élni fog, és szeretném, hogy Zala megye a mellettünk lévő Muravidékkel, Muraközzel együtt Európa egyik mintarégiójává válhatna. Különösen fontos ez, hiszen

amíg az autópályák elkészülnek, számtalan kamion megy át településeinken, hihetetlen nagy a forgalom, így az itteni térség állandó veszélyeztetettségnek van kitéve. Ez rendkívüli felelősséget ró az itteni tűzoltókra és a katasztrófavédelemre.

Kívánom, hogy ha elmúlik ez a szép ünnep, akkor a békés, munkás hétköznapiakon sok erővel, kitartással tudjanak helyt állni, beteljesíteni szép és nemes feladatukat.

Isten éltesse mindannyiukat!

(Elhangzott Lentiben, 2004. május)

KERKAI JENŐ ÜZENETE

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm az itt összegyűlt emlékező és ünneplő csesztregi közösséget, hiszen a sors különös kegyelméből kettős születésnapot ünnepelhetünk. Száz évvel ezelőtt november 9-én született a földi életre, és 1970-ben pontosan egy nappal előbb, november 8-án halt meg, amit keresztényként mennyei születésnapként ünnepelhetünk.

Itt, ebben a körben, sokat hallottunk előző években különböző megemlékezéseken életéről, életének részleteiről, ezért most engedjék meg nekem, hogy a Biblia felszólítása alapján, amely így szól: *„gyümölcseiről ismeritek meg őket”*, Kerkai Jenő életének egyik gyümölcséről, a KALOT-ról szóljak néhány szót. Arról a négy alapelvről, vezérelvről, aminek alapján megpróbálta felépíteni eszmerendszerét, és ennek mai aktualitásairól. *„Jöjjetek, segítsetek nekem felemelni a magyar népet!”* Ez volt élete célja, erre bízta közvetlen barátait, munkatársait és erre próbálta ráébreszteni jártában-keltében az egész országot. Barátja, Páter Nagy Töhötöm jezsuita munkatárs megfogalmazásában már így hangzott: vallás-erkölcsi alapon krisztusibb embert, műveltebb falut, életerős embereket, önérzetes magyarokat akart nevelni a KALOT – a Katolikus Legényegyletek Országos Testülete.

E cél érdekében szükséges köztudatba vinni az igazság vallását. Nemcsak a rózsafüzérekre, a Miatyánk...-ot mormolókra, hanem a krisztusi hitet és igazságot az élet gyakorlati valóságában élő keresztény világszemléletre van szükség – hirdette. És a

cél, mely változatlanul így hangzik: felemelni a magyar népet. Hogy akarták ezt a KALOT szervezői elérni? Négyéves programot fogalmazott meg, szervesen összefüggő elemei egy-egy jelszóba öntve az egyszerű emberek számára is érthetően úgy hangzottak, hogy még a rendőrkapitány is egy hallásra megértette: krisztusibb embert, műveltebb falut, életerős népet, önérzetes magyarokat akartak nevelni a magukra hagyott tehetséges magyarokból. Ne felejtjük el, egy Trianon után megdermedt, jégbedermedt országban kezdték el működésüket. Ma úgy mondanák, nem valami lelki irányzatot akartak bevezetni, hanem egy életformát, melyben ezek az elemek dominálnak.

A krisztusi életeszmeny, a saját kultúra fejlesztése, a megélhetés biztosítása a helyes nemzeti érzés. Ők pontosan tudták barátaival, a KALOT vezetőivel, hogy az az ember, akinél hiányos a kultúra, ki van szolgáltatva másoknak. Páter Kerkai ezt valahogy úgy fogalmazta meg: jaj a magyarságnak, ha igénytelen, csekély műveltségre tesz szert, mert akkor a magyar a saját országában csak szolgamunkát végezhet. Meg kell tanulnunk itt élni és boldogulni. Az életerős nép az anyagi boldogulást, az életképes és az életet szerető családot jelentette. Önérzetes magyar a KALOT elgondolásában az, aki tudja, hogy mi – gondoljunk Kodály munkássága vagy más népi írók műveire – valódi önazonosság-tudatról beszélhetnénk. 1935-ben, amikor a KALOT elindult, nem volt még diszkókultúra, de volt más romboló hatás, s tudjuk, hogy Kodály is csak nagyon nehezen tudott elismerést szerezni az igazi magyar kultúrának, mert a nép teljesen ki volt már forgatva saját kultúrájából.

A négyes program egységes egészet alkotott, és minden KALOT-munkában benne kellett lennie vala-

milyen formában. A négyes program volt a KALOT egyik titka, mely minden lényeges célkitűzést tartalmazott, amire az életre felkészülő fiatalembernek szüksége volt. Tudták mi a dolguk, mi a fontos és mi a mellékes életükben. Védve voltak a náciizmus, a nyilas mozgalom, a szocializmus, de minden egyoldalú lelki programban elvesző begubózás ellen is. Az egyszerű földműves fiatalember is tudta különös iskola nélkül is, milyen úton kell járnia, ha megbízhatóan akar boldogulni. A KALOT-ot ellenfelei többször fel akarták oszlatni már a kommunisták előtt is. Az egyik veszélyes helyzet a leventemozgalommal kapcsolatban alakult ki. A háború idején a kormányzat egységes ifjúsági szervezetet akart kialakítani a leventemozgalom keretein belül. Hivatalos körök azt kívánták, hogy az ifjúság egységes nevelése érdekében szűnjön meg minden más ifjúsági társadalmi szervezet. A KALOT-nak azonban sikerült további létezését biztosítani.

A felosztatás 1946-ban érte utol. A kommunisták rájöttek, hogy amíg a KALOT létezik, addig ők nem férkőzhetnek közel az agrárifjúsághoz. Egy megrendezett gyilkosság vádjával kieszközölték az engedélyt a szövetséges ellenőrző bizottságtól a KALOT betiltására. Az ármánykodás hamar kiderült, de közben egyházi részről is megvonták a bizalmat. A betiltás után Kerkai elindított egy nagyszerű lelkigyakorlatos akciót Falumanréza néven, mely felkészítette az egyház keretében tovább dolgozó KALOT-fiatalokat a várható vallásüldözésre. A Falumandréza 5 napos kurzusán két év alatt 22 ezer fiatal vett részt. Ekkor jött a végső csapás, 1949-ben bebörtönözték Páter Kerkait, majd kémkedés, hazaárulás vádjával tíz és fél évre ítélték, a volt KALOT-vezetőket pedig a rendszerváltásig szakadatlanul üldözték.

A KALOT célkitűzései egyaránt átfogják az egyén és társulássá érett csoport valamennyi valláserkölcsei, kulturális, szociális, nemzeti vonatkozásait. Most ve-
gyük egy kicsit részletesen a négy alapelvet.

Az első: **krisztusibb embert.** Azt állítja Kerkai, hogy ebben van felsőbbrendűségünk, egész emberi méltóságunk tudata. Az igazi Krisztus-arc minden komoly dolgozó lemondó és igazságos férfi vonása, s ezért nem tűrhetjük, hogy bárki is alacsony szenvedélyekre való uszítással, megtévesztő jelszavakkal vagy hatalmi erőszakkal eltorzítsa bennünk ezt az arcot, kiforgasson emberi formánkból, a test és lélek száználmas nyomorultjaivá züllesszen. Mert halálos el-
lensége lelkünknek is minden olyan ember vagy rendszer, mely testünket éhbérrel, munkauzsorával koldusmankóra kényszeríti. Megszűkíti előttünk az örök boldogságba vezető utat az, aki önző, haszon-
leső szándékkal munkánk után kijáró földi boldogu-
lásunk útjában áll. A földi javakat ne tekintsük vég-
célnak. Ezért szolgálatukra nem is kötjük le magun-
kat teljesen. De abban az esetben igen, ha jobb
sorsunk és jövőnk kiépítése egyúttal örök üdvös-
ségünk kiérdemlése előkészülésének vonalába esik.
Azt pedig nagyon jól tudjuk, hogy a nyomor a leg-
nagyobb kerítő, s egyik legrafináltabb útonállója az
örök boldogság felé vezető útnak. Bízgatott arra,
hogy tartsunk állandó kapcsolatot azzal a mesterrel,
aki a nép között s a népnek élt, igazságot hirdetett,
tanított és szenvedett. De haragra gyűlt és korbácsot
forogatott, ha lelketlen, pénzéhes üzleti szellemmel
találkozott. De a krisztusibb ember számunkra egy-
úttal egy feladat is, a vallást, a keresztény erkölcsöt
közügyé kell tenni. Mert mi hiszünk a keresztény-
ség népmegmentő és társadalomépítő erejében. A
kereszténység számunkra nem elnyűtt rongydarab,

melyet letépünk a nép testéről és eladjuk az első rongykereskedőnek. Számunkra a kereszténység élmény, élő valóság, éltető energiaforrás, s ebből kell táplálkozni a kulturális, társadalmi és népi intézményeinknek. Krisztusi embert akarunk a kapa, a kasza mellett, de az üzemekben gyártelepeken, munkaviszonyokban is – hirdette Kerkai. Minden jogunk megvan annyira kereszténynek lenni, mint amennyire keresztényellenesek ellenségeink. Senki sem kívánhatja tőlünk azt, hogy a szelídség, az alázat, a felebaráti szeretet jelszava mellett kifosztani engedjük magunkat, és sutba dobjuk azt az okosságot, mely keresztény erényünk. Vagy feladjuk az önvédelemhez való jogunkat, mert a keresztény erkölcs tanítása szerint életünk és javaink védelme megillet bennünket.

Másik jelszava: **műveltebb falut**. Először is végét akarjuk vetni annak a szálnalmas lemosolygásnak, vállveregetésnek, „lebutaparasztozásnak”, melyet gyakran címeznek a falvak számára. A leszólás és megvetés ideje lejárt, megvirradt felettünk a fejlődés, építés napja. Ezért csak az közelítse és szólítsa meg népünket, aki azt művelni s ezáltal segíteni akarja. Először is az ifjúsággal kell megértetnünk, hogy a megélhetés embertelen hajszájában, könyörtelen versenyében csak annak van előnyös helyzete, aki tudja, érti a dolgát. Tehát tanulni kell. Az egyéni képzés mellett a népművelést, a népkultúrát is ápolnunk kell. Vissza kell szerezniünk, meg kell őrizniünk, meg kell menteniünk sajátos népi értékeinket, szokásainkat, viseletünket, hagyományainkat. Ezek megmentése a falu megmentését jelenti. Városi kultúrából pedig csak azt honosítsuk meg, ami igazán érték, s már határainknál visszautasítunk, belül pedig kiírtunk minden olyan kultúrterméket, mely beteg városrészek csatornaszellemével fertőzné meg a falut. Ezért

a műveltebb falu, az igazi népkultúra szolgálatában keresztény és nemzeti szempontból revízió alá kell vennünk minden kultúrahordozó eszközt, tényezőt, intézményt, elsősorban pedig a sajtótermékeinket. A sajtó- és gondolatszabadság, még ha törvényben biztosított alapjog is, nem jelent tollforgató mindenhatóságot, mert korlátokat állít fel elsősorban az igazság és a keresztény társadalom magasabb erkölcsi szempontjain. Éppen a sajtó mindenhatóságának köszönhető, hogy egyrészt tragédiák, botrányok ínyenc feltárlásával a népi erkölcs életszemléletét lealacsonyította, elaljasította, másrészt pedig a való tények felelőtlen elferdítésével, célzatos kiforgatásával az igazmondásba vetett hitet is megrendítette. Sohasem lehet a közerkölcsiség kiszolgálója, éppen nem az ösztön vagy a profitéhes üzletkötés felé, hanem annak irányítója, nemesbítője kell, hogy legyen az.

Ugyanakkor szükség van öröme, életkedvre, ünnepekre, multságokra, hiszen lelkivilágunknak szükséglet az, hogy a mindennapi robotok közepette felüdüljön tisztességes szórakozásban, ezért kell egy-letet, zenekart, énekkart, dalárdát alakítani, mely felkarolja az igazi magyar nótát, éneket, táncot és hagyományainkat. De amikor népünk öröme, jókedve kerül szóba, elszorul lélegzetünk, ha arra gondolunk, hogy a falvak népének nem sok oka van életöröme. Elöregedő, elhagyatott falvak, városba irányuló gyermekeink. Kerkai páter tanácsai alapján próbáljuk meg mi is ráébreszteni saját magunkat, családtagjainkat, hogy az igazi, emberhez méltó élet székhelyei ma már nem a nagyvárosok, ahol elszemélytelenedik, elembertelenedik az ember, hanem a falvak. Tehát térjünk vissza a tiszta forráshoz, fejlesszük az infrastruktúrát, próbáljunk meg olyan élet-

körülményeket teremteni, amelyek a falvakban lehetővé teszik a 21. századhoz méltó életet.

Harmadik szempont: az **életerős népet**. Nemcsak lelki, de testi egészségre is szükségünk van. Hihetetlen, hogy a kapzsik uzsora, felelőtlen profitszerzés, kábítószeres, cigaretta, ital veszélyével fertőzik, csábítják gyermekeinket, sokszor az iskola környékén. S komolyan kell például a politikában azért harcolni, hogy ne engedjük a gyengébb drogokat és egyéb más műélvezeteket törvény szintjére emelve legalizálni.

A negyedik szempont: **önérzetes magyart**. Az önérzetes magyarságnak lényege erkölcsi, kulturális, szociális kötelezettségek teljesítése a magyar család és a magyar nép iránt. Magyar család, magyar nép nélkül nincs magyar nemzet. Nemzeti létünk sorsa sok ezer, gondjai közt őrlődő falvakban dől el. Ellen-ségei vagyunk olyan nemzetköziségnek, mely az egyé-niség, a család, a haza eszméit tűzzel-vassal pusztítja, és éltető elemének az osztályharcot vallja. De ellen-ségei vagyunk a vér és a faj esztelen hódolatának is, amely túlfűtött nacionalizmusban rajzolódik ki. Bol-dogulásunkat, jövőnket nem a társadalmi osztály, nem a faj kell, hogy mozgassa, hanem nemzetbe egybeépült nép. Valamely nemzethez tartozni pedig nemcsak vér kérdése, hanem lelkületé. A vér még nem tesz magyarrá, de a sors és a munkaközösség vállalása igen. Aki legjobb tudását, egész munkaere-jét, sőt életét áldozatul hozni kész népünk, nemzeti közösségünk érdekeiért, az magyar lett. Legyen az sváb, cigány, szerb, horvát, szlovén. Nemzettag lett idegen származása ellenére is. De aki megfelelkezik sok-sok kötelezettségéről a népi és nemzeti közös-ség iránt, az idegen lett, árulója lett e nemzetnek, ha még oly magyar származású is. Önérzetes magyar

végül az, aki élethivatásában öntudattal megáll a magyar rögön, és nem tartja megalázónak, hogy lehajoljon hozzá, megmunkálja, verítékével öntözze.

Végül meg kell jegyeznünk, hogy e négyes célkitűzés *felosztás* akar lenni, de nem jelenti az egyén erőinek négy irányba való szétforgácsolását. Nem akarunk külön küzdeni egyik célkitűzésért sem a többi mellőzésével, hanem valamennyivel egyszerre és teljes emberi erővel, mert egyformán fontos előttünk: krisztusibb ember, műveltebb falu, életerős nép és önérzetes magyar eszményképe. Hitem szerint Kerkai páter közöttünk van, és odafentről figyel bennünket. Ahogy annak idején ő kérte munkatársait, barátait: jöjjetek, segítsetek nekem felemelni a magyar népet! Most fohászkodjunk hozzá: jöjj, segíts ismét felemelni a magyar népet!

*(Elhangzott Csesztregen, Kerkai Jenő születésének
100. évfordulóján, 2004. november 9.)*

*III. Emeld föl
fejedet, büszke
nép!*

*„Emeld föl fejedet,
büszke nép!
Viselted a világ
szégyenét!
Emelkedj magasba
kis baza,
te, az elnyomatás
iszonya!
Emeld föl szívedet,
nemzetem:
lángoljon a világ-
egyetem!”*

(Juhász Ferenc)

*A Szent István koponyaereklye fogadása millenniumi
ünnepségeink talán legfelemelőbb pillanata volt.
Beer Miklós püspök úr, Semjén Zsolt KDNP-elnök és
Csóti György zágrábi nagykövet társaságában vártuk
a történelmi ereklyét*

MILLENNIUMI GONDOLATOK

*„...megragadni
Az időnek meg az időtlennek
Metszőpontját: szentek foglalkozása –
Nem is foglalkozás: valami adatik és
elfogadtatik Egy életen át,
mely csupa halál a szeretetben.”*
(T. S. Eliot)

Eminenciás Érsek Úr, excellenciás Püspök Úr!
Főtisztelendő Piarista Tartományfőnök Úr!
Tisztelt Államtitkár Asszony!
Főtisztelendő Urak, Polgármester Urak!
Kányavár, Ortaháza, Páka, Pördefölde tisztelt
ünneplő Közönsége!

Isten különös kegyelméből nekünk adatott meg, hogy a második és a harmadik évezred keresztútjához érkezzünk. Az ember ilyenkor először maga mögé néz, próbálja megérteni, hogyan jutott el idáig, majd pedig fürkészően előre tekint. A múlt önmagában is izgalmas és érdekes arra, hogy vizsgáljuk, de nekünk, magyaroknak a múlt ennél többet jelent. A múlt erőt ad! Minden, amit túlélünk, erősebbé tesz bennünket!

Míg a 150 éves török hódítás időszakában a meghódított balkáni népek tömegei tértek át a mohamedán vallásra, az angol szent, Morus Tamás 1534-ben, a mohácsi vész után néhány évvel megállapítja, hogy „a magyarság mindmáig a kereszténység legbiztosabb kulcsa és őrzője.” Erre büszkék lehetünk. Magyarország Európa egyik legrégebbi állama.

Manapság egyre elterjedtebb az a nézet, hogy sorsunkat, jövőnket a jelen lehetőségei határozzák meg, a modern világban eltörpülnek a múlt hatásai. Pedig jövő nincs múlt nélkül. Egy kisgyermek sincs apa és anya nélkül, és a szüleink sem lennének apa és anya nélkül. Ha megszüntetnénk a múlt tudatát, önmagunkat számolnánk fel. A múltat és nemzeti mivoltunkat nem lehet elfelejteni, mert az itt van velünk, bennünk: nyelvünkben, mentalitásunkban, szokásainkban, szüleinkben, nagyszüleinkben, természeti és épített környezetünkben.

Valódi jövőnk csak akkor lehet, ha megbecsüljük múltunkat, elfogadjuk, hogy a múlt és a jövő között a jelen feszíti az összekötő hidat, és a jelenben mindent megteszünk a demagógia, a megosztottság, kicsinyhitűség ellen, a nehézségek elhárítása érdekében.

Azt a csődtömeget, amit a 20. század során különböző politikai rendszerek felhalmoztak, nekünk, nemcsak fiatalként, de apaként, nagyapaként is hordoznunk kell a vállunkon. A jövőt felfaló politika korszaka csak nemrég zárult le. Nekünk nem egy háborút vesztett, romokban heverő országban kell építeni, hanem egy rosszul felépített országban, egy elhibázott építményekkel teletűzdelt országban a rosszul létrehozott szerkezetekkel kell elbánnunk. Az emberek, érthetően, a maguk nehezen kiizzadt, nehezen megteremtett kis életét, családjuk életét féltik a bizonytalanságtól. Súlyos anyagi gondokkal, súlyos megpróbáltatásokkal mennek neki a hétköznapi napoknak, néha félelemmel, hogy holnap talán munkanélküliek lesznek.

Ma az egész világ válságban van: morális válságban, a szellem szavára süketen. Megdőlt az ősi értékrend, elsilányult a cél. Nem érdekes többé a

„honnan” – és a „hova” is bizonytalan. A pillanatnyi gazdasági érdekek döntenek világszerte. Ideje szembenéznünk a keserű igazsággal, hogy a rendszerváltoztatás során kivívott szabadság nem szült nekünk rendet.

Egyre bizonyosabbá válik bennünk a felismerés, hogy rend híján a szabadság jótéteményei élvezhetetlenek, sőt önnön karikatúrájukká silányulhatnak. Hiába válthatunk szabadon ma már több mint húsz tv-csatorna között, barangolhatunk egyre többen az internet útvesztőiben, ha ebből idegen kultúrák hordalékaként fejtetőre állított „értékek” zuhannak ránk. Ha gyermekeink lelkében az *Egri csillagok*, vagy Jókai regényhőseinek helyébe igazi hősként az a gyilkos lép, aki gyorsan és mosolyogva öl.

Mi, magyarok, nem adjuk meg, nem adhatjuk meg magukat. Nekünk minden hagyományt, amit örökségül kaptunk, meg kell tartanunk, fel kell mutatnunk. Tőlünk függ, milyen irányban halad nemzetünk sorsa: elsorvasztja-e az embert a pusztá önöség, vagy méltósággal ráatalálunk feladatainkra.

Hiszem, hogy mindannyiunknak megvan a saját küldetése: becsületesen, felelősséggel végezni munkáját, ápolni nemzeti örökségünket saját családi körében. A jó ügy csak akkor bukik el, ha már egy ember sincs, aki képviselje. Amíg egy igaz ember van Ninivében, addig a gonosz hatalom nem alhat nyugodtan.

A magyar millennium tulajdonképpen az egész elmúlt ezer év ünnepe. Annak az ünnepe, hogy tudjuk mióta, és miért létezőnk.

Az államalapítás ezredik évének ünnepe nem győzelmet ünnepel, és nem vereséget gyászol. Csak annyit mond, hogy még mindig itt vagyunk: egy állam, egy nemzet, amelyet magyarnak hívnak.

Szent István királyunk országot alapított a Kárpát-medencében élő népekből. És ma ott tartunk, hogy újra országot kell építenünk. Abból, amink van. De nekünk a múlt történelmi tudatot ad, ami lehetővé teszi, hogy a mindenkori jelent kibírjuk, átvészeljük, és hitet adott mindenkor a jövőben.

Itt van, tisztelt ünneplő közönség, ez a millenniumi fehér zászló. A zászló fehér színével szimbolizálja, hogy mi, ma élő magyarok hisszük a himnusznak azt a sorát: *„Megbűnhötte már e nép / A mul-
tat s jövőndőt.”*

Sok évtizedes, ha nem is kalandozások, de tévelygések után elérkeztünk egy új évezred küszöbéhez, szeretnénk, hogy éppúgy, mint az előző, keresztény és magyar évezred legyen.

Egy évezred távlatából összevetni egymással az ország mai sorsát meg a hajdanit: talán merész vállalkozás, de nem érdektelen. Vehetjük az egészet történelmi vetélkedőnek, színjátéknak, áltudományos okoskodásnak, színes sajtóattrakciónak, de akárhogy is közelítjük, a dolog egyszer csak megfog, megszólít minket, és meditációra készlet.

A meditáció során kilépünk hétköznapi gondjaink, örömeink világából, és emelkedni kezd bennünk a lélek. Az a lélek, melyet apáink életében, de még az előző néhány évtizedben is, a körülmények hatalma annyiszor próbált a sárba taposni. Emelkedjék hát bennünk a lélek – és ez a millennium igazi értelme.

Kérjük hát a magyarok Istenét, jövőt formáló népének küldjön Szent István-i jellemű, tudású és elkötelezettségű államférfiakat, adjon zavartalan, alkotó munkásnapokat, a millennium üzenetét megértő és átélő igaz magyarokat.

Mikor megköszönöm figyelmüket, és megkérem államtitkár asszonyt, hogy adja át a zászlót, tisztelettel és főhajtással adózom a millennium eszmeisége és az itt ünneplő közösség előtt.

(Elhangzott Pákán, 2000. március 15.)

DEÁK FERENC POLITIKAI PORTRÉJA

Beszéd a felújított kehidai Deák-kúria átadásakor

Itt állunk, a „*Dél-Dunántúl nyugat felé elterülő vidékén, hol a síkról felemelkedő erdős magaslatok tágas völgyekre nyílnak* – idézve Fényes Elek *Magyarország leírása* című művét –, *hol a bortermő dombok a szelíd természet igéző csendjének nyugalalmát árasztják*”. Deák vallomása szerint ez „szülőföldem, politikai életem bölcsője, legszentebb visszaemlékezéseim színhelye”.

Próbáljuk együtt megidézni a hely szellemét, Deák személyiségét és meghallani a 21. században nekünk szóló üzenetét.

A fiatal Deák politikai pályája Zala vármegyében indult. A politizálás tere Magyarországon az évszázados hagyományokból táplálkozva döntően a vármegye volt: a húszas években a politikai ellenzéki véleménynyilvánítás helye, a politizálás szinte egyetlen helyszíne. Így a reformkori politika alakításában az „alulról építkezés” vált jellemzővé: a vármegyei közgyűlések is próbálkozhattak azzal, hogy országgyűlésben érvényesítsék politikai koncepcióikat.

A zalai vármegyei politizálás korszakában kristályosodott ki Deák véleménye a közjóról, a közboldogságról, s ezekben az években alakult ki érett politikai gondolkodásmódja. A Zala megyei nemesiség követeként vett részt a pozsonyi országgyűlésen, ahol 1833-ban koncepcióval rendelkező reformerként lépett az ország nyilvánossága elé. Kölcsey és

Wesselényi kényszerű távozása után – mesteri taktikai érzékkel – át tudta venni az egész ellenzék irányítását. Nem véletlenül nevezte Széchenyi olyan politikusnak, aki „a zalai megyeháza ablakából látja a világot”. Deák Ferenc előbb Zala megyében, aztán az országgyűlésben is az ellenzék vezére lett.

A kehidai birtok életének egyik meghatározó helyszíne volt. Még a gondolat is kellemetlen volt számára, hogy elhagyja szeretett otthonát az országgyűlés miatt. Jól érezte magát Kehidán. Majdnem minden délben vendéget hívott ebédre, leggyakrabban a helybeli papot vagy saját gazdatisztjét. Sok ember látogatott szívesen Deákhhoz, főként kifogyhatatlan történetei kedvéért.

Kehida számára nemcsak a munka, hanem a kapcsolódás helyszíne volt. Mindent elolvasott, ami a keze ügyébe akadt, és élénk levelezésben állt a tőle távol élő barátaival, de legnagyobb gyönyörűségét mégis mindenféle kétkezi munkában lelte. Remek kertész volt.

Minden fajtájú pipát gyűjtött, s nemcsak őrizte, hanem használta is őket, mert szenvedélyes pipás volt. Legjobban a famegmunkálást szerette, jól felszerelt műhelyében meglepő készséggel készített bútorokat és háztartási felszereléseket.

Őszinte és mély barátság fűzte Vörösmarty Mihályhoz. Vörösmarty 1827 májusában meglátogatta Kehidán. Később atyafiságos kapcsolatba kerültek: Vörösmarty első gyermekének keresztapjával Deákot hívta meg, majd halálos ágyán őt kérte föl gyermekeinek gyámjával.

Wesselényi 1838-ban nyújtotta be az ellene indított támadás után védekezését, amelynek érvelését, Deák gondolata alapján, az uralkodó és a kormány közötti különbségre alapozta. Deák fogalmazta meg,

hogy aki a kormány hibáira rámutat, az ezzel még nem válik hűtlenné az uralkodóhoz. Ennek okán többször járt Wesselényi is Kehidán.

Deák Kehidán töltötte az abszolutizmus első éveit. A kehidai családi kúria lett a szabadságharc bukása után visszavonulásának, meditációinak színhelye. Az évek múlásával egyre többször lehetett hallani: „*hol van Deák, hol rejtőzik?*” Így vált 1849 után Kehida lassanként a vidék politikai középpontjává, ahol egyre több látogató fordult meg. Az ötvenes évek közepén a megélnékülő politikai élet kimozdította vidéki magányából Deákot, 1854-ben végleg elhagyta Kehidát, és Pestre költözött. De a zalai táj vonzása ekkor sem csökkent: ettől kezdve leánytestvére, Klára birtokára, Pusztaszentlászlóra járt vissza megpihenni.

Vörösmarty Mihály 1846 októberében egy levélben Wesselényinek írta Deákról: „***Ily emberre szükség van a világon, nemcsak az országért, hanem azért is, hogy rossz óráinkban meg ne tagadjuk azon állítást, hogy az ember Isten képére alkotott.***” Vörösmarty e sorokat a történészek szemében Deák főművének tekintett kiegészítés előtt 21 évvel vetette papírra. Mi indokolhatta a személyes barátságon túl e sorokat 1846-ban? És mi indokolja különösen ma?

Kivételes személyiség volt, magánélete, humánuma, erkölcsi hitelessége és a közügy önzetlen szolgálata ezt mind-mind bizonyítja. Az ország vezére, vezető politikusa volt évtizedeken keresztül, annak ellenére, hogy a politikai életben eltöltött idejét nagyrészt ellenzéki helyzetben élte meg.

Nézeteit elsősorban a megyeházán, majd az országgyűlésben elhangzott beszédeiben fejtette ki. Kiemelkedő volt tevékenysége a köztanácskozás, és a

jogalkotás terén. Alkatának nem annyira az írás, sokkal inkább az élőbeszéd felelt meg, beszédeit a logikus felépítettség, a gondolat tisztasága és a humanizmus jellemezte.

Elérhető politikai megoldásokat Deák csak akkor fogadott el, ha elveit nem kellett föladnia értük. Deák nemcsak szónoklatokban, levelekben fogalmazta meg elveit, hanem a gyakorlatban is megvalósította azokat. Saját jobbágyait az első lehetséges alkalommal, bátyja halála után felszabadította, küzdött a halálos ítélet eltörléséért, a rossz börtönviszonyok reformjáért, az egyén szabadságának kiterjesztéséért politikai pályája során mindvégig.

Sajátosan egyéni politikai harcmódorát sok történész, elemző kutatta. Deák saját magáról így vallott: azok közé tartozom, „*kik okosan, de méltósággal engedve járnak a középúton.*” Talán Deák egyik legvonzóbb gondolata, hogy a társadalmat állandó mozgásban lévő, dinamikus lénynek tekintette, amelyben semmi sem végleges.

Deák sohasem kezdett bele egy vitába legalább a részleges győzelem reménye nélkül. Ha a konkrét ügy elbukott is, legalább az abban rejlő alapelvek átmentését tartotta céljának, hogy ezzel tegye lehetővé a későbbiekben azok újratárgyalását. E taktikájával bizonyult az elvfeledés nélküli átmeneti visszavonulás, az újrakezdés érdekében kötött időleges kompromisszumok utolérhetetlen mesterének. Kivételes érzéke volt ahhoz, hogy olyan alkukat kössön, melyek nem zárták el, sőt magukban hordozták a továbblépés lehetőségét.

Deák politikájának másik jellemzője a küzdelem menetét kivételes érzékenységgel figyelő, mérlegelő alapállás volt. Deák sem politikai gondolkodásában, sem cselekvésében nem volt forradalmi alkat. Talán

ennek köszönhető, hogy az évtizedeken át tartó történelemhamisítás következtében gyermekkoromban inkább hazaárulónak, mint a haza bölcsének állították be az iskolában személyét.

A béke és a rend híve volt. Ahol ez megszűnt, ott ő nehezen találta meg a helyét. Nem szerette a gyors, radikális változásokat, inkább barátságos hangnemben társalogva, lassan-lassan szoktatta hozzá politikai ellenfeleit a rettegett új gondolatokhoz.

Vívódó ember volt, mértékertartás jellemezte. A korabeli, rendi törvények által alkotott rendszerben gondolkodó „jogásznemzet” egész politikai gondolatvilágát és életérzését ő ismerte és értette meg legjobban. Az ország határain túltekintő ismeretei alapján pedig tisztában volt a nemzetközi realitásokkal is.

Kossuth a Védegylet megszervezése során nem egyeztette munkáját Deákkal, egy éven keresztül nem találkoztak, levelet sem váltottak, sőt Deák kapcsolatot kereső levele is válasz nélkül maradt. Kossuth számolt azonban Deák népszerűségével és így Deák – távollétében – a Védegylet választmányába bekerült. Deák annak ellenére vállalta e tisztséget, hogy nem értett teljesen egyet Kossuthtal. A korábbi hosszú hallgatás miatti megbántódásának hangot adva mégis azt írja levelében: *„Tudok én küzdeni remény nélkül is, érzem keblemben az erőt...”* mert *„csüggedést nem ismertem soha”* és *„félreteszem, elalattom minden kétségemet, s az ügyet pártolom, úgy, amint azt elindítottátok.”*

Halljuk ki szavaiból, hogy tőlünk függ, milyen irányban halad nemzetünk sorsa: elsorvasztja-e az embert a pusztaság, vagy méltósággal rátalálunk feladatainkra. **Hiszem, hogy mindannyiunknak megvan a saját küldetése: becsületesen, felelősséggel végezni munkáját, ápolni Deák és**

történelmünk nagyjainak örökségét. A jó ügy csak akkor bukik el, ha már egy ember sincs, aki képviselje. Amíg egy igaz ember van Ninivében, addig a gonosz hatalom nem alhat nyugodtan.

Miben állt az a politikai morális tőke, ami még akkor is megkérdőjelezhetetlenné tette Deák politikai súlyát, amikor éppen megváltoztatta a véleményét? Miként maradhatott Deák a magyar politikai élet erkölcsileg is legitim alakja negyven éven keresztül? Miként maradhatott Deák Ferenc hiteles személyiség?

Különbséget tudott tenni érdek és érték között!

Különösen fontos örökségünk ez ma, amikor az egész világ válságban van: morális válságban, a szellem szavára süketen. Megdőlt az ősi értékrend, elsilányult a cél. Nem érdekes többé a „honnán” – és a „hová” is bizonytalan, és pillanatnyi gazdasági érdekek döntenek világszerte.

Deák szavainak nem lett volna megkérdőjelezhetlen hitele, ha nincs ott mögötte a pálya kezdetétől vallott és megvalósított erkölcsi alapállása. Deák semmi olyat nem tett, kért vagy döntött, amely önérdeket, haszonszerzést, személyes előnykeresést szolgált. Éppen zalai korszakában bizonyította ezt azzal is, hogy az 1843–44-es zalai követválasztásokon a megszerzett mandátumot – barátai és kortesei nagy megrökönyödésére – nem fogadta el, mivel elveivel nem összeegyeztethető: piszkos, vérrel szennyezett korteskedéssel érték el azt számára. Deák **a politikai morált fontosabbnak tartotta, mint a közvetlen sikert**, vagy akár a politikai karrier látszólagos töretlenségét.

Deák már a választások előtt nyilvánosan hangoztatta, hogy ha a megye az ő elveivel ellentétes követutasítást szavazna meg, ő nem fogja elfogadni a man-

dátumot, és távol marad az Országgyűléstől. Az április 4-i közgyűlésen valóban ez következett be: a nemesek adóztatását nem szavazta meg a közgyűlés.

„A közügyeknek egyes személy miatt szenvedni nem szabad, s aki bár akaróján kívül e jónak útjában áll, vagy annak biztosítását állása által nebezíti, az lépjen vissza, mert ez polgári kötelessége.” Személyét tehát a közügytől el akarta választani, és megvárni, amíg kedvezőbb viszonyok alakulnak ki a küzdelem újraindításához.

Mindvégig törvénytisztelet, igazságosság, becsületesség és méltányosság nyilvánult meg cselekedeteiben, ezért tudta felkelteni a bizalmat mind az uralkodóban, mind a nemzetben a kiegyezési tárgyalások idején, mely nem jöhetett volna létre az ő személyes közreműködése nélkül.

Következetes viselkedése erkölcsi tőkét, hitelességet adott Deáknak, hiszen köztudomású és megkérdőjelezhetetlen volt, hogy ő **nem két mércével mért**. Számára nem vált szét a köz- és a magánéleti tisztesség, személyisége és mondanivalója mindvégig egységben maradt. Azaz **ha közügyekben, közdolgookban valamit állított, akkor azt a magánéletben saját magára is kötelezőnek tartotta**. 1867 utáni visszahúzódásáról is ezt írja: *„tisztelem én a közvélemény hatalmát, s tudom, az olyan hatalom, mely vagy elsodor, vagy eltipor, de van egy hű barátom, kinek szava még a közvélemény szavánál is fontosabb előttem, s ezen hű barátom a lelkiismeretem.”*

„El kell fogadni a mi kivihető, miután többet elérni nem lehet”, azaz a mindenkori szükségleteket a lehetőségekkel kell egyeztetni, hangoztatta. Az előrehaladást célszerűbbnek tartotta kis lépések útján megtenni: *„Minden előrelépés (...) valóságos haladás.”*

Már fiatalkori megnyilatkozásaiban tisztán megfogalmazódott: haladni csak lépésenként lehet, mert a meggyőzés időt igényel. *„A cél felé minden lépés, mely a jövődönnek útját nem zárja, valóságos haladás, és minden egyes javítás tetteleg hasznosabb utat készít még több javításra.”*

A sikert azonban más nem biztosíthatja, *„mint a túrni tudás, melynek minden bukásnál jelszava: csak újra és ismét újra.”* A küzdelmet állhatatosan tovább kell folytatni, és számolni kell az időleges kudarcokkal. Mert a sikert „egy ütésre” nem lehet kiharcolni. Politikai stratégiájának egyik fontos alapelve volt: *„aki... a hibák és előítéletek egész tömegét egy csomóba fogva egyszerre akarja kiirtani, sok egyéni érdekeket, melyek különállva nem sok gátat vetetnének, összesít maga ellen, s a sikert áldozza fel.”*

Széchenyi és Kossuth vitája, eltérő politikai, gazdasági koncepciójuk máig húzódo viták, értelmezési kísérletek tárgyát képezi. Deák állásfoglalása ebben a kérdésben egyfajta nekünk szóló politikai örökségként értelmezhető.

Tapintatosan, udvariasan áll ki a Pesti Hírlap mellett, és a pártoskodás, a személyeskedés veszélyeire hívja fel Széchenyi figyelmét: *„ekkor a küzdelem nem elvekért s nem okokkal, hanem csak nevekért és jelszavakkal folya. Párt alakulna mindenik mellett... és keserű volna e két párt küzdése, mert nincs dübösebb harc, mint amelyet jelszavakkal küzdenek. Ott az okok elnémulnak a jelszó előtt – a személyesség a jelszónak van alárendelve, sőt magát a tárgyat is elfelejtik a jelszó mellett.”*

Wesselényinek írt levelében is kifejti: *„Ne rongyosítsa (Széchenyi) Kossuthnak nyilvános állását és magáét csupán a különböző modor miatt, s gondoljon arra,*

hogy az ő ereje és Kossuthé egymás mellett munkálkodhatik a hon közjávára, s a haza látja kárát, ha e két erő személyes keserűségében egymás ellen küzdve, egymást emészti fel.”

Deák egész életművét áttekintve kitűnik e gondolat központi szerepe. Már évekkel korábban, 1836-ban megfogalmazta ezzel kapcsolatos vezérgondolatát: *„majd ha érdekeink nem különválna, hanem egy nemzeti közérdekben egyesülve fognak őrt állni a haza, a király és a törvény mellett, s együtt segítik elő az ország virágzását, akkor lesz betöltve azon kötelesség, mellyel hazánknak és önmagunknak tartozunk.”*

Mindig igyekezett széles politikai egységet teremteni, a már addig kivívott eredmények védelme érdekében. Ezt a véleményét Deák kifejti máskor is: **„kockáztatbatunk mindent a hazáért, de a hazát kockáztatnunk nem szabad.”** *„Jobban tudom szeretni e hazát, mint gyűlölni ellenségeinket.”*

És most engedjenek meg egy személyes vallomást. Amikor 1998-ban Deák szavaival élve *„Kedvenc szülőbuzám, Zala követéül választott”*, egy névjegyet nyomtattam, Deák szavait téve mércéül:

„Ki az ki, helyzetünkben a jövőről biztosan szólhatna? Ki merné magáról állítani, hogy ereje nagyobb, mint a nehézségek, és hogy tévedni semmiben sem fog? Ki az, ki mint képviselő többet ígérhessen, mint azt, hogy szándéka tiszta lesz mindenkor, s akarata szilárd?” És folytatva a gondolatot: *„s hogy önzést, mellékes tekintetet ismerni nem fog, hanem minden erejét és tehetségét hazája közjávána fogja szentelni?”*

Ha ezt mindnyájan, emberi gyengeségünk, botlásaink ellenére is próbáljuk követni, ha egyesíteni tudjuk az erőinket, ha fel tudunk építeni egy olyan

összefogást, amelyben mindannyian átélhetjük, hogy **az ország jövője a mi személyes jövőnk is**, hogy lássuk értelmét a nagy célok kitűzésének, és érezzünk kedvet ahhoz, hogy saját erőinket mozgósítsuk, akkor a történelem ismételheti magát, és sikerül az ország szekerét ismét Zalából előbbre mozdítani.

De hallgassunk ismét Deák intő szavára: *„Bízunk, de sem a sors kedvezésében, sem a magunk erejében, sem mások segélyében ne bízunk vakon. Cselekedjünk erélyesen, de megfontolva. Ez feladatunk. **A siker Isten kezében van.**”*

Amikor megköszönöm figyelmüket, tisztelettel és főhajtással adózom a hely szelleme, Deák emléke, és az itt egybegyűlt ünneplő közösség előtt.

(Elhangzott Kehidán, 2003. október 16.)

MI VÉGRE LÉPTÜNK BE AZ EURÓPAI UNIÓBA?

A sors különös kegyelme, hogy alig négy éve ünnepeelve a 2000 éves jubileumot, s Magyarország egy újabb történelmi pillanathoz érkezett. Így elfogódottsággal tudok visszaemlékezni arra a pillanatra, amikor éjfélkor a hosszúfalu–rédcisi határon felvontuk mindkét oldalon a szlovén, a magyar zászlót és az Európai Unió lobogóját. Gyakorlatilag jelezve ezzel, hogy lassan összenőtt az, ami összetartozik.

1942-ben Márai Sándor írja:

„Ma talán még valószínűtlennek tetszik, de néhány esztendő múlva egyáltalán nem lesz valószínűtlen a föltevés, hogy a mai, gazdasági érdekektől és világnézeti szempontoktól tragikusan részletekre szaggatott Európa helyén fölépül egy másik, ahol minden európai nemzet polgára akadály nélkül utazhat, s az útlevel zsebében jogot ad arra, hogy vízum nélkül lépje át az európai országok határait; Oslóban ugyanazzal a pénzzel fizessen, mint Nápolyban, s a norvég halász árúját egyenesen és külön engedély nélkül feladhassa a svájci nagykereskedő címére.”

1942-ben ez volt Márai Sándor víziója. Ennek az iratnak a „*Röpirat a nemzetnevelés ügyében*” címet adta, s arról beszélt, hogy erre a pillanatra készülni kell és nevelni a nemzetet.

Mivel az Európai Unióhoz történő csatlakozásról beszélünk – ahogy mondtam – végre összenőjön az, ami ezer éve összetartozott. Én azt hiszem, ezek a pillanatok különösen fontosak számunkra itt a határ mellett, a hetési falvak térségében. Vagy akár céloz-

hatnék Rédic-Tenkehegyre, amikor még élnek közöttünk olyanok, vagy esetleg szüleik elbeszéléseiből tudják, hogy amikor a határt kijelölték, volt, aki rászólt arra a geodétára vagy arra a katonára, aki leverte a karót, hogy „*Bocsánat, az a nyolc sor szól még az enyém!*” Az ránézett a térképre, és azt mondta: „*Sajnálom, itt megy a határ.*” Még emlékezünk arra az időre, amikor útlevéllel kellett kimenni a szőlőbe kapálni.

Folytatnám Márai Sándor soraival:

„Magyarország pontosan úgy hozzátartozik a keresztény műveltség Európájához, mint Hollandia, Svédország vagy Portugália. Hazánk történelmi határaitól keletre élő népek már a Kelet nagy szellemi, vallási és társadalmi eszményeinek sugárkörében élnek, akkor is, ha földrajzilag Európához tartoznak. Az európai kultúrát nem a batemeletes betonházak, nem a repülőterek jelentik, nem is a vízlefolyós klozett. Az európai kultúrát egy lelkiállapot jelenti, mely a keresztény műveltség hagyományaiból szívja erőit. Aki ennek az élményszerű lelkiállapotnak részese, az európai. Kelet felé haladva Magyarország az utolsó kultúrterület, ahol az európai keresztény műveltség hivatásérzete egyértelmű egy nemzet életformájával. Mi nem akarunk európaiak lenni, mert azok vagyunk; s nemcsak a kórházak, egyetemek, jó szállodák, repülőterek s fürge napilapok külsőségeiben vagyunk azok, hanem azzá nevelt szerepünk és hivatásérzetünk.”

S itt álljunk meg egy pillanatra Márai szavai után. Ezer évvel ezelőtt, itt Európában, Szent István király, amikor úgy érezte, hogy az emberi erő már nem segít, akkor – tudjuk a történelemből, a történelmi leírásokból, hogy – Máriának ajánlotta fel az országot.

Még utalnék Márainak egy másik, fontos gondolatára: a nemzetek megszűnésének éppen az ellenkezője fog bekövetkezni: a nemzetek egyenként is megerősödnek, ha helyt akarnak állni ebben a világ-méretű gazdasági versenyben. S hogy helytálljanak, ennek fontos feltételeként Márai a nevelést említi:

„Ha megnyitják a világpiacon – s a tömegek megmaradásának, békés együttműködésének, az emberek fejlődésének ez az első és legfontosabb feltétele –, a világ egyetlen, beláthatatlan méretű gazdasági versenypályává változik át, s e pályán a győzelmi esélyeket azok a népek biztosíthatják csak maguknak, melyek tömegeiket öntudatos pedagógiával a termelt javak ésszerű és méltányos elosztására kényszerítik, s a nép tehetségesebbjeinek megadják a pedagógiai lehetőséget arra, hogy kifejtsék a nemzeti közösség legjobb tulajdonságait, minőséget tudjanak nyújtani azon a piacon, melynek végső gazdasági határa a nyugati műveltség által ellenőrzött egész emberi világ.”

A „nemzetnevelés” fogalma az, amelyet Márai könyvterjedelmű meditációjának címéül is választott. Vajon mit rejt magában ez a fogalom? A nemzetnevelés nem egyéb – írta Márai –, mint *„az európai hivatás és szerep magyar lehetőségeinek tudatosítása a nemzet lelkében”*.

„Alapvető feladat, hogy a nemzet ízlését nemesítsük, szellemi igényérzetét és erkölcsi felelősségét fokozzuk, valóságérzékét elmélyítsük, illúziókra való hajlamából kiábrándítsuk, kényelmi szempontjaiból felrázzuk, egyszóval igénnyel töltsük meg a vezető társadalmi réteg lelkét.”

(Elhangzott Lentiben, 2004. május 1.)

*A kaposvári elkerülő út átadása.
Miniszterként Balás Béla püspök úrral és
Szita Károly polgármester úrral
(2000. október 23.)*

ÖSSZEKAPCSOLNI TÁJAKAT ÉS LELKEKET

*Beszéd a pruzsinai Baross Gábor emlékpark
avatásán*

Miniszter Úr! Polgármester Úr! Tisztelt ünneplő
Közönség!

Ünnepi megemlékezésre gyűltünk itt össze. Egy olyan férfiúra emlékezünk, aki rövid, de tevékeny pályafutása, szakmai életútja alapján kiérdemelte kortársai és az utókor megbecsülését, noha csupán ez utóbbitól kapta meg teljes mértékben az őt megillető osztatlan elismerést. Baross Gábor személyében azonban nem csak az államférfit tisztelhetjük, hanem a kiváló jellemet is. Keménysége, határozottsága, amivel a „vasminiszter” jelzőt kiérdemelte, tisztességgel s elkötelezettséggel párosult. Szerteágazó munkásságának legfontosabb, máig is közismert és elismert részét a múlt századi Magyarország infrastruktúrájának, kiváltképp közlekedésének kiépítése képezte egy olyan korszakban, amikor ez a haladás, a rohamléptekkel fejlődő Európához való felzárkózás elengedhetetlen feltétele volt. Maradandót alkotott a vasút, a hajózás, az ipari és a mezőgazdasági kereskedelem, az oktatás területén; továbbá a postai tákarékpénztár létrehozásával és a közigazgatás fejlesztésében is. Miniszteri tevékenysége közvetlen, példamutató pályafutása pedig közvetve kései utódaira is hatást gyakorolt és gyakorol ma is.

Hölgyeim és Uraim! Baross Gábor egy soknemzetiségű ország minisztereként fejtette ki tevékenységét. Egy soknemzetiségű ország részeit kötötte össze

például az a vasúthálózat, melynek fejlődése s hasznosulása érdekében oly sokat tett. Maga is olyan vidéken – Trencsén vármegyében, itt, Pruzsinán – született, majd hosszú ideig dolgozott, melyen együtt éltek szlovákok és magyarok. Ez ad okot arra, hogy ma együtt emlékezünk meg róla, és együtt vesszük számba a ránk váró tennivalókat.

Számos feladat és számos lehetőség előtt állunk. Szlovákia és Magyarország infrastruktúrája egyaránt része a nagy európai hálózatoknak. A kapcsolódó elemek fejlesztése és összehangolása együttműködést igényel, illetve – örömmel mondom így – igényli az eddigi kiváló együttműködés következetes folytatását. Fontosságuk miatt külön megemlítem a Pozsony–Rusovce, illetve a Mosonmagyaróvár–Rajka autópályákat, valamint az ezekhez kapcsolódó Rusovce–Rajka autópálya-határátkelőt. Nagy várakozással tekintünk a Párkány–Esztergom Duna-híd rekonstrukciója elé is. Nemcsak gyakorlati hasznosságot, hanem jelképi értéket is tulajdonítunk annak, hogy ez a híd oly sok évtized után ismét összeköti majd a két országot és a két népet. Az együttműködés és a barátság előtt új távlatokat nyit az is, hogy mindkét ország szeretne csatlakozni az Európai Unióhoz; ahhoz a közösséghez, melyet a „régiók Európájának” is neveznek, s melynek egyik hasznos és nemes törekvése a határokon átnyúló regionális együttműködés.

Hölgyeim és Uraim!

Teendőink ma is számosak és szerteágazóak. Csak akkor felelhetünk meg az előttünk álló kihívásoknak, ha a Baross Gáborra jellemző célratörő következetességgel és józansággal végezzük munkánkat. Ez feltételezi azt is, hogy felismerjük a realitásokat és igazodunk azokhoz. Napjaink egyik megkerülhetet-

len realitása pedig az, hogy a közvetlen szomszédainkkal való együttműködés nélkül nem leszünk képesek beilleszkedni a tágabb európai közösségbe sem. Törekedni fogok arra, hogy az általam irányított tárca egyik biztos oszlopa legyen ennek az együttműködésnek.

Hölgyeim és Uraim!

A nagy államférfiak sajátja, hogy haláluk után is képesek szimbolikus szolgálatokat tenni nemzetüknek. Az egykori magyar miniszter tiszteletére a mai szlovák államban, a szlovák néppel közösen rendezett megemlékezés alkalmat ad arra, hogy a két ország kifejezésre juttassa kölcsönös jóindulatát, megerősítse együttműködési szándékát, és kifejezze törekvését a jószomszédsági kapcsolatokra; ez szolgálja a magyar nép, de ugyanígy a szlovák nép érdekeit is.

Baross Gábor személye azonban csupán egy kedvező lehetőséget kínált, mely szlovák barátaink jó szándéka nélkül mit sem ért volna.

Biztos vagyok abban, hogy a kiváló természeti adottságokkal rendelkező Pruzsina méltó módon őrizi és gondozza majd a most felavatott emlékhelyet, amelynek létrehozásáért ezúton is köszönetet mondok polgármester úrnak és valamennyi szlovák és magyar közreműködőnek. Az emlékhely öregbíti a település hírnevét, reményeim szerint hozzájárul majd a helyi turizmus fejlődéséhez. Úgy gondolom, e tényező kedvező szerepet játszik majd Pruzsina község gazdasági életében, és ezért is kitüntetett figyelemre számíthat.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

(Elhangzott a szlovákiai Pruzsinán, 2000. július 6.)

EGYMÁSRA UTALVA EGYMÁSÉRT ÉLNI

*Beszéd Szent István király lendvai szobrának
avatásakor*

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt ünneplő Közönség!

Az ünnep emlékezésre, a kerek évforduló számvetésre készlet. Szent István ünnepe alkalmat ad arra, hogy felidézzük nagy királyunk alakját és tetteit, a millennium pedig arra, hogy visszatekintsünk Magyarországon ezer éves állami múltjára, ami természetesen nemcsak az anyaország, hanem a teljes Kárpát-medence magyarságának múltja, s része a szomszéd népek történelmének is. Memóriánk szubjektív, az emlékezés egyben ítélet is. Egykor történelmi jelentőségűnek hirdetett események egész sora kihullott kollektív emlékezetünkben, őrizzük viszont ezer év számos dicsőséges vereségének emlékét, mert tudjuk, hogy a gyengék diadala a helytállás; tudjuk, hogy a mégis megmaradás vereségek után is félér egy győzelemmel. A kis népek sorsa ez.

A magyar népet ezeréves történelme során sok megveretés, tragédia, balsors érte, melyeket elhárítani nem voltunk, mert nem lehettünk képesek, de mindig képesek voltunk talpra állni, újrakezdeni, képesek voltunk megmaradni. Mindehhez a magyar államiság ezeréves folytonosságából merítettünk erőt, abból a folytonosságból, melynek kezdetét Szent István teremtette meg egy évezreddel ezelőtt. Első királyunk nem aratott világra szóló győzelmeket, nem volt nagy hadvezér, kinek nevét hódításai őrzik meg az utókornak; s nem emeltetett égbetörő, örök

emlékművet sem magának. Államalapító volt, a hét-köznepok munkása, ki nagy birodalmak szorításában és nagy birodalmak ellenére országot teremtett a magyarságnak; életképes, megmaradásra és megújulásra képes közösséget. E folytonos és folyton megújuló közösség története a magyar nép történelme. Mert a történelem több mint kiváló emberek dicső tetteinek és gazemberek gyalázatos cselekedeteinek sorozata. A történelem sokmillió egyéni életút összeolvadása egy nagy egésszé.

Történelmünk apáink s anyáink, nagyszüleink, dédszüleink, szépapáink s szépanyáink élete. Az ő örömeiknek és bánataiknak, szerelmeiknek és hűtlenségeiknek, szorgalmuknak és restségüknek, tehetségüknek és tehetetlenségüknek, tudásuknak és tudatlanságuknak, bátorságuknak és gyávaságuknak, egyszóval sorsuknak tükre; az ő vágyaik, törekvéseik, sikereik és kudarcaik összegződnek benne; az ő hőstetteik és árulásaik, alkotásaik és mulasztásaik formálták múltunkat s jelenünket. A miénk családunk két-három nemzedékre visszamenően követhető története, de ugyanígy miénk dédszüleink dédszüleinek homályba vesző históriája is. Bennünk folytatódnak génjeik, általunk folytatódik történetük; s bennünk él tovább az összetartozás, melyben megsokszorozódott és megsokszorozódik az egyén önmagában csekély ereje. Szent István ugyanis éppen az egymásra utalt egyének összetartozását intézményesítette, amikor – sokszor azok akarata ellenére is – életképes államot teremtett, mely képes volt védelmet, rendet és megélhetést biztosítani polgárainak. Az állam, a rend és a megélhetés tisztelete sűrűsödik össze augusztus 20-ban, Magyarország nemzeti ünnepében.

Az idén ezeréves magyar államiság előtt tisztelegve megemlékezünk Szent Istvánról, megünnepeljük Magyarország rendet megszabó és megőrző Alkotmányát, s örülünk az új kenyérnek, a megélhetés biztonságának. Velünk ünnepelnek, velünk emlékeznek és velünk örülnek a környező országok magyarjai; mindazok, akik más ország állampolgáraként is a magyar nemzet részének tekintik magukat, őrzik magyarságukat, s legalább lélekben osztoznak közös sorsunkban. Mert bár a határok elválasztanak, közös múltunk, közös kultúránk és közös nyelvünk összeköt. Ebből a kötődésből mutatnak szép és tiszteletre méltó példát Lendva magyarjai, ez a kötődés fejeződik ki abban, hogy szobrot állítanak Szent István emlékére.

Ezerévnnyi távolságból nehéz eldönteni, hogy István király – mai szóhasználattal élve – reálpolitikus volt-e, avagy messzelátó lángelme, a mélyen átélt hit vagy józan számítás vezette-e, amikor tűzzel-vassal új hitre térítette népét. Bizonyosak azonban cselekedetének messze ható következményei. A kereszténység manapság sokak lelki támaszt nyújtó hite, hívők és nem hívők kultúrájának forrása. Felvétele szent királyunk idején viszont kockázatokkal terhes politikai döntés volt; olyan döntés, melyre csak egy tisztán látó, bátor férfiú lehetett képes. A keresztény hitre való áttérés révén a magyar nép csatlakozott egy olyan európai közösséghez, mely minden gyengesége és megosztottsága ellenére kapaszkodót jelentett számunkra. Mintha megismételné magát a történelem.

Hölgyeim és Uraim!

A történelem maga nem ismer korszakokat, nem tisztel évfordulókat, s nem számol ezredéveket sem, ezt csak a rendszerező szándékú emberi elme teszi.

A világra szóló események s a köznapi történések végtelen sora rendületlenül folytatódik, s most a mi jelenünkkel gyarapszik gyermekeink, unokáink s kései leszármazottaink történelme, melynek emlékeit és értékeit megőrizni s gazdagítani közös kötelességünk. Kötelesség, melyet nem valamely felső hatalom, hanem önmagunk és nemzedékünk önbecsülése ír elő számunkra.

Ismerjük korunkat, ismerjük gyengeségeit, vétkeit, és ismerjük saját gyarlóságainkat is. Legyőzni saját hibáinkat, s szembeállni mások bűneivel, követhető és követhető erkölcsöket, örömet adó tiszta értékeket hagyni utódainkra, mindeközben magyarként megőrizni önmagunkat, s magyarságunkat átörökíteni leszármazottainkra „Szent István-i” feladat. Kívánom mindnyájunknak, hogy e szándék megvalósításához hozzá mérhető nagyságok mutassanak nekünk utat.

Köszönöm figyelmüket.

*(Elhangzott a szlovéniai Lendván,
2000. augusztus 18.)*

IGAZODÁSI PONTOK KELLENEK

*Beszéd a felújított csesztregi kereszt
megáldásakor*

Tisztelettel köszöntöm a kereszt megáldására egybegyűlt ünneplő csesztregieket és vendégeinket.

Engedjék meg, hogy először a Zalából elszármazott kitűnő filmrendező és költő, Olasz Ferenc – aki két kötetben összegyűjtötte a főkereszteket, az úmenti kereszteket – versével kezdjem a soraimat.

*„Állunk keresztjeink tövében,
Keresztjeink, melyek összekötik az eget és a földet,
Az idő és az örökkévalóság középpontjait.
Keresztjeink a kettős szövetség ég és föld,
Isten és ember között.
Állunk keresztjeink tövében,
Jézus születésének kétezredik évfordulóján
Nemcsak magunkkal, de kereszthalálával és
föltámadásával
Is szembesülnünk kell: megmaradunk-e,
keresztjeink megmaradnak-e.
Állunk keresztjeink tövében kétségeink közepette,
Hitünk és rövid életünk mulandósága ellen,
Az ő szavait kiálltjuk feléje: és bocsásd meg
vétkeinket,
Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk
vétkezőknek.
Állunk keresztjeink tövében, Isten irgalmazzon
mindannyiunknak,*

*Hogy Krisztus keresztje alatt testvérek lehessünk
egykoron,
Mindannyiunkért imádkozzunk, mert nem veszhet
el senki közülünk,
Oly kevesen vagyunk.
Állunk keresztjeink tövében, a feltámadás
reményében hiszünk,
Hogy a keresztről való beszéd bolondság ugyan
azoknak, akik elvesznek,
De nekünk, akik megtartatunk, Isten ereje.”*

Plébános úr a prédikációjában arról beszélt, hogy itt, a határ mentén, évszázadokkal ezelőtt ellenségek leselkedtek ránk, és a veszély miatt katona szenteket választottunk védőszentekké. Ma nem kell már ellenségektől, ellenséges katonák támadásától félnünk, de újabb, sokkal nagyobb veszély fenyeget minket. Egy megzavarodott, önmagát sem értő, értékeivel összezavarodott világban élünk, amikor a televízió csatornáiból, az internet hullámain sokszor érthetetlen, sokszor zavaros, fejtetőre állított „értékek” zuhognak ránk. S akkor fontos tudni, hogy őseink, akik ezeket a kereszteteket azért állították, hogy segítsenek eligazodni, honnan jöttünk és hová tartunk.

Büszke vagyok rá, hogy Zalában tavaly is három keresztet felújítottak, s most itt, Csesztregen, megáldjuk ezt az újat. Fontos ez, mert akkor gyerekeinknek, unokáinknak üzenünk: álljanak meg egy pillanatra egy olyan világban, egy olyan Európában, amelyik elfelejtette keresztény gyökereit. Nem kell Európában messze menni, vannak olyan országok, ahol törvénybe iktatják az egyneműek házasságát. Magyarországon is nemrég két miniszter vett védelmébe egy homoszexuális fiatalembert, hogy vegyék vissza a

Károli Gáspár egyetemre, és avassák lelkésszé. Ebben a világban, ahol egy miniszterelnök-jelölt a televízió csatornáin arról beszél, hogy öregedő feleségeinket cseréljük fiatalabbra – megalázva ezzel a dolgozó, kétkezi édesanyákat, mosogatógép szintjére süllyesztve őket –, ebben a világban szükség van a keresztekre, hogy gyerekeinknek igazodási pont legyen, de jómagunknak is szükségünk van rá, mert nagy a zűrzavar.

Én azt kérem, hogy amikor a felújított keresztek mellett elmennek, akkor egyrészt jusson eszükbe: honnan jöttünk és hová tartunk – és ebben a rohanó világban egy fohász vagy egy kereszttetés erejével próbáljunk meg erőt meríteni a hétköznapi megpróbáltatásainak elviseléséhez.

*(Elhangzott Csesztregen,
2006. szeptember 24.)*

A SZENT KORONA ÉLTETI A MAGYARSÁGOT

Megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek, s ünnepelehetek Önökkel, köszöntve a Szent Koronát és emlékezve Szent István királyunkra.

A magyar Szent Korona egyik legfontosabb nemzeti ereklyénk, a magyar államiság jelképe.

Kevés nemzet adózik akkora tisztelettel, és tulajdonít ekkora jelentőséget valamely ereklyéjének, mint a magyarság a Szent Koronának. A hozzá kapcsolódó Szentkorona-tan a magyar alkotmányosság alapja volt a történelem folyamán egészen az 1949-es alkotmányig. Végigkísérte a magyar történelmet az államalapítástól napjainkig. Európa egyik legrégebben használt és mai napig épségben megmaradt koronája, és az egyetlen beavató korona.

A Magyar Szent Korona történelmünk legbecsebb emléktárgya, s a legrégebben használt, mind a mai napig épségben megmaradt királyi fejék Európában. Közel ezer esztendeje hozzá tartozik történelmünkhöz.

1038. augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján, államalapító királyunk, Szent István király Székesfehérvárott a Mennybe emelt Szűz Mária templomában országát a Szent Korona képében Szűz Máriának ajánlotta fel. Célja egy, az Ég és Föld közötti szerződés létrehozása volt, amely a Kárpát-medencét Szűz Mária országává tette, úgy, hogy ezen a földi hatalmak ne változtathassanak.

A Szentkorona-tan szerint ezzel elindította azt a folyamatot, amelynek során egy egyszerű magyar

koronázási ékszerből az államiság jelképe lett, a világon egyedülálló módon.

A Szent Korona valódi eredetére az írásos források híján valószínűleg soha nem fog fény derülni, de a nemzeti ereklyéket mindenütt a misztika homálya veszi körül, és egy ereklye lényege nem fizikai, és anyagi eredetében keresendő, hanem a köré gyűlt eszmei, szellemi tartalomban. A Szentkorona-tan Szent István tudatos államjogi alkotása.

A Szent Korona teste az egész Kárpát-medence, vagyis Magyarország és a társországok: Erdély, Horvátország, Dalmácia, és Szlavónia.

Később a történelmi változások következményeként az I. világháború után ugyan megszűnt a Szent István-i Magyar Királyság mint állam, de a Szent Korona tisztelete, rangja és méltósága mind a mai napig semmit sem veszített eszmei fényéből és tartalmából. A magyar nép számára a Szent Korona Szent István államalapító királyunk öröksége marad mindaddig, míg magyar ember él a Kárpát-medencében.

Tisztelt Ünneplő Közösség!

A fa a szél kihívásaira gyökereivel válaszol. Jövő nincs múlt nélkül. Nekünk, magyaroknak a múlt erőt ad! Minden, amit túlélünk, erősebbé tesz bennünket! Valódi jövőnk csak akkor lehet, ha megbecsüljük múltunkat, elfogadjuk, hogy a múlt és a jövő között a jelen feszíti az összekötő hidat.

„A politikai divatok jönnek és eltűnnek. Eltűnik maga a korszellem is, mely sugallja őket. Nálunk Magyarországon azonban a korszellem mögött, s attól túlkiáltva, de meg nem fojtva él egy másik szellem is, mely nem függ a korszellemtől! Ez a magyarság régi, nemes és keresztény szelleme, mely már Szent István korában hátat fordított a barbárságnak, szakított a

pogány törzs-élettel, s kezdte befogadni az új vallást. Ez a szellem adta meg az európai Magyarország erkölcsi erejét s életlehetőségét a művelt népek között.”
(Babits Mihály)

Míg a 150 éves török hódítás időszakában a meghódított balkáni népek tömegei tértek át a mohamedán vallásra, az angol szent, Morus Tamás, 1534-ben, a mohácsi vész után néhány évvel megállapítja, hogy *„a magyarság mindmáig a kereszténység legbiztosabb kulcsa és őrzője.”* Erre büszkék lehetünk. Magyarország Európa egyik legrégebbi állama.

És ráadásul ma talán még sokkal igazabb, amit a múlt század végén már egy magyar gondolkodó, Asbóth János észrevett: *„Egy merész hazugság, százszor ismételve, felér az igazsággal és elszorít mindenki számára könnyen hozzáférhető, napvilágos tényeket”.*

Azt a csődtömeget, amit a 20. század során különböző politikai rendszerek felhalmoztak, nekünk, nemcsak fiatalként, de apaként, nagyapaként is hordoznunk kell a vállunkon. Szinte nekünk szólnak Arany János szavai:

*„Mennyi szájbős! Mennyi lárma!
S egyre süllyed a naszád,
Nem elég csak emlegetni:
Tudni is kell jól szeretni,
Tudni bölcsen a hazát!”*

Ha elfelejtjük Szent István ezeréves tanítását, nagyszüleink, szüleink értékeit, hasad a valóság:

- a törvényről leválik az erkölcs
- az emberről leválik a személy
- a dolgok leválnak önmaguk lényegéről

– jelentéktelen dolgok fontossá válnak számunkra, mert elvesztettük a viszonyítási pontot.

Amikor Istent perifériára tesszük, maga az ember kerül perifériára. Történelmünk folyamán a kis falvak, így Pórszombat egyik legfőbb értéke, hogy mindig helyén volt bennük az Isten.

Mi, magyarok, nem adjuk meg, nem adhatjuk meg magukat. Nekünk minden hagyományt, amit örökségül kaptunk, meg kell tartanunk, fel kell mutatnunk. Tőlünk függ, milyen irányban halad nemzetünk sorsa: elsorvasztja-e az embert a pusztaság, vagy méltósággal rátalálunk feladatainkra. Hiszem, hogy mindannyiunknak megvan a saját küldetése: becsületesen, felelősséggel végezni munkáját, ápolni nemzeti örökségünket saját családi körében. A jó ügy csak akkor bukik el, ha már egy ember sincs, aki képviselje. Amíg egy igaz ember van Nivében, addig a gonosz hatalom nem alhat nyugodtan.

Mindannyian tudjuk, hogy nekünk, magyaroknak, eddig is és ezután is egyedül kell helytállnunk a világban. Rokonaink elmaradtak, nyelvünket senki nem érti, és idegen származású, idegen nyelvű és kultúrájú népek, német ajkúak és szlávok vesznek bennünket körül. A mögöttünk hagyott ezer esztendő történelme arra tanít minket, hogy nekünk magyaroknak csak akkor van saját otthonunk, ha van saját államunk.

A mai nap alkalmat ad arra, hogy megfogalmazzuk, elmondjuk önmagunknak és honfitársainknak: van okunk büszkének lenni magyarságunkra, múltunkra és jelenünkre egyaránt. Hiszen az elmúlt ezer esztendőben megfeleltünk a történelem kihívásainak. Rákóczi korában, 1848 márciusában, vagy a mi ge-

nerációnk életében, 1956-ban, a történelem színpadán egy határtalan önbizalmat, hitet, erőt és tettvágyat sugárzó nemzet állt, amely kivívta a maga számára az egész világ tiszteletét és elismerését.

Hajtsuk hát meg közösen fejünket elődeink előtt, hiszen képesek voltak egy emberként szolgálni a hazát. S e tisztelgő főhajtással ezer esztendő magyarságának mondjunk köszönetet, amiért hittel, lélekkel és kitartással ránk hagyományozták múltunkat, Magyarországot, s nekünk adták jövőnket: a mi Magyarországunkat!

Tisztelt ünneplő közönség a Szent Korona előtt állva mi, ma élő magyarok hisszük a himnusznak azt a sorát: *„Megbűnhödté már e nép / A multat s jövőndőt!”*

Sok évtizedes, ha nem is kalandozások, de tévelygések után szeretnénk, ha ez az évezred éppúgy, mint az előző, keresztény és magyar évezred legyen.

A Korona közelsége, érezzük, megfog, megszólít minket és meditációra készítet. A meditáció során kilépünk hétköznapi gondjaink, örömeink világából, és emelkedni kezd bennünk a lélek. Az a lélek, melyet apáink életében, de még az előző néhány évtizedben is, a körülmények hatalma annyiszor próbált a sárba taposni. Emelkedjék hát bennünk a lélek.

Ahogy az 1400-as évekből ránk maradt *Szent Korona engesztelése* című könyvben olvashatjuk: *„Úgy születik a magyar ember a Szent Korona jegyében, mint más balandó az ég csillagképei alá. Koronánk kijelöli helyünket a teremtésben, dolgunkat a világban. Boldogasszony országához tartozva a végtelen tisztaságról és igazságszeretetről kell ősi örökségként tanúságot tennünk.”*

Megköszönöm figyelmüket, tisztelettel és főhajtással adózom a Szent Korona és az itt ünneplő közösség előtt.

(Elhangzott a Szent Korona másolatának ünnepélyes fogadtatásán Pórszombaton, 2007. augusztus 11.)

*IV. Beérni látszik
a gyümölcs*

TÉRSÉGFEJLESZTÉSRŐL – EGYETEMISTÁKNAK

Tisztelettel köszöntöm az érdeklődő fiatalokat.

Azzal kezdeném, hogy 2002 óta vagyok Lenti város polgármestere, ezt megelőzően 1998-tól 2002-ig már országgyűlési képviselőként szolgáltam a térségben. Ebben az országban a mai napig is mindent Budapesthez mérnek, mi ez ellen harcolunk. Budapesthez képest az ország egyik legtávolabbi választókerülete, és egy szempontból a legnagyobb, 103 település tartozik hozzá, köztük két város: Lenti és Letenye. A többi apró település, az ezer főt meghaladó települések száma hét, kb. fele pedig kétszáz fő alatti falu. 1998-ban lettem országgyűlési képviselő, 2002-ben 4 év munka után sikerült már első körben megnyerni a választást, októberben pedig budapestiként elindultam Lentiben polgármesternek és megnyertem a választást, most már Lentibe költöztem. Egyébként pedig ingázom, mert hétfő-kedd parlament és a családom egy része még Pesten él. Politikatörténeti érdekesség, hogy Lenti mindhárom ciklusban 1990 óta baloldali, szocialista polgármesterrel és szocialista többségű képviselő-testülettel rendelkezett. 2002-ben egyrészt jobboldali képviselőként megnyertem a választást, másrészt több mint kétharmados többségünk van a képviselő-testületben, még most is, hogy fél éve az MDF-esek kiváltak, és külön frakciót alakítottak.

Egy olyan város, amelyik élete gyakorlatilag a laktanyára épült a megelőző időszakban (itt volt a híres zajdai laktanya). A gépesített lövészhadosztály egyik legkiemeltebb egysége volt a jugoszláv határ

mellett az országnak. Gyakorlatilag erről volt híres, vagy „hírhedt”, ahova nem szívesen jöttek az újoncok, katonák, mert úgy tűnt, hogy ez a világ vége. Különösen nehézkes volt az Alföldről és Budapestről a közlekedés – a szülőknek a látogatások, a katonáknak a szabadság miatt – meg egyébként is, eléggé kemény és fegyelmezett hadtest volt.

A város legfőbb problémája ez a bizonyos jugoszláv határmentiség. Budapest messze volt, gyakorlatilag gazdasági, kulturális és egyéb kapcsolatokat csak egy irányba, kelet felé lehetett építeni, mert a jugoszláv határ kőkeményen le volt zárva. Ez meglátszott a gazdaságon is, hiszen amikor a trianoni határt meghúzták, Rédicson és környékén, a hetési falvakban, nem egy szőlőhegynek az utolsó négy sora már Szlovéniába került és hiába mondta a gazda, hogy ne ott jelöljék ki a határt, mert az a négy sor még az övé, a katona ránézett a térképre és azt mondta, hogy sajnálom, itt megy a határ. Gyakorlatilag nagyon nehéz volt közlekedni. A szőlőbe este úgy lehetett kimenni, hogy elkérték a személyi igazolványt vagy az útlevelet. Elődeink a nehéz körülmény ellenére is megpróbálták boldogulni: saját erőből a város megépítette a fürdőjét. 26 éve lett város, tavaly ünnepeltük a 25 éves évfordulót. A várossá alakulás is úgy történt, hogy néhány környékbeli települést – konkrétan öt falut még hozzácsaptak közigazgatásilag. Gyakorlatilag azért az elmúlt 25 évben nem sok minden történt azért, hogy ezek a városrészek ténylegesen városias körülményeket élvezzenek. A város gazdaságilag kínlódott, mint a többi hasonló város, és bár földrajzi, természeti adottságai jobbak, mint Zalakarosnak, mégis Zalakaros lényegesen gyorsabban fejlődött és Lenti nagymértékben le volt maradva.

Két évvel ezelőtt mi elkészítettünk egy négy évre szóló „ciklusprogramot”, hogy mit szeretnénk a város érdekében tenni, és nagyon előlről kellett kezdeni a dolgokat. Három fő kitörési pontot említék, az egyik a turizmus továbbfejlesztése, a másik Lentinek egy vásárvárossá való szervezése, kialakítása, a harmadik pedig a meglévő tradicionális ipar őrzése, óvása és továbbfejlesztése. Ilyenek elsősorban a faipar – Zala megye az ország egyik legerdősítettebb része, és a fakitermelés nagyon sok embernek ad megélhetést –, illetve az erdőgazdálkodás. Lentiben mintegy 16 kisebb-nagyobb faipari üzem működik. A másik hagyományos ipar a ruhaipar, a könnyűipar – a zalaegerszegi ruhagyárnak egy része, a Marc cipőgyárnak volt itt üzeme.

Terveink megvalósításához meg kellett teremteni a feltételrendszert. Először belül kellett körülnézni: egy nagyon komoly intézmény-átszervezés, intézmény-racionalizáció, és magának a hivatalnak az átszervezése. Egy olyan hivatalt vettem át, ahol 47 főből 7 fő humánpolitikai osztályon dolgozott. Lenti, mint körzetközpont 3 fontos közszolgálati feladatot lát el 51 település körében. Ilyenek a hatósági feladatok: okmányiroda, építési hatóság, gyámhivatal. Ehhez képest nem volt építési osztály, műszaki osztály, de volt 7 fős humán osztály. Ezekre a feladatokra kellett átstrukturálni a hivatalt, mégpedig olyan kötöttségekkel, amelyet mindnyájan ismernek, hogy Magyarországon a köztisztviselőktől, közalkalmazottaktól megszabadulni nem nagyon lehet. Én vállalkozó voltam „előző életemben”, tehát tudom azt, ha egy magánvállalkozó kft.-jében valaki nem jól dolgozik, akkor keres olyat, aki jól csinálja. Itt ezt nem egészen így működik. Át kellett az egész hivatalt szervezni, önkormányzati osztályt, közigaz-

gatási osztályt, építési hatóságot megszervezni, megszüntettük a humánpolitikai osztályt és létrehoztam a polgármesteri kabinetet. A koncepció az volt, hogy van egyszer a hivatal, amelyik kiszolgálja a lakosságot, történetesen Lenti várost és az 51 település lakosságát. Vannak a városnak távlati feladatai, beruházások, vagyongazdálkodás, források beszerzése, pályázatok, és ezeket a hivatal, ha túl van terhelve, nincs leválasztva az a rész, amelyik ezzel foglalkozik, akkor a mindennapi munka és az adott napi teendők mellett nem marad kellő figyelem és energia a hosszú távú teendőkre. Ezért hoztam létre a polgármesteri kabinetet és ennek a felügyelete alatt egy pályázat-menedzselő csapatot.

Az első volt tehát a hivatal átszervezése, a második a város intézményrendszerének az átszervezése. Ezt úgy csináltuk, hogy nem szűnt meg intézmény, a mai napig sem kellett bezárni egyet sem. Voltak bizonyos létszámleépítések, energiaracionalizálás, hogy könnyebb legyen a költségvetést összehozni. Harmadik a környezeti feltételek megteremtése. Ehhez szerencsésen jött a kormánynak az a törekvése, hogy kistérségi társulások alakuljanak. Kistérségi társaságok léteztek már Zalában, csak mikrotársaságok, ezek nem fedték le a régi statisztikai körzetet, mint a jelenlegi kistérségi társulás. Heterogén volt a rendszer, mert egyik oldalról még a Lenti hivatal ellátott (okmányiroda, gyámhivatal, útlevél, stb.) 51 települést, addig sok feladat hárult a saját önkormányzatokra. Bizonyos feladatokra nem látszott más megoldás, – így elsősorban területfejlesztési feladatokra – alakultak mikro-kistérségi társulások, mint az Őrség–Göcsej–Hetés, Közép-Zala, Kerka Menti Falvak Szövetsége, mert ezek a kis létszámú falvak nehezen tudtak boldogulni – akár egy

út, egy járda, szennyvízberuházással –, összefogásra volt szükség. Tehát Zala megyében alakultak ki először ezek a mikrotársaságok. Miután a kormányzat úgy döntött, hogy a statisztikai körzet szerinti kistérségi társulásokat támogatja, az egyik feltétel, hogy kivétel nélkül minden település írja alá, és még egy feltételt szabott, hogy legalább három közszolgálati feladatot kellett felvenni a tevékenységikörbe. Mi ezek közül a közoktatást, a szociális ellátást és az egészségügyet emeltük ki. Maradt még a régi hagyományos kistérségi feladat, a területfejlesztés. Végül mind az 51 település polgármestere aláírta, és megalakult a Lenti Többcélú Kistérségi Társulás, és büszkén mondom, hogy az egész Nyugat-Dunántúli régióban egyedül Lentiben határidőre. Olyan feszített volt a határidő, amire meg tudtunk alakulni, gyakorlatilag két napon belül be is kellett adni a pályázatot. A pályázati feltételek között szerepelt, hogy ha mindenki aláírta és három közszolgálati feladatot felvállalt, az 120 millió forintig pályázhatott, akiknek pedig nem sikerült egységes igennel megalakulni, azok 30–50 millió forintig pályázhattak. Tehát itt volt nagy a tét, hogy sikerüljön. Sikeresen pályáztunk és összeszedtük jól a feladatokat, ebből 102 millió forintot mindjárt az elsők közt nyertünk is. Nem kisebb dolgokat tudunk ebből megoldani, mint a központi orvosi ügyeletet, ami eddig nem volt Lentiben. Helyiséget is tudunk biztosítani ebben a szép, újonnan épült, most átadásra került 40 lakásos társasházban, ahol alul üzlethelyiségek és más egyéb közhasznú helyiségek lettek kialakítva, itt lesz 15-étől az újonnan jött mentő főorvos szolgálati lakása is.

Tehát megalakult a kistérségi társulás. Ez a másik feltétel volt ahhoz, hogy mind turizmus, mind vásárváros címén az elénk tűzött célt meg tudjuk való-

sítani. De ez még mindig nem elég, mert megtörtént tavaly Európa újraegyesítése, és ezzel új kihívásokkal kellett szembenéznünk. Az emberek aggályosak voltak, mi lesz velünk, a szlovének, osztrákok fejlettebbek, erősebbek. Ennek kellett elejét venni, és a csatlakozás előtt egy évvel már felvettem a kapcsolatot, végiglátogattam a szomszédos régiókat, és sikerült három várossal: Bad Radkersburggal (osztrák), Lendvával (szlovén) és Muraszerdahellyel (a horvát) hátrévidékekkel megegyezni, hogy megalakítottuk „Murániát”. „Kikiáltottuk” a mi kis együttműködésünket. Aláírtunk egy szándéknyilatkozatot, a jövőben kulturális, gazdasági, környezetvédelmi, sport- és egyéb eseményeket közösen tervezünk, és ki-ki a saját nyelvterületén ezeket propagálja. Megpróbálunk akkor így összefogni, és a globalizáció káros hatásaival szemben – nem egy Lenti város és 51 kistélepedés, hanem – egy négy nyelvű, és ugyanakkor földrajzilag és gazdaságilag egymásra utalt térség tud közös erővel fellépni. Ez eleinte kulturális rendezvényeken valósult meg, 2004 szeptemberében már 1 év múlva külön-külön testvérvárosi szerződést kötöttünk Bad Radkersburggal, Lendvával és Muraszerdahellyel, és közös testületi ülést szerveztünk. A lenti képviselő-testület kihelyezett ülést tartott a lendvai képviselő-testülettel, és ez úgy folytatódik, hogy legközelebb ők jönnek hozzánk. Nagyon sok közös tervet, éves szintű munkafeladatokat testületi ülés szintjén beszéltünk meg.

Megvan tehát egyszer az intézményrendszer, a feltételrendszer, de ezekhez a tervekhez források biztosítása szükséges. A saját bevételeink ehhez kevesek, és számítottunk rá, hogy az unió bizonyos forrásokat biztosít majd. 2002 végén a polgármesteri kabinet mellé rendelve pályázatíró csapatot állított-

tunk fel. Beindult egy pályázatírási gyakorlat, folyamatosan mindenre pályáztunk. Mindjárt az elején megnyertünk egy Orpheus uniós pályázatot, amelyből a laktanya rendbetételére jelentős forrást szereztünk. Le tudjuk bontani az életveszélyes épületeket, meg tudjuk erősíteni állagmegóvás címén, amiket még hasznosítani lehet, megcsináljuk a közművesítést, mert a laktanya teljesen független volt a város közműveitől, és minden tönkrement, használhatatlanná vált. Gyakorlatilag az a célunk, hogy ebből egy komoly ipari parkot, a vállalkozók számára egy szimpatikus, vonzó területet teremtsünk. Itt leginkább hűtőházra, gabonátárolóra lenne szükség.

A boggyósgyümölcsöknek itt nagy kultusza van, különösen Letenye alatt a horvát falvakban, ahol kiszákmányolják őket a kereskedők, mert ezek a boggyós gyümölcsök egy-két napig, amikor leszedik, használhatók, és ha nem tudja tárolni, nem tudja hűtőházba tenni, akkor minimális béren felvásárolják, és mások keresnek rajta. Ha viszont meg tudnák teremteni a tárolását, a hűtését, akkor a mindenkori piaci keresletnek megfelelően saját kézbe lehetne venni akár a külföldi és belföldi értékesítést is. Közben ezeket szépen elgondoltuk és építkeztünk, aközben a sors úgy hozta, hogy sorban összeomlottak a nagyüzemek. A Zalaegerszegi Ruhagyárat felszámolták, Lentiben is megszűnt a ruhagyár, eladták az épületet, a bank elárverezte. Bedőlt a cipőgyár, tehát miközben mi azt tűztük ki célul, hogy 400 embernek teremtenénk új munkahelyet, aközben sors ellenünk dolgozott, és szűntek meg a már meglévő munkahelyek is. Nem beszélve arról, hogy közben a Kerka Fűrészüzemben is leépítések vannak, és bizonytalan a jövője. Hihetetlen sok munkát kellett befektetni, amíg sikerült, megkerestük a jánosházi

EYBL céget, akinek Nagykanizsán és Körmenden is van üzeme – és autóülés-huzatokat gyártottak – volt már egy kisebb gyáruk Lentiben. A ruhagyár épülete pont mellettük volt, ezért írtam nekik levelet és leültünk beszélgetni kb. 18 alkalommal, és sikerült őket meggyőznünk arról, hogy érdemes Lentiben fejleszteni, mert felszabadult itt egy olyan szakmai kapacitás, amit nem kellene utcán hagyni. Szomszédos a telep az épületükkel, tehát ha fejlődni akarnak, akkor itt a lehetőség. Nekik az volt a dilemmájuk, hogy Románia, Szlovákia olcsóbb, de sikerült végül megegyezni. A város is hozzájárult, felajánlottunk minden egyes új dolgozó felvételéhez fejkvótát, amit a város fizet. Összességében az akkori 250 dolgozó helyett – akik utcára kerültek – ma már 460-an dolgoznak az EYBL-nél, és még további 60 főre lenne szükség, de már szinte a környező falvakból is nehéz új munkaerőt toborozni. Egypáran elmentek Lendvára, egy olaszok által működtetett próbaüzembe, de úgy tűnik, hogy ők is visszajönnek, és talán a teljes létszám meglesz. Egyúttal ez egy óriási eredmény volt, hogy az EYBL nem Romániában, Szlovákiában fejleszt, sőt azóta már Körmenden is megcsinálták a logisztikai központjukat, és gyönyörű, nagy csarnokot építettek. Ahol ennyi beruházás megvalósult, onnan már nagyon nehéz bér-, vagy más feszültség miatt kimenekülni más országba. Sikerült tehát megerősíteni ezt a tradicionális ipart is.

Itt térnék arra rá, hogy az álmainkhoz további források kellenek. Ekkor érett be ez a jó testvérvárosi közösség. Különböző uniós pályázatokon sokkal több pályázatot írnak ki a határ menti országokkal együttműködve. Figyelni kell a pályázatokat, és pályázatiíró csapatunk nagyon komolyan dolgozik. Most ott tartunk, hogy amit még nem kezdtünk el-

költeni, de van róla papírunk, hogy megnyertük, alulról súroljuk az 1 milliárdot, 900 millió forint fölötti megnyert pályázati pénzzel rendelkezünk. Ezek között vannak kisebb és nagyobb összegű pályázatok és még elbírálás alatt van 2-3 interreges pályázatunk, aminek még nem tudjuk a sorsát. Megint egy olyan helyzetbe kerültünk, hogy túlnyertük magunkat és ez a pályázati író csapat már nem győzi a pályázatok írását, és főleg nem győzi a megnyert projektek levezénylését. Ezért most egyrészt bevontunk budapesti pályázati írókat, akik az itteniek irányítása alatt dolgozva továbbviszik a művelődési ház felújítására és kerékpárútra írt pályázatokat. Folyamatosan, ahogy írják, megyünk előre, de a régi csapatnak már az általuk megfogalmazott és megnyert pályázatok menedzselésével kell foglalkozni. Ezért azt találtuk ki, hogy létrehozunk egy fejlesztési ügynökséget, és ennek is megpályázzuk a feltételeit. Eleinte azt hittem, hogy visszadobják, de megnyertük. Ennek keretében tíz diplomást tudunk felvenni, velük az a célunk, hogy kapacitást nyerjünk a pályázatok menedzseléséhez. Minden pályázathoz van projektmenedzser, pénzügyi vezető, nemzetközi felelős.

Az egyik legérdekesebb, amit nyertünk, az EQUAL. Ez egy hároméves feladat: a munkanélküliség csökkentését, az esélyegyenlőség megteremtését kell megcélózni. 9 partnert bevontunk, akik önállóan szerződnek. Az EQUAL pályázati feltétele volt más uniós országok pályázati nyerteseivel kapcsolatot építeni. Az internet segítségével, a lehetséges körülbelül kétszázból negyvenen jelentkeztek partnerként, ebből végül is hármat választottunk ki. Egy olaszt, egy franciát, egy spanyolt. Sikerült velük Lentiben egy kétnapos nemzetközi találkozót lét-

rehozni. Fontos esemény az életünkben, hogy sikerült megállapodni a Creaton nevű ipari cserépgyárral, Németország egyik legnagyobb tetőcserépgyárával. Akadályozta a beruházási terveket, hogy a tetőcserépgyár Lenti és Iklódbördőce közigazgatási határterületén ment keresztül. Amikor átvettem a hivatalt, és a levelezésekből láttam, hogy mi a probléma, írtam levelet, hogy szívesen megismerkednék velük. Nagyon lelkesek voltak, elmondták mik a gondjaik – bár időközben már Lengyelországban próbálkoznak. Ezek után sikerült Iklódbördőcével megállapodást kötnünk, kiigazítottuk a közigazgatási határt, így ki lehetett adni az építési engedélyt és minden más feltétel teljesült. Viszont mi ezért cserébe felzárkóztatás címén mind az öt faluban, amelyek Lentihez tartozik és Iklódbördőcén megépítettük a szennyvízcsatorna hálózatot, ami most már működik.

A tetőcserépgyár pedig a térség legnagyobb – 4 milliárdos – zöldmezős beruházása, amelyben néhány hete kezdődött meg a próbaüzem, és május 27-re van kitűzve az ünnepélyes átadás. Ez egy óriási élmény, mert iparüzési adóból jelentős bevételt jelent, másrészt 50 embernek lesz munkahelye, és már elindították a második ütem tervezését, építését. Nem beszélve a jó hírnévről, a cserepekbe bele lesz nyomtatva, hogy „LENTI”.

A turizmus-fejlesztés területén: 2004-ben adtuk át az 1200 négyzetméteres élményfürdőt, ami már a legkorszerűbb technikával készült, körülbelül 4 hektáros területen. A Széchenyi-terv morzsáiból, 70 millió forint, amit nyertünk és a közel negyedmilliárd forintos beruházás többi részét a város, illetve a fürdő saját erőből fedezte. Örömmel mondom, hogy 2002-ben még több százmilliós tartozással, kifizetet-

len számlákkal rendelkező városnak nincs tartozása, csak a beruházási hitelek.

Felújítottuk a járási hivatalt, amelyik rettenetes állapotban volt még 2002-ben. Sikerült a bonyolult tulajdonosi viszonyokat rendezni, és a város egyik szép épületévé varázsolni.

További terveink, hogy a fedett fürdőt szeretnénk bővíteni. Szeretnénk egy négy- vagy ötszobás szállodát felépíteni. Hiába van Lentiben több mint tíz olyan panzió, amely egy egész busznyi utast tud fogadni, kétágyas, fürdőszobás, mini báros szobákban, mégse négycsillagos szálloda. Most mi felajánlást tettünk, hogy aki először beruház egy négycsillagos szállodát itt Lentiben, az kap hozzá területet a fürdő mellett. Szeretnénk a szálláshelyeket bővíteni. Ebben a lendvaiakkal is tudunk közösködni, mert a verseny helyett az együttműködést választottuk, és így erősebbek vagyunk.

Jelentős összeget nyertünk helytörténeti múzeumra, ez megint egy épület felújítását teszi lehetővé, és le tudjuk hozni a régiségeket a padlásokról, hogy kiállíthassuk. Tervezünk benne egy turisztikai információs központot is, berendezünk ott egy olyan termet, szobát, ahol helytörténeti előadásokat, cserkészeknek továbbképzést, egyebet lehet csinálni.

Van még két el nem bírált pályázat, az egyik egy inkubátorház, és egy szlovén–magyar interreg. Amit még kiemelnék, hogy mind a két interreges projektünk úgynevezett közös projekt, amire nem nagyon szoktak vállalkozni. Viszont az unió ezeket nagyon magas pontszámmal preferálja. Ennek perze nemcsak ilyen praktikus oka volt, hogy az unión belül jobb pozícióba kerüljünk, hanem itt ahol határ választotta el a testvért, a barátot, a rokont, most mi közös intézményeket próbálunk létrehozni. Ezáltal is

az itt élő embereknek a mindennapjait próbáljuk minél inkább szorosabbra fűzni, mert összefogva együtt sokkal erősebbek vagyunk, és a határoktól szabdalt négy nyelvű kis régió, ami földrajzilag, gazdaságilag, történelmileg is régen összefüggött, az most megint egymásra találjon.

Köszönöm érdeklődésüket, figyelmüket.

*(Elhangzott a Pécsi Tudományegyetem hallgatóinak
tanulmányi kirándulásán
Lentiben, 2005 tavaszán)*

LÁTSZIK A VÁROSON A MUNKÁNK EREDMÉNYE

Az elmúlt időszakban az írott sajtóban különböző híresztelések jelentek meg Nógrádi László polgármesterről, az állítólagos „Nógrádi-birtokok, -bányák”, illetve pályázati pénzek felhasználásával kapcsolatban. Mindezek hatására a közelmúltban egy tájékoztató fórumot tartottak a projekt résztvevőinek bevonásával az EQUAL-pályázatról és a nyert összegek felhasználásáról. A körzet országgyűlési képviselőjét, Lenti polgármesterét irodájában kerestük fel, aki készséggel válaszolt kérdéseinkre:

– Polgármester úr, ön szerint mi az oka, hogy érintettségét, esetleges összeférhetetlenségét firtatták a sikeres pályázatok kapcsán?

– Úgy gondolom, mindig vannak ellendrukkerek, és már érezhető országosan is az a feszültség, ami az országgyűlési és az önkormányzati választásokkal kapcsolatos. Sajnos korán megindult a kampány. A személyemet érintő kérdéseket nem indítottam el, senkire nem tettem rosszindulatú megjegyzést. Nagyon sok időt és energiát vesz el a munkatársaimtól és tőlem is, hogy különböző támadásokra kell reagálni, védekezni kell, és egyáltalán tisztázni olyan kérdéseket, amelyeknek fel sem szabadna merülniük. Mindenki tudja, hogy az élet úgy működik, ha terítik a rosszat, akkor hiába mossa ki az ember a ruháját, attól még foltos marad. Ellenáramban úszva nagyon nehéz végezni a munkánkat, főleg a mai gazdasági helyzetben. Ha csak a makrokörnyezetünket veszem, érezhető a kormány rossz teljesítménye, és ilyen körülmények között Lenti uniós pénzekhez

jut, pályázatokat ír, megteremti a forrásokat, és ne felejtjük el, nagy feladat jól elkölteni a nyert összegeket. Nagyon szigorúak az uniós elszámoltatások, rengeteg adminisztrációs munkával jár a pályázatok levezénylése. Tehát ebben az ingatag környezetben tudott Lenti immár egymilliárd forint értékben pályázatokat nyerni, és a város, a térség gazdaságának, kultúrájának felvirágoztatására fordítani.

– *Maradjunk a pályázatoknál. A fórumon kiderült, hogy a pályázatok szigorúan kezelik a nemzetközi kapcsolattartó személyét, különböző elvárásoknak kell megfelelni, és például a pályázat lebonyolításában résztvevők bérezését is szerepeltetni kell az anyagban.*

– A szóba került EQUAL-pályázat több éven keresztül zajlik. Mi arra nyerünk forrást, hogy egy programot végrehajtsunk. Ebben munkatársak dolgoznak, partnerszervezetek vesznek részt. Uniós viszonyok között elképzelhetetlennek tartják azt, hogy valaki úgy dolgozzon, hogy nem kap érte pénzt. Az önkormányzati hivatal dolgozóinak nincs ideje ezekkel a dolgokkal foglalkozni, így külső segítséghez kell folyamodni. A pályázatírás és lebonyolítás nagy kvalifikáltságot igénylő, igen kemény munka, tehát teljesen normális dolog, hogy ezért bért fizessünk, amit egyébként be kell építenünk a készülő pályázatokba.

– *Érdekes momentum volt a fórumon, amikor a családja került szóba és ön a gyermekei sikeréről beszélt. Talán az is a rossz megítélés alapja, hogy nem ismerik önt mint szülőt az emberek.*

– A legnagyobb nehézség számomra, hogy időm nagy részében a családomtól távol kényszerülök élni. Korábban, amikor gyermekeim kicsik voltak, sokat voltunk együtt, akkor én még gyári dolgozó vol-

tam, szakmunkás, technikus, majd 1982-től 1998-as országgyűlési képviselővé választásomig számítástechnikával foglalkozó vállalkozó. A családomat tisztességesen felneveltem, 6 gyermekem közül 5 diplomás, a hatodik pedig ötödéves jogászhallgató. Gyermekeim önálló életet élnek, ketten már családot is alapítottak és önálló egzisztenciával rendelkeznek.

– *Egy olyan egyszerű megjegyzéssel is élt, hogy ugyanúgy támogatja gyermekeit, ahogy azt más is teszi.*

– Mint országgyűlési képviselő, 103 település tartozik hozzám. Szinte minden hónapban érkezik valaki, hogy gyermeke itt és itt végzett, ne kelljen nagyobb városban elhelyezkednie, találjak itt foglalkozást neki. Ez teljesen normális szülői magatartás és én ugyanezt szeretném. A gyermekeim Budapesten végezték iskoláikat és ott alakították ki kapcsolataikat. Arra különösen büszke vagyok, hogy legnagyobb lányom Pécssett Papp Lajos szívsebész mellett dolgozik és ezért feladta a fővároshoz való kötődését. Visszatérve a munkámra, keveset látom két unokámat is, hiszen hétfőn és kedden parlamenti ülés van, szerdától péntekig a polgármesteri ügyeket intézem, a hétvégék pedig rámennek arra a száz falura, amit már említettem. Egyre inkább arra töreksem, hogy ide, Zalába jöjjünk össze családi összejövetelekre, mint legutóbb, amikor kilencvenéves édesapám és Cecil lányom születésnapját ünnepeltük. Tehát minden vágyam, hogy a térségben találják meg gyermekeim a boldogulásukat, akár egy vállalkozásban, vagy más módon és nem vagyok hajlandó semmiféle támadásnak kitéve erről lemondani. Csak azért, mert valakinek az édesapja politikával foglalkozik, még nem kell gyermekei életét, vállalkozásait firtatni, hiszen soha egyetlen állami fillért nem jut-

tattam nekik. Azt viszont szeretném, ha a közelemben, az én térségfejlesztési céljaimmal azonosulva találnák meg jövőbeni számításaikat.

– *Egyéb témákban is szóba került a neve. Vegyük először a „Nógrádi-szőlőket”, mekkora ez a terület?*

– Nevetségesnek tartom, hogy a politikusok körül kialakult ez a szőlőprobléma. Nekem 200 tőke szőlőm van Nagykanizsán, amit még 1996-ban vettem, ma már egyre nehezebb a gondozása a távolság miatt, és erősen töröm a fejem az eladásán. Baráti kapcsolataim, életformám, a zalai hagyományok tisztelte hatására Csörnyeföldön vettem hagyatékból egy nagyon elhanyagolt, körülbelül 80 éves szőlőt. Első dolgom a szőlő kivágása volt, majd az újratelepítésből most 600 tő fogja hozni az első termését. Ezenkívül, mivel Lentiben szeretnék letelepedni, a Lenti-hegyen vásároltam egy kis házat, amelyhez 240 tő szőlő is tartozik. Hát ennyi az a nagy Nógrádi-szőlőbirodalom, amiről annyit beszélnek. Egyébként azt is mondták, hogy harmincmilliót támogatást vettem fel a szőlőimre, ami annyiban igaz, hogy egy idetelepült szekszárdi borászt – aki ténylegesen egy nagyobb területet telepített –, azonkívül a kerkaszentkirályi polgármester telepítését, dr. Bussay László országos hírű borászt segítettem pályázati úton támogatásokhoz juttatni. Aki tudja, hogy egy ilyen támogatás talajmintavétellel, rengeteg adminisztrációs munkával jár, az megérti, hogy 600 tőkére nem érdemes ennyi energiát fordítani.

– *Ha már a csörnyeföldi tájéket említette, az a hír járja, hogy az ön kavicsbányáiból építették az autópályát.*

– Ez megint egy politikán alapuló vádaskodás. Ez a hír az itteni politikai ellenfeleinktől származik, és egy újságíró hozta tudomásomra a vádakat. Azon a

vidéken mindenki tudja, hogy melyik terület kié, azonkívül be lehet menni a bányakapitányságra, ahol tájékozódni lehet a bányajogokat illetően. Egyébként én lehívtam Budapestről az újságírót, és bemutattam neki azt a letenyei tulajdonost, akinek a földjét szállították. Szépen bizonyítja mindez azt, hogy elmegyünk az autópályán Csörnyeföld mellett, és ráborítunk egy lapát szennyet a képviselőre, mert ugye milyen szépen néz ki a terület, vajon mekkora támogatást vett fel rá? Hát semennyit, én csak segítettem, ugyanis állapotbeli kötelességem, hogy ezen a vidéken bármilyen fejlesztés induljon is el, segítek. Gondoljunk például az autópályára, ugyanis a murarátkaik, becsehelyiek már megköszönték, hogy nekik már minden nap vasárnap, és nem mennek arra kamionok. 2000-ben sikerült kiharcolnom, hogy az országban egyedülálló módon az országhatártól az ország belseje felé induljon építkezés. Sajnos kormányváltás történt, így csak 27 kilométer épült meg belőle.

– *Sokaknak szemet szúrt a Muránia Egyesület mint pályázati résztvevő, ön pedig azt hangsúlyozta, hogy ez nem gazdasági szervezet, hanem a tagok tagdíjat fizetnek, és nem kapnak semmiféle ellenszolgáltatást munkájukért. Miért hoz létre valaki ilyen egyesületet, ha az úgymond ráfizetéses?*

– Miért vesz részt valaki egy fociklubban, miért táncol egy néptáncgyűttesben, miért alapítanak egyesületet bármilyen művészeti ág támogatására, miért hoznak létre alapítványokat nyári táborok létrehozásához? Sorolhatnám a hasonló példákat, a Murániánál még csak nem is én vagyok az ötletgazda, Bussey barátommal, egy csörnyeföldi erdőszel, a szlovéniai Rozsmán István borással, horvát, osztrák tagokkal döntöttünk az egyesület megalakításáról az-

zal a céllal, hogy eredetvédelmet nyújtsunk az itteni kézműipari termékekre, kezdve a tökmagolajtól, a hetési szőttesig és a fűzfakosarakig. Ide értem a kecskesajtot, a kiváló borokat, egy-egy jó éttermet és szállodát, hogy ezeknek próbáljunk piacot teremteni.

A mai világban, tudjuk, hogy a marketingnek óriási szerepe van, és ez az egyesület magánidőből, tagdíjfizetéssel vállalta fel ezeket a fontos dolgokat. 2003-ban indultunk, számítva az uniós csatlakozás hatásaira, és tudtuk, hogy civil szervezetek is támogatáshoz juthatnak. Mi már akkor pályázatok írását és menedzselését tűztük ki feladatul, a térségfejlesztés, vásárszervezés és például a könyvkiadás mellett tettük le voksunkat. Ez utóbbi eredményeként részt vettünk Tantalics Béla tanár úr levetés könyvének kiadásában és nyomdában van a Lenti–Lendva borvidékekről szóló kötet is, ugyancsak a tanár úr tollából. Célunk továbbá a Trianon által felszabdalt négy nyelvű térség boldogulásának elősegítése.

A pályázatok elbírálásánál pozitív, ha részt vesz egy civil szervezet, pozitív, ha hátrányos helyzetűek is szerepelnek benne, így az EQUAL-pályázatnál a cigány kisebbség problémája is megjelent, pozitív, ha munkahelyteremtést is szolgál, így szerepel a megyei munkaügyi központ az írásos anyagban. Szerintem egy pályázat sikere nem nyereség, mint a lottó. Kemény munkával összerakunk egy anyagot – például a sokat emlegetett EQUAL anyaga 17 kg volt a postán – és további nehéz feladat a leírtakat megvalósítani. Természetesen ezért bér jár a munkát végzőknek, legyen az a csörnyeföldi polgármester, aki a projekt menedzsere, vagy épp a lányom, aki a nemzetközi kapcsolattartó, és akit megtámadtak ezért, de nem találtam mást hirtelen, aki 4 nyelven beszél és francia, olasz és spanyol cégekkel áll kapcsolatban.

Nagyon fontos tudni, a kiírásban szerepelt, több pénzt kapunk, ha nemzetközi kapcsolataink vannak. Csak figyeljék meg, milyen lesz a volt zajdai laktanya megújulása, amikor újabb és újabb munkahelyeket teremtünk, legutóbb tíz diplomás munkahelyére nyertünk komoly összeget. Mutasson nekem valaki az országban olyan térséget, ahol hasonló lehetőségek állnak az ott lakók előtt.

– *A témánál maradva, megéri pályázatot írni a készítőknak, még a lebonyolításban is részt vesznek, a bérezésük pedig maximált, a nyert összeg 10-12 százaléka lehet egy pályázatban?*

– Ha csak a pénzért dolgozunk, akkor nem éri meg. Mi úgy egyeztünk meg azzal a csoporttal, akiket két éve ideszerződtettem, hogy csak megnyert pályázat után kapnak jutalékot, ami az elért források 1-2 százaléka. Azért úgy gondolom, ha százmilliókat nyerünk, abból ki szabad és ki kell fizetni a feladatot végzőket. Elmondhatom, annyira profik pályázatíróink, hogy 10 pályázatból legalább 8 akadályt sikeresen vesznek. Az előbb említett 10 diplomás egyébként ugyancsak uniós pénzből hasonló pályázatíró feladatot kap majd. Minden mai felelős vezető legfontosabb dolga, hogy minél több pénzt tudjon hozni térségébe. Akkor van értelme dolgozni, ha annak hasznát érzik a városlakók, és a térségben élők, a polgármester és a lánya is.

– *A legújabb híresztelések szerint a Creaton gyárnak kizárólagosan ön gyártja a raklapokat.*

– Lenti egy olyan város, ahol ha kimegyek az utcára, mindig hallhatok valami hasonló jó hírt. Ha már olyan ügyes voltam, hogy egy négy és fél milliárdos befektetést hoztam Lentibe, akkor a raklapok gyártása is legyen az enyém... Sajnos az utóbbi nem így van. Egy ilyen multiüzemnek eladni valamit nem

egyszerű dolog. Sokan keresnek például fuvarozási ügyben, hogy tetőcserepet szállítanak. A fuvarszervezés ma már az interneten történik és a legkevesebbet ígérő, akár visszfuvarban szállító kapja meg a lehetőséget.

– *Támadták önt a Lentiben nyílt szárazvirág-kereskedés, valamint a Sármelléki repülőtérnél lévő érdekeltségei miatt is.*

– Valóban sokat dolgoztam azért, hogy a Sármelléki repülőtér megújuljon és a zalaiaké legyen. Az Orbán-kormány egyik utolsó tette volt a kormányváltás előtt, hogy visszaadták a repteret. Később mint az idegenforgalmi bizottság alelnöke lobbiztam a kormánynál, milyen fontos lenne számunkra a reptér további fejlesztése, sajnos nem sok sikerrel. Aztán egy ír befektető iroda segítségével sikeres tárgyalásokat folytattam és realizálódtak a fejlesztések. Napjainkig másfél milliárd forintot költöttek el a beruházásokra. Július másodikán meg is érkezett az első Malév-járat Stuttgartból a repülőtérre. Ha ebben érintett vagyok és ez bűn, akkor ezt boldogan vállalom, az vesse rám az első követ, aki nem gondolja, hogy a térségben ez a beruházás az egyik legnagyobb profitot hozza.

Az pedig, hogy a munkában rengeteget dolgozott a családom, ugyanis a lányomnak van egy külföldi befektető társasága és minden ír befektetőt először Zalában kísér végig, megmutatva milyen lehetőségek vannak, megint azt mondom, hogy büszkeséggel tölt el. Eljöhét még az az idő, amikor Hévíz, Keszthely, Zalakaros ebből az előbb említett profitból megerősödve tekint vissza a reptér megnyitására. A virágkötészetről csak annyit, hogy felvettük a kapcsolatot egy toscanai várossal, amelynek gyümölcsként olasz nyelvű oktatást indítanánk a városban. Kísér-

letképpen beindítottam gyermekeim részvételével – akik kiválóan beszélnek olaszul – egy virágkompozíciókat összeállító céget, amely ha sikeres, tehát a piackutatás és egyéb értékesítés mind-mind még hátra van, akkor további beruházásokra is számíthatunk. Azt az egy főt, aki Lentiben beszél olaszul egyébként már alkalmazzák, tehát megint csak arra kell hivatkozzak, nincs sok választási lehetőség egy ilyen kisvárosban. Ennek semmi köze az államhoz, az én politikai munkámhoz, kizárólag az olaszok pénze forog kockán, amelyből esetleg később lehet üzletrészesként tulajdonossá válni. Apaként csak szurkolhatok gyermekeimnek.

– *Végül mi a véleménye erről az ön körül kialakult helyzetről?*

– Az a véleményem, hogy hagyni kellene legalább arra a négy évre az embereket, amire megválasztották őket. Nekem személy szerint és munkatársaimnak is a békés, nyugodt munkával töltött hétköznapokra van szükségünk. Nagyon szeretjük, amit csinálunk és örülünk a sikereinknek. Csak végig kell menni a városon, ott van a mi munkánk eredménye.

*(Megjelent a Lenti és vidéke című lapban,
2005. július. Az interjút készítette Dányi József)*

NEM SZÍNJÁTÉK, HANEM SZOLGÁLAT A POLITIKA

– *A Muravidéki Magyar Rádió stúdióvendége Nógrádi László újonnan vagy talán sokkal inkább újraválasztott országgyűlési képviselő, Lenti város polgármestere, akiről felröppent, az utóbbi időben legalábbis olyan híreket lehetett hallani, hogy nem akar indulni az őszi önkormányzati választáson Lenti polgármesteri tisztségéért. Mai műsorunkban előzetesen összesen 41 kérdést, észrevételt, véleményt kaptunk. A kérdések közül elsősorban azokat fogom fölteni, amelyek képviselő úr választókerzetéből érkeztek.*

Lentiből érkezett sms: gratulálok képviselő úrnak a győzelemhez. Kérdésem: nem érezte magát kellemetlen helyzetben, mert ilyen gyengén szereplő szocialista ellenfelet kapott a választáskor? Lentikápolnáról hasonló hangvételű sms-t küldtek: képviselő úr, mondja meg, de őszintén, ön ugye nehezebb ellenfélre számított? És Letenyéről is kaptunk idevágó sms-t: úgy látszik a szocialisták is elégedettek a képviselő úr munkájával, mert könnyen legyőzhető ellenfelet állítottak. Az imént olvasott kérdésekhez a magam részéről hozzáteszem, képviselő úr nagy többséggel elsőfordulós, úgymond rajt-cél győzelmet aratott.

– Tisztelettel köszöntöm a rádió hallgatóit ezen a borongós májusi délutánon. A jelölésről annyit hallottam, hogy komoly vita előzte meg, és hála Istennek, ha úgy tetszik helyből senki nem vállalta fel a megmérettetést. Ezért a szocialista párt kényszerhelyzetben volt, és külső, tehát kívülről indított jelöltet, aki egyébként kormánytag, a Földművelésügyi Mi-

nisztérium politikai államtitkára, tehát ha úgy tetszik, nem is olyan könnyű ellenfél, legalábbis a pozícióját illetően.

– *Lentiszombathelyről érkezett kérdése, ami így szól: Lenti-Letenye választóközterben először fordult elő, hogy országgyűlési képviselőt újraválasztottak. Kollégámmal utánanéztük, azt hiszem, tényleg először fordult elő, hogy valakit újraválasztottak ebben a közterben.*

– Nem, engem ugyanis most már másodsorra választottak újra. Harmadik ciklusomat kezdem ebben a közterben. 1998-ban lettem először országgyűlési képviselő, aztán 2002-ben, és most a 2006-os harmadik ciklusomat kezdem. Ez tényleg nem volt eddig, de – ezt még talán nem nagyképűség mondani – másodsor is első körben választottak meg, több szavazatot kaptam, mint a másik öt jelölt.

– *Képviselő úr a lentiszombathelyi kérdezőnek az volt a kérdése: nagy volt a polgárok bizalma képviselő úr iránt? Érezte ezt a bizalmat már a választás előtt is az emberek részéről, tehát érzett már valamit?*

– Amikor először a politikai pályára léptem, gondolatban a falra felírtam magamnak, hogy a hála az nem politikai kategória: magyarul az ember végzi a dolgát, aztán az emberek vagy észreveszik, vagy nem. Semmi esetre sem lehet hálát elvárni. És az a feltevésem, hogy itt, Zalában, a tisztességes emberek sűrűsége jobb, mint az ország más részein. Vannak mindenféle emberek, de nagyon sok tisztességes. Kellemes meglepetést okozott, hogy már 2002-ben is első körben megválasztottak, és most, 2006-ban, immár a harmadik ciklusomat kezddhetem meg. Tehát azt hiszem, észrevették azt, hogy próbálok valamit tenni, hiszen Brüsszelig eljutott a híre, meghívtak oda is előadást tartani, és Európai Unió forrásokból

régióink több mint 1 milliárd forintnyi forrást szerzett fejlesztésekre, beruházásokra és kulturális tevékenységekre.

– *Kollégáimmal beszélgettünk arról, hogy képviselő úrnak érdemes-e feltenni ezt a kérdést, mert a kérdés témája olyan. Egyébként Muraszemenyéről érkezett a kérdés: képviselő úr szerint az újraavasztott szocialista kormányzat képes lesz beváltani azt a sok-sok reménykeltő ígéretet, amiket a választásokon hangoztattak? Azért mondom, hogy nem tudom, képviselő úr hogyan látja ezt, talán tőlük kellene megkérdezni.*

– Igen, tőlük kellene megkérdezni. Én így mondom, reménykedünk. Nagyon-nagyon rossz sugallata van annak, hogy az európai uniós csatlakozás óta, noha Magyarország nagyon előkelő pozícióban volt az újonnan csatlakozó országok között, gyakorlatilag lecsúsztunk majdnem az utolsó helyre.

– *Épp az imént beszélgettem az egyik kollégámmal a stúdióban, mielőtt beültünk. Ugyebár Szlovéniában január 1-jétől eurót fognak bevezetni.*

– Ez a mi nagy gondunk, hogy itt érezzük a feszültséget. Eddig nagyon jól egy húron pendültünk, ha úgy tetszik, egyforma elhatározottsággal álltuk az uniós kihívásokat, főleg a globalizációs kihívásokkal szemben közösen vettük fel a harcot, és most nagyon nehéz lesz, hogy két különböző pozíciójú ország leszünk. Miközben már-már elértük azt, hogy jöttek ide tankolni, kenyeret venni, radensi ásványvizet venni. A lendvaiak jöttek át a csütörtök-sombati vásárra bevásárolni. Tehát működött egy együttműködés. Én nagyon félek tőle, hogy Szlovénia most előbb tartozik az euró-övezethez, mint Magyarország, ez az ollót nyitni fogja. Tehát egy kicsit még több erőfeszítésre van szükség, nem adjuk fel. Nem

vagyok pesszimista, én azt hiszem, megtaláljuk egymással az összefogást, és nem engedjük el egymás kezét, de azt gondolom, most félre kell tenni mindenféle politikai nézetet. Minden magyarnak abban kell reménykednie, hogy a kormány, ha egyszer megígérte, és most megkapta a nép többségének bizalmát, akkor tényleg mindent megtesz azért, hogy ebből a nagyon előnytelen pozícióból felvezényelje az országot az elsők közé, mert nem szeretnénk közép- vagy még alacsonyabb szinten működni. Szeretnénk visszakerülni az élmezőnybe, és azt hiszem, itt nemzeti összefogásra van szükség. Mi minden szempontból, még ellenzékként is támogatnánk. Minden magyar embernek, a határon túli magyaroknak, szomszédainknak is ez a lelegelembb érdeke.

– *Lendváról érkezett kérdés: Lendva és Lenti között kitűnőek az oktatási, kulturális és egyéb kapcsolatok, de ebből nem lehet megélni. Miért nem lehet akár Lendván, akár Lentiben közös beruházással munkahelyet teremteni?*

– Én azt hiszem, ez elindult. Néha az embernek vannak spontán, intuitív döntései. Például amikor az ír nagykövetet meghívtam Lentibe, hogy adja át az élményfürdőt, pedig semmi köze nem volt hozzá látzólag, vagy amikor meghívtam, hogy nyissa meg a Lenti Vásárt, csak annyit tudtam, hogy írek lesznek, így az akkori jó döntések ma gyümölcsöket kezdenek teremni. Máris közös beruházásaink vannak: önálló turisztikai övezet kialakítása, és közös arculatteremtés: gyalogos turizmus, kerékpárturizmus, wellness, illetve a szlovén tapasztalatok alapján a lét harmóniája, az energetikai problémák, ezoterikus kövek kihelyezése a térségbe, ezzel is a turisták vonzásának magasabb fokára léptünk. Ezek már mind közös tervek a lendvaiakkal.

– *Nováról küldtek e-mailt: innen Németországba vagy Franciaországba mennek dolgozni, ugyanakkor Magyarországra Romániából, Bulgáriából és az utóbbi időben már a Távol-Keletről és Afrikából is érkeznek orvosok. Képviselő úr, nem tartja ezt aggasztó jelenségnek?*

– Sajnos aggasztó jelenségnek tartom. Ezzel kapcsolatosan szintén nemzeti összefogásra lenne szükség. Az egész egészségügy helyzetét meg kellene reformálni, megfelelő módon dotálni az orvosokat képzettségüknek, munkájuknak megfelelően, és akkor elkerülhetőek lennének az ilyen helyzetek, de én ezt tágabbra tenném. Nyelvet tudó fiatal diplomásra vonatkozik ez a gondunk. Mindent meg kell tenni azért, hogy munkahelyet teremtsünk, és ne legyen az, mint egy kormányzati felfogás, hogy az ügyesebbek majd úgyis találnak maguknak munkát a határon túl. Ez nem lehet cél. Nekünk az a célunk, hogy azok, akiknek a képzésébe az állampolgárok adójából milliókat fektettek be, azok itt gyümölcsöztessek tudásukat, az itteniek javára.

– *Csesztregről érkezett kérdés: a környezetemben nagyon sok fiatal Angliába, Amerikába megy dolgozni, ahol állítólag örömmel fogadják őket. Magyarországon miért nem lehet nagyobb ütemben és mértékben bővíteni a munkahelyeket?*

– Jogos a kérdés. Kellene, de ugye a munkahelybővítés koncepció kérdése, közgazdasági iskolák ütköznek egymással. Annak a pártján vagyok, akik autópályákat építenek, különböző nagy építkezésekbe kezdenek. Tőkét adnak azoknak a vállalkozóknak, mint volt a Széchenyi-tervben, akiknek elképzeléseik vannak. Vannak kimutatások, hogy ezek a beruházások többszörösen megtérülnek az állam számára. A tőkejuttatások is többszöröse, hiszen abban

a pillanatban, amikor elkezdődik a beruházás, munkát ad az építőiparnak, munkát ad az embereknek, az ő bérük bekerül a költségvetésbe, és amikor az a mű, mondjuk egy gyógyfürdő vagy egy termálfürdő felépül, vagy egy autópálya, akkor annak a haszna is visszakerül a költségvetésbe. Tehát nem a fogyasztás megszorításában kell a gazdaságot talpra állítani, mert az mindenképpen egy recesszió és visszafejlődés, hanem igenis a vállalkozások, beruházások élénkítésével, és abban a pillanatban munkahelyek teremődnek.

– *Képviselő úr, ha ez valóban így van, nagyon sokan, most feltételezem, ha elindulnak autópálya-építések, elkezdődnek különböző infrastrukturális beruházások, és ezt nagyon sokan nem értik, az miért úgy, ez miért így. Én erre egy nagyon jó példát tudok mondani: az én egyik ismerősöm vállalkozó, és amikor külföldi vállalkozó érkezett hozzá, esett az eső és nem tudott eljutni az ő telephelyére, és meghiúsult az üzlet. Ezt kellene valahogy tudatosítani az emberekben, hogy nem kidobott pénzek ezek.*

– A gazdaság fejlődésének motorja a közlekedési infrastruktúra fejlettsége. Legyen az autópálya, regionális repülőtér, mindenképpen az odaérkező anyagok szállítása, az elkészült termékek elszállítása. Ez egy komoly gond. Ma már logisztikai részlet, hogy hogyan szervezi egy termelő gyár a tevékenységét. Közlekedési infrastruktúra kell, beruházások kellenek. Ez a gazdaság élénkítése.

– *Csornáról küldtek sms-t: képviselő úrnak a politikai életben mi okozza a legnagyobb bosszúságot?*

– Az okozza a legnagyobb bosszúságot, hogy a politikusok egy része színjátéknak, közszereplésnek tekintik a politikai tevékenységet, miközben az egy szolgálat kellene, hogy legyen. Ez által oly mértékig

elromlik a politikusokról alkotott vélemény, hogy az, aki becsületesen végzi a munkáját, és ténylegesen próbálja a térség felemelkedését elősegíteni, próbálja a választóközében az ott élők érdekeit képviselni a parlamentben és egyéb intézményekben, az sem esik más megítélés alá, mert a közvéleményben elromlott a politikusokról alkotott vélemény.

– Jövőbeni tervei között mi szerepel az első helyen, mit szeretne mielőbb megvalósítani?

– Ennek a térségnek a murarátkaiaiak együtt örülhetnek velem, hiszen annak idején a kezdeményezésemre a Becsehely–Letenye–Tornyiszentmiklós autópálya megépült. Egyszer pont egy murarátkai ismerősöm fogalmazott így: azóta szinte minden nap vasárnap van, mert nem mennek a kamionok, viszont Tornyiszentmiklóstól Lovászin, Lentin, Rédicson át elértük az évi 1 millió kamiont. Ami azt jelenti, hogy percenként közel 2 kamion gördül át az épületek között, lakott területen. Ez azt jelenti, hogy az épületek, az útjaink, a gyerekek egészsége, biztonsága, mindenki veszélyben van. Tarthatatlan a helyzet. Úgyhogy a legelső feladat a kamionáradat elterelése, beleértve a 86-os utat, Zalabaksa, Kálócfa térségét. Egy picit segít majd a problémán, ha Pince és Lendva közt megépül az autópálya, ismereteim szerint most már kezdődik az építkezés, a beruházás. Már a kivitelezők kiválasztása is megtörtént. A második ilyen nagy feladat, hogy ezeket a kis apró településeket egy egységes szolgáltatási rendszerbe felfűzzük, tehát egy olyan idegenforgalmi övezetet alakítsunk ki, hogy a legkisebb falu is valamilyen módon részesedjék ebből a közösből.

– Érdekes a következő kérdés, már csak azért is számomra, Csömödérből érkezett, és nem is olyan régen Csömödér tőzsomszédságában, Iklódban volt az

a hatalmas munkabehelyteremtés, beruházás. Tehát Csömödérből érkezett ez az sms: milyen munkabehelybővítés várható a választókerületében képviselő úr?

– Nagyon nagy lépésnek tartom én is, hogy megvalósult a cserépgyár közel 50 aktív dolgozóval. A gyár vezetése szerint ennek közel háromszorosa, aki bedolgozóként jut munkához, kenyérhez, például csomagolóanyagot szállít, vagy karban tart. Tehát különböző tevékenységekkel, ez a térségben jelentős. Most fejeződik be a lenti laktanya környezeti rehabilitációja, a lenti laktanyába most vezetjük be az ivóvízgerincet, szennyvízcsatornát, földgázt – tehát minden feltételt megteremtünk ahhoz, hogy ez a közel 40 hektáros terület vállalkozások befogadására alkalmas legyen, és odajöjjenek a vállalkozások. A másik legfontosabb, hogy végre legalább 4 évnyi erőfeszítés után, vállalkozókkal tárgyalások folynak, hogy a közeljövőben megkezdődik a gyógyszálló építése a Lenti fürdő mellett, ami újabb munkahe-lyeket teremthet.

Egy másik ipari park létesítésére is érkezett most hozzám kérelem az elmúlt hetekben. Ezt talán a jövő héten vagy két hét múlva a képviselő-testület fogja tárgyalni, és amennyiben elnyerik ezt az *ipari park* címet, akkor újabb vállalkozások letelepedésére van lehetőség. Gőzerővel dolgozunk ezen.

– *Letenyéről érkezett a kérdés: képviselő úr az elmúlt 4 esztendőben szerintem kevés támogatást kapott a szocialista kormányzattól, ennek ellenére nagyon szép eredményeket tudott elérni. Vajon nem tart attól, hogy a későbbiekben még kevesebb állami támogatásra számíthat?*

– Amikor négy évvel ezelőtt elkezdtuk a munkát, akkor azt a jelszót mondtam, hogy nem mások fogják helyettünk megoldani a problémát, hanem mi

magunk, összefogással. Ennek a jegyében kezdtünk dolgozni. Nem vártunk a sültgalambra. Létrehoztuk a pályázatíró, pályázatmenedzselő csapatot, amelyik szépen dolgozott, és minden lehetséges úton, beleértve a határon túli szlovén–magyar, osztrák–magyar, horvát–magyar pályázati lehetőséget, indultunk, partnereket kerestünk. Minőségi pályázatok révén forrásokhoz jutottunk. Valóban a városnak közel 1 milliárd forintnyi forrást szereztünk, és a továbbiakban is ezt tartom, hogy most már tapasztalatokat szereztünk, gyakorlott csapat van, folyamatban van a régiófejlesztési ügynökség kialakítása. Örülnék, ha a kormányzat, a kormányzati ellenőrző-irányító hatóságok felállnának, és nem hátráltatnák a munkánkat. Tehát ha mi elküldünk papírokat, akkor foglalkoznak vele, visszaküldik. Ha elvégeztük a munkát, számlákat küldünk, kifizetik. Meggyőződésem, a határozottság, az elszántság segít, és ma már olyan kialakult európai uniós normák vannak, hogy csak azért, mert valaki ellenzéki, nem lehet lenyomni vagy hátrányos helyzetbe juttatni, még ha ilyen híreket röppentgetnek is. Másik pedig az, hogy országgyűlési képviselőként most is a Kereszténydemokrata Néppárt frakciójában fogok ülni. 23 képviselő önálló kereszténydemokrata frakciót alkot, a Fidesz-szel szövetségben fogunk a jobboldalon dolgozni.

– *Lentikápolnai ballgatónk arra kíváncsi, hogy Lenti vagy Letenye vonzaskörzetében érez nagyobb bizalmat a lakosság részéről? Tényleg, én nem tudom, maga utána nézett a szavazatoknak?*

– Azáltal, hogy már az első fordulóban az összes szavazatok több mint 50 százalékát megszereztem, mindkét városban megszereztem a több mint 50 százalékát. Talán azt mondanám, Lentiben volt egy nagyon nagy fordulat, mert annak idején, négy évvel

ezelőtt mint polgármester még 38 szavazattal nyertem, most 1030-cal több szavazatot kaptam, mint szocialista ellenfelem.

– *Tehát tulajdonképpen Lentiben úgymond felzárkózott.*

– Tehát, mondom, 1030 szavazattal kaptam többet, ami nagyon jelentős előremenetel a régi 38-hoz képest.

– *És most, hogy érzi, Lentiben erősebb vagy Letenyén? Beszélgettünk Lentiről, részint itt polgármester, ilyenkor jobban is oda kell figyelni egy területre, de Letenye vonzaskörzetében esetleg tervez valamit? Odafigyel valamire? Az út elkészült, ami egy nagy erőpróba.*

– Igen, a letenyeieknek ez egy óriási érték, és ennek a kihasználása is folyik. Letenyén, főleg Becsehelyen, Csörnyeföldön nagyon szoros kapcsolatot tartok. A borászat, a szőlészet az a téma, ami nagyon ígéretes. Mindegyik területet az én képviselői indítványomra vette be a parlament a bortörvénybe jó bortermő hely kategóriába. Letenyén, Becsehelyen, Csörnyeföldön is megalakult a hegyközség. Nagyon komoly fejlődés van, elsősorban az ott élő emberek szándéka és akarata szerint. Ehhez kapcsolódó rendezvényeket is próbálunk szervezni. Felvettem a kapcsolatot a faipari ágazatú dolgozókkal. Szeretnénk Zalában a tradicionális faiparral foglalkozni, hiszen mindenféle mendemondák, valós vagy valószínű problémák miatt az ágazat vergődik. Nem kellene. Nekünk is, mint szomszédos országainknak, öntudatra kellene ébredni és olyan szabályozást hozni, hogy ne hagyassa el az országot olyan fa, ami nem volt feldolgozva valamilyen szintig. Tehát nincs hozzáadott érték, nincs emberimunka-felhasználás.

– *Döbbenetes, képviselő úr, mert ez lett volna a következő kérdés, amit mondott, viszont a hallgatók részéről, akik ebben a témában telefonáltak, azt azért elmondom a kedves hallgatóknak, képviselő úrnak végül is szakmája ez a végzettségét tekintve.*

– Nem annyira. Bár műszaki végzettségem van, de a természet és a környezet mindig érdekelt, Zalában az erdészetnek kiemelt szerepe van.

– *Zalalövői hallgatónk azt szeretné tudni, az elkövetkező 4 évben, ugye a III/III-as ügynökök mindig szóba kerülnek, többen is kíváncsiak erre a kérdésre. Az elkövetkező 4 évben a III/III-as ügynökök, úgymint rendőrspiclik méltó büntetésük elnyerése miatt tervez-e valami lépést tenni? Hasonló kérdések fogalmazódtak meg lenti, máhombfai hallgatók esetében is, jelezvén, ez a téma még mindig érdekli az embereket.*

– Örülök neki, hogy Zalában tisztességesen gondolkodó emberek vannak. A kérdésre válaszolva: sajnos ezt a rendszerváltás idején történelmi hiba volt nem rendezni úgy, ahogy azt a lengyelek rendezték. Most már én azt hiszem, nagyon nehéz, ez az újonnan megválasztott parlamenti többség, kormányzat nem lesz vevő erre a problematikára, hiszen tudjuk, hogy valahányszor ez napirendre került, aki jobboldali gondolkodású, annak szégyen, annak gyalázat, meghurcoltatás, ha valaki baloldalon van, gondoljunk Horn Gyulára, ennek tudatában választottak meg miniszterelnököknek, parlamenti képviselőnek. Medgyessy Péter kihúzta magát, és azt mondta a hazámat szolgáltam, és büszke volt arra, hogy „nem is tudom milyen biztonsági tiszt” volt. Én azt hiszem, ez a jelenlegi parlamenti többség nem vevő ennek a problémának a megoldására.

– *Egy érdekes kérdés, sokat beszélgettünk mi Angliáról, most erről lesz szó. Így szól a kérdés: Angliá-*

ban szinte már kötetbe foglalták azokat a bűncselekményeket, amik a Magyarországra érkező turistákra leselkednek. Gondolom, képviselő úr is ballott erről, hogy ezt nagyon nyíltan csinálják. Gyakran megfordulok külföldön, Angliában, Németországban, Hollandiában vagy akár Olaszországban, ugyanazok a gondok vannak, mint nálunk. Mindenütt találhatók szemtelen vendéglátósok és taxis biénák. Képviselő úr, nem lenne célszerű visszavágni az angoloknak?

– Én azt hiszem, itt tényleg komoly feladat hárul a turizmus-marketingben érdekelt állami szervekre, a külügyi szervekre, mert nekem is az a meggyőződésem, hogy semmivel sem vagyunk rosszabbak, mint máshol, csak a propagandánk és az ezzel kapcsolatos információ-elhárító tevékenységünk rossz. Amíg ők dicsőséget csinálnak a saját disznóságaikból, addig mi hallgatunk, amikor ezeket pellengérezni kellene.

– Nagyon sok érdeklődőnek felcsigáztam a kíváncsiságát azzal a kérdéssel, ami tényleg nagyon érdekes: vajon képviselő úr indul-e az őszi helyhatósági választáson a Lenti polgármesteri tisztségért? A közel-múltban ugyanis olyan híreszteléseket lehetett hallani, hogy a Fidesznek más, komoly tervei vannak a képviselő úrral. Íme az igazság pillanata.

– Hát, talán aki ismeri a bibliai Jónás történetét, Babits Mihály interpretálásában mondom, hogy Jónás rühelli a próféta-ságot. Hát én is így vagyok vele. Babits szavával, ha egy kicsit szabad így mondanom, „rühellem” a polgármesterséget, mert hihetetlen sok munkával, rengeteg elfoglaltsággal jár, ugyanakkor mint polgármestert „a meg nem értő emberektől” folyamatosan mindenféle mocskolódás, vád ér, munkatársaimat sem kímélve. Ez egy nagyon nehéz sze-

rep. Ugyanakkor rá kellett döbbenjek most a választáskor, hogy a többség, még egyszer hangsúlyozom, 1030-cal több szavazatot kaptam, ami azt jelenti, óriási többség bízik abban, amit csinálunk.

Nagyon sok kísértés érkezik Nagykanizsáról, Lentyéről többen megkerestek, hogy induljak ott polgármesternek, mert szeretnének valamiféle változást. Nekem a hűség, az fontos érték. Fontosnak tarom, hogy felépítettünk itt egy hivatalt, akik szolgálják a várost, a térséget. Létrehoztuk az 51 településből a kistérségi társulást, forrásokat nyertünk olyan buszokra, amik iskolába hordják a gyerekeket. Nem sorolom tovább. Tehát olyan dolgok indultak el, ami nekem is egy felelősség, és kénytelen vagyok háttérbe helyezni azt, hogy ritkán látom a Pécsen élő unokáimat, keveset tudok a családommal foglalkozni.

Azt hiszem, el fogok indulni a választásokon Lentyében, és teljesen a választókra bízom azt, mennyire gondolják, hogy folytassuk ezt a munkát. Nem akarok belőle kihátrálni, miközben magánemberként minden idegszálam ez ellen feszül, sokkal nyugodtabb, boldogabb életem lenne, ha országgyűlési képviselőként szabadabb ember lehetnék, de mindaddig, amíg megvan ez a támogatottság, amit érzek, szívesen csinálom.

– Képviselő úr, köszönöm szépen, hogy elfogadta a meghívást, és további sok sikert kívánunk a munkájához.

(Elhangzott a Muravidéki Magyar Rádióban, 2006. május 19. Az interjút készítette Völgyi Ferenc.)

MURÁNIA: EGY CSEPP EURÓPA

A Göcsej és az Őrség mellett lélegzik a paradicsomi szépségű Hetés, amelyet a jugoszláv–magyar határ évtizedekig kettévágott. Egy bő évtizede azonban a szlovén–magyar határ egyre inkább összeköti a hajdani Zala vármegye két részét. Tavaly májusban Szlovénia és Magyarország egyszerre csatlakozott az unióhoz: ezen a vidéken rakták le az egyik legműködőképesebb eurorégió alapjait a Kárpát-medencében.

Nagy örömmel tölt el minket, hogy a Muránia Eurorégió egyre sikeresebben működik – magyarázta Bence Lajos költő, a szlovéniai, muravidéki magyarok hetilapja, a *Népújság* főszerkesztője a határ mellett terpeszkedő, szlovén és magyar nemzetiségű polgárok által lakott Lendván, a Bánffy Központban, nem messze Zala György szülőházától.

– Sajnos jellemző, hogy a magyar nemzetnek nincs igazi jövőképe az Európai Unióval kapcsolatban. 2004. májusa óta összesen két komoly kezdeményezés született, amely a szlovén–magyar határ mindkét oldalán élő magyarságot szolgálhatja. Az egyik ilyen a Zala megyei irodalmi folyóirat, a *Pannon Tükör* megkeresése, illetve reánk, muravidékiekre irányuló figyelme, hiszen minden lapszámban megjelenhetnek a szlovéniai magyar alkotók a legkülönbözőbb műfajokban. Nagy szerencsénk van, hiszen a hajdani Zala vármegye területén, a mai határokat ilyen szempontból virtuálissá téve munkálkodhatunk együtt Péntek Imre főszerkesztő úrnak és kollégáinak köszönhetően. Ugyanakkor legalább ilyen fontos Nógrádi László, Lenti fideszes-kereszténydemokrata pol-

gármester kezdeményezése, amellyel a Muránia Euro régió nevezetű miniköztársaság megvalósítását célozta meg. Még mielőtt bárki felszisszenne, le kell szögeznünk, hogy négy városra épül a Muránia, mégpedig a magyarországi Lentire, a szlovéniai Lendvára, a horvátországi Muraszerdahelyre és az ausztriai Bad Radkersburgra. Természetesen a mi szempontunkból a legérdekesebb a szlovén–magyar határon átnyúló magyar–magyar együttműködés, amelynek a szellemiek mellett jelentős gazdasági hozadéka is lehet, sőt van már most is.

Bence Lajos elmondta, hogy a Muránia név különösen szerencsés, hiszen a négy országot, illetve országrészt összekötő Mura folyó ihlette, ráadásul mivel latin elnevezésről van szó – utalva a közös római kori gyökerekre –, egyik nemzet sem érezheti azt, hogy valamelyikük a cégért kisajátítja. Ráadásul az komoly stratégiai gondolkodásra vall, hogy Nógrádi Lászlóék már a kezdetektől horvátországi partnert is bevontak az eurorégió megvalósításába.

– Hogy honnan jött a Muránia Eurorégió alapötlete? Nos, 2002-2003 körül tele voltunk félelemmel, hogy az unióhoz való csatlakozás nem lesz-e inkább hátrányos a határok által szétszakított régióink folytán – emlékezett a határ magyarországi oldalán Nógrádi László, az Orbán-kormány közlekedési minisztere, Lenti város első embere. – Ráadásul fura reflexek is működtek az itteniekben, hiszen évtizedeken keresztül megszoktuk, hogy kelet, vagyis Magyarország belseje fele tekintünk. Ám amikor belátható közelségbe került az uniós csatlakozás, akkor 2002 végén megkerestem a környék határvárosainak elöljáróit. Először a 10 kilométerre fekvő szlovéniai Lendvára látogattam el, aztán a körülbelül 40 kilométerre lévő délkelet-ausztriai Bad Radkersburgra, de úgy dön-

töttem, hogy a horvátokat sem hagyhatjuk ki, annak ellenére sem, hogy az unióhoz nem velünk együtt csatlakoznak. Nem véletlenül vontam be tehát a Murániába a horvátországi Muraszerdahely városát, hiszen történelmi, földrajzi és gazdasági szempontból összefüggő térségről van szó. Ugyanakkor azt is végig kellett gondolnunk, hogy egy igazán gyümölcsöző együttműködés milyen keretek között és hány résztvevővel hozható tető alá, és arra jutottunk, hogy túl sok településsel nem lehet mit kezdeni, mert mindig lennének kekeckedők. Ezért vélekedtünk úgy, hogy a négy határtelepülés alakítsa ki a „Mura menti régió privilegizált városai” együttműködését az euro-régió keretében.

Nógrádi Lászlótól megtudtuk, hogy ez a négy város a jövőben gazdasági, kulturális, környezetvédelmi és egyéb téren együtt tervez és pályázik, valamint ki-ki a saját nyelvterületén a helyi média segítségével népszerűsíti az együttműködést. Ugyanakkor mindenkinek saját magának kell megszerveznie a szűkebb régióját. Tehát a négy település vezetői gyakorta leülnek, megbeszélik, mit is akarnak közösen elérni, s ha egyetértenek, akkor mindenki teljes melleszélességgel behozza a saját vidékét a közös projektbe.

KÖZÖS PÁLYÁZATOK

A magyarországi Lentinek a szlovéniai Lendvával immár olyan jó a kapcsolata, hogy idén a két város képviselő-testülete együttes ülést tartott a szlovén oldalon, s ezt megismétlik ideát is. Mi több, Közép-Európában igen ritka gesztusokra szintén van példa. Idén a vegyes lakosságú, ámde szlovén nemzetiségű

polgármester által vezetett Lendva városi napját augusztus 20-áról áttették másik időpontra – a muravidéki magyarok Szent István ünnepe miatt...

– Tény és való, hogy a kezdeti lépések sikerrel jártak, olyannyira, hogy közel 1 milliárd forintot nyertünk pályázatokon az elmúlt időszakban – ecseteli a Muránia Eurorégió gyakorlati előnyeit Nógrádi László. Mindebbe beleértendőek osztrák–magyar, szlovén–magyar és a horvát–magyar projektek, valamint az Interreg-programok is, de nem feledkezhetünk meg a mintegy 350 millió bevételt jelentő EQUAL programról sem. Ez utóbbit arra kaptuk, hogy néhány éven keresztül ebben a régióban javítsunk a munkaerő-piaci helyzeten. Ezen a pályázaton egy konzorcium keretében indultunk, ugyanis szerepet vállalt többek között a Zala Megyei Munkaügyi Központ, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Lenti Városüzemeltető Közhasznú Társaság vagy a Mura Mentén Élő Hagyomány- és Értéktörzök Védegylete Egyesület. Ez utóbbit néhány barátommal alapítottuk, hogy kiépüljön a teljes intézményrendszer a környéken, ugyanis a sikeres pályázatokhoz szükséges egy civil szervezet is, amely gyakorlatilag az ötletgazda szerepet tölti be. Mindezek mellett megpályáztunk és meg is nyertünk egy jelentős összeget arra, hogy egy régiófejlesztési ügynökséget hozzunk létre.

Ennek köszönhetően idén szeptembertől 10 fiatal diplomást felvehettünk, a pályázati pénzből ugyanis egy évig biztosítani tudjuk a bérüket, a közterheiket, a teljes „menetfelszerelésüket” és irodai eszközeiket. Feltett szándékunk, hogy egy év alatt kiképezzük őket térségfejlesztési menedzserekké. Ők további pályázatokat írnak majd, sőt a régiókat is levezénylik, mindezzel pedig megteremtjük a szellemi hátteret, kapacitást a régió magyarországi részének fel-

virágoztatásához. S ez bizony komoly megtartó erőt is jelent, hiszen fiatal értelmiségieket a szülőföldünkön tudunk tartani. Ráadásul az említett tíz ifjún kívül újabb hatot tudtunk elhelyezni, ugyanis közben szlovéniai partnereinkkel együtt nyertünk egy újabb pályázaton, így tető alá hozhatjuk a Muránia Idegenforgalmi Övezetet, sőt még a Lenti központú, többcélú kistérségi társuláshoz is szükségünk volt munkatársakra.

Kérdésünkre, miszerint Lenti városa miképpen tudja biztosítani a pályázatokhoz szükséges önrészt, Nógrádi László elmondta, hogy – leszámítva sok önrészes pályázatot – ezt vagy a határokon átnyúló együttműködés révén érik el, vagy olyan partnereket vonnak be a különböző projektekbe, akik adott esetben a vonatkozó önrészt képesek átvállalni.

GYURCSÁNY, A KÁROKOZÓ

- Az egymilliárd forint pályázati forrás 70–80 százaléka végeredményben Lenti önkormányzatának jut, 20–30 százaléka pedig különböző itteni, magyarországi partnereknek – vázolta a térség anyagi lehetőségeit a Fidesz és a KDNP színeiben politizáló városatya. – Ám mivel a programok nagy része utófinanszírozású, Lenti önkormányzata számára problémát okoz a megelőlegezés. Van olyan pályázat, amelynél kapunk 25 százalék előleget, és van úgy, hogy Budapestről közlik, ütemezzük át a szerződést, mert csak jövőre tudnak fizetni. Alapvetően mindegyik pályázatunk működik, csak éppen az általunk elnyert uniós pénzek egy jelentős részét a budapesti kormány komoly csúszással folyósítja.

Nagy gondot jelent az is, hogy az óriási magyar költségvetési hiány miatt az EU pénzügyi biztosa kilátásba helyezte, miszerint Brüsszel akár meg is vonhatja Magyarországtól a különböző fejlesztési pénzeket. Pedig Lenti az eddig elnyert összegeket nem akármikre fordítja, hanem bölcsőde-felújításra, helytörténeti múzeumra, munkahelyteremtő programra, sőt külföldieket vonnak be a Lenti Vásárba, a visszakapott laktanyát pedig környezetvédelmi szempontból teljesen rehabilitálják.

– A Gyurcsány-kormány tehetetlen és impotens, ezért az önkormányzatok hihetetlenül nehéz helyzetben vannak országszerte. Úgy tudunk tehát fejlődni, hogy legalább az uniós pénzeket komoly szellemi teljesítménnyel megszerezzük – húzta alá Lenti első embere. – Ha a kormány ezt is elrontja (gondolok itt az unió által kilátásba helyezett szankciókra), akkor kilátástalan helyzetbe kerülünk.

Nógrádi László ugyanakkor más fejlődési perspektívát is felvázolt, kiemelve az ír tőke egyre hangsúlyosabb szerepét a térségben. Több Veszprém és Zala megyei beruházás mellett megalakult a Hungarian Irish Development Kft., amely tevékenyen részt vesz a környék fejlesztésében. Ám nem feledkezhetünk meg a Muránia Idegenforgalmi Övezetről sem!

IDEGENFORGALMI OFFENZÍVA

– Az a célunk a határ mindkét oldalán, hogy maradt természeti kincseinket újraértékeljük, emellett ugyanakkor minden téren szeretnénk szezon hosszabbítani – hívta fel a figyelmünket a tudatos tervezésre az idén áprilisban újra indult Turizem

Lendava d.o.o., azaz a Turizmus Lendva Kft. igazgatója, Igor Kolenko. – Épp ezért komoly kapcsolatokat építettünk ki a lenti Tourinform Irodával, olyannyira, hogy 2006-ban a ljubljanoi és a budapesti turisztikai kiállításon már együtt veszünk részt, hogy aztán más országokban is megjelenjünk egy olyan programcsomaggal, amely a határ mindkét oldalát bemutatja.

A szlovén nemzetiségű, ám magyarul kitűnően beszélő Igor Kolenko szerint borzasztóan fontos, hogy a turisztikai kínálatot Lentiben és Lendván is bővítsék, miközben több tucat panziót, falusi fogadót és néhány kisebb-nagyobb szállodát kellene nyitni a környéken. A remek lenti és lendvai termálfürdőket egyaránt szükséges fejleszteni, ám arról sem szabad megfeledkezni, hogy a Mura menti táj gasztronómiája kiaknázatlan kincs. Szerencsére a Lenti–Lendva-hegyi borvidék dinamikusan fejlődik, de a zalai „pincehegyek” még igencsak feltáratlan világnak számítanak a turisztika szempontjából.

– Ezen az idilli tájon kiválóak a lehetőségek a wellnessre, a kerékpáros és a bakancsos turizmusra, így a következő hónapokban mindent ezek szolgálatába szeretnénk állítani – nyomatékosítja a lendvai idegenforgalmi szakember. – Sürgető feladat a borutak kitáblázása, fejlesztése és összekötése, mivel az a tervünk magyarországi partnereinkkel, hogy 2007-től, amikor már az útlevelet és a személyit se nézik, olyan kirándulásokat szervezzünk, amelyek során a szlovén–magyar határon átvágva, a hegyen keresztül lovasfogattal lehet majd hajtatni Lendváról Lentibe és fordítva – hogy megkóstolja a vendég itt is, ott is a pálinkát, a bort s a pincetálat.

Szó se róla, az egyik legrendezettebb Kárpát-medencei borvidéknek számító Lendva-hegyet és kör-

nyékét látva bizakodóak lehetünk, de a határ másik oldalán, Lenti-hegyen is egyre több takaros szőlő, no meg meggyöző vendéglátóhely pompázik. Az egyik ilyen a Márton-pince, amelyet egy mestermunkának is beillő székelykapu vigyáz. Itt találkoztunk a környék borkultúrájának két avatott szakértőjével.

ISTENI NEDŰ, BIZTATÓ KILÁTÁS

– Fantasztikus érzés volt írnom egy olyan borvidékről, amelynek a két fele hosszú ideig vasfüggönnyel záratott el egymástól, most viszont újra együvé tartoznak a nagy európai családban. Mi, öregek, megértük, hogy a mesterséges határ egyre inkább légiesnek tekinthető – hangsúlyozta Tantalics Béla, a Lenti városában élő nyugdíjas pedagógus és helytörténész, akinek a minap jelent meg a *Szőlő- és borkultúra Lenti–Lendva térségében* című könyve. – Az itt élő emberek egyszerűen nem tudták megemésztetni, hogy a Hetést és az Őrséget szétszabdalták a trianoni kastély asztalán. Ám mindez nem volt elég, Tito és Rákosi idején Jugoszlávia és Magyarország olyan rossz viszonyba került, hogy ez a vidék tele volt építve futóárkokkal. Még ma is éktelenkednek olyan bunkerek a magyarországi Rédics és a szlovéniai Lendva határában, amelyeket nem tudtak felrobbantani. Kádárék alatt sem kellhettünk át gyakran a határon, most viszont nagy élmény, hogy a határt hihetetlenül hamar átléphetjük, megízlelhetjük egymás borait, és immár arra is nagy reményeink vannak, hogy a Lenti–Lendva-hegyi borvidék elfoglalja az őt megillető helyet Pannóniában, sőt az egész Kárpát-medencében. Több mint jelzésértékű, hogy könyvem szlovéniai bemutatóján jelen volt és fel-

szólalt, még hozzá magyarul, Anton Balazek, Lendva városának szlovén nemzetiségű polgármestere.

– Előremutató jelnek érzem, hogy a Márton-napi bormustrán itt, Lenti-hegyen egyszerre zsűrizhetjük a szlovéniai magyar és a magyarországi gazdák borait – hallhattuk Áprily Kovács Krisztina borásztól. – Ugyanakkor nem igazán lehet összehasonlítani az itteni és az ottani borokat, mert igencsak különböznek egymástól. Tudni kell, hogy a szlovéniai termelők, tekintet nélkül nemzetiségükre, iszonyatosan fejlettek a technológiát illetően, és sok mindent tudnak, amit a határ innenső oldalán még csak kevesen. Ez természetesen főleg annak köszönhető, hogy a 20. század második felében jobb anyagi lehetőségeik voltak a szlovéniai oldalon élőknek. A magyarországi gazdák több tekintetben elmaradottabbak még ma is, de a határokon átívelő kapcsolatok, barátságok segítik csökkenteni a különbségeket. Szerencsére a szlovéniai gazdák nagy szeretettel fogadják magyarországi kollégáikat, ellátják őket hasznos tanácsokkal.

Áprily Kovács Krisztina lapunknak kifejtette, hogy a szlovéniai tapasztalatok, egyáltalán az ottani szemlélet átvétele nem csupán a hobbiművelésben, hanem a profi borgazdálkodásban is gyümölcsöző lehet. A szlovéniai gazdák ugyanis akár egy hektáron is piacorientált termelést képesek végezni, amit a magyarországiak nem tartottak eddig érdemesnek. Pedig gyakori jelenség a szlovéniai oldalon, hogy egy hektáron négy-öt fajta bort is palackoznak.

A zalai borok évszázadokon keresztül nagyon elismertek voltak, és a határ két oldalán munkálkodó gazdák összefogása révén egy évtized múlva akár már nagyon komoly egzisztenciális kitörési lehetőséget is jelenthet a borászat ezen a vidéken. A földrajzi szempontból egy egységnek tekinthető szlové-

niai Lendva-hegy és a magyarországi Lenti-hegy egy borvidéknek is számított valamikor, és az lenne a kívánatos, ha a határ két oldalán élő borászok hamarosan együtt jelennének meg a hazai és a külföldi piacon. Hiába, ami összetartozik, az össze is nő előbb-utóbb.

– Erre égető szükség lenne, hiszen a zalai borok még idehaza is kevéssé népszerűek. Nemrégiben készült egy felmérés, amely szerint az áruházláncokban a zalai borvidék 1 százalék alatt képviselteti magát, holott itt is néhányan rendkívül jó minőségű borokat termelnek – panaszolta az ifjú borásznő. – A palettát mindenképpen szélesíteni kell, s ehhez a megfelelő marketingmunkát hozzá kell rendelni. Hála Istennek, ez a folyamat már megindult, és egyre több neves borással büszkélkedhet Lenti és környéke. Hadd utaljak Bussay Lászlóra, akinek az elmúlt két évben a Pannon Bormustrán két nedűje is bekerült Magyarország legjobb húsz legjobb fehérbora közé, és nem túlzás kijelenteni, hogy őt már az első 10-15 magyar borász között tartják számon.

LÉLEKERŐSÍTÉS

– A Mura mente évtizedeken keresztül elfeledett vidék volt, de végre újra bekerült a köztudatba – állítja Bence Lajos. – Egyre többen vetődnek el erre a környékre, és mindenki elcsodálkozik, hogy mennyi látnivalóval büszkélkedhetünk a szlovén–magyar–horvát határvidéken, amely mind a három nemzet kultúráját felvonultatja. Pesti barátaim szerint már-már elveszettnek hitt nyugalmat sugároz a táj. E táj lelke pedig azáltal erősödik majd, ha itt tartja szülőtteit. Amennyiben tényleg még több turista érkezik

hozzánk, és az eurorégió továbbra is ilyen szépen muzsikál, akkor a magyar fiatalok nagy része a szülőföldjén marad. Mert ez a lényeg.

*(Zsebők Csaba írása a Demokrata című
hetilapban, 2005. december 8.)*

*Anton Balazek lendvai polgármesterrel
kiváló a kapcsolatunk*

GASZTRO MURÁNIA

Előszó egy szakácskönyvhöz

Hájaskráfli, lukaspecsenye, dödölle, krumplimálé, hökkön sült perec, pörkölttorta, sterc. Mielőtt bárki arra gondolna, hogy a múlt századi Révai lexikon legismeretlenebb szavait gyűjtöttük egybe, el kell szomorítanunk, téved.

Ezek a kiváló ételek évszázadokon át öröklődtek nagyszülőről unokára, és kerülnek ma is a Muránia régióban lakók és az odalátogatók asztalára. Ez utóbbiakból, hála istennek, bőven akad a határ egyik és másik oldalán is, hiszen az Őrség, Göcsej, Hetés lakói, vagy a Szlovéniához tartozó Muravidéken élők híresek vendégszeretetükről. Más íze van itt az őz-pörköltnek, más a disznótorosnak, magában hordja e vidék levegőjét a kövesztett sonka, földjének gazdagságát a hozzá való csípős torma zamata. Muránia gasztronómiájának igazi értékét az adja, hogy vendéglátóságaink sem szakítottak szüleik hagyományával, és amit egy pár száz fős kis falu hétvégi ünnepi asztalán csodálattal fogyaszthatunk, mindazt megtaláljuk vendéglátóhelyeink kínálatában és ízvilágában is.

Az elmúlt 15 év talán legnagyobb öröme az itt lakók számára, hogy ételeink mellé immár egyre jobb borok is társulnak, világhírnevet szerezve szeretett régióknak.

Gyógyító erőként járja át testünket, lelkünket a zalai dombok közt megbúvó pincék rejtekében egy áldomásnyi bor, elmélkedve az élet dolgai felett; elidegenedett világunkban az emberi kapcsolatok, a barátság ápolása, egymás munkájának elismerése, önmagunk megbecsülése.

*V. A bor
nem ismer
határokat*

Borlovagavató ceremónia Balatonfüreden

ZALA VÁRMEGYE BORTÖRTÉNETE

Könyvajánló

Gyermekkoromban mindig nagy kíváncsisággal és irigykedve néztem a felnőtteket, hogy az ebédhez szép poharakban bort kortyolgattak, ettől jókedvre derültek, olykor-olykor énekeltek is, és az asztaltársaság pillanatok alatt igazi közösség lett. Kedves családi történetek, máig bennem élő adomák, emlékek kötődnek ezekhez a pillanatokhoz.

Aztán növekedtem, és én is megkóstolhattam ezt a csodálatos nedűt. Akkor még nem tudtam, hogy a hegy leve milyen hosszú, türelmes és állhatatos munka után kerül az asztalunkra.

Felnőtt emberként a bor igazi tisztelője vált belőlem és bizony-bizony már unokáim lettek, mire a bor titkának közelébe juthattam. Gyönyörű zalai táj, a napfény, a Muravidék megannyi meglepetést tartogatott számomra, ezek közül is legkedvesebb talán a borászkodás.

A zalai emberek megtanítottak arra, hogy mit jelent az év minden napján a munkára figyelni, úgy felkelni, hogy tudjuk, mi a dolgunk és kötelességünk a magunk háza táján és a gazdaságban. Öreg borász emberek számára az év minden napja ajándék, hiszen beszélgetve a borral, kifaggatják titkait. Ekkor lesz igazi kinccsé kezük alatt a szőlő leve.

A rendszerváltást talán sehol nem lehet úgy tetten érni, mint a borászat fejlődésében az elmúlt 15 év

alatt. Ezt megelőzően egy kincseitől megfosztott ország lakóiként arra voltunk kárhoztatva, hogy bor-kombinátok – inkább vegyészeti, semmint borászati – termékeit fogyasszuk. Szerencsére hazánkban, de különösen itt szűkebb pátriánkban, Zalában – ahol a szőlőtermesztés, borászat nem egyszerűen hobby vagy gazdasági tevékenység, sokkal inkább életforma – az emberekben él még a munka becsülete, a szőlő iránti hűség, szeretet, a minőségi bor iránti igény. Hadat üzentek hát a tömegtermelésnek.

A történelmi zalai borvidék kétszer élte meg „Trianont”. Először 1920. június 4-én, amikor a magyar föld megcsonkításával nemcsak családokat, barátokat választottak el egymástól, hanem például a Tenke-hegyen vagy a Lendvai-hegyen szőlősorokat, szőlőtökéket – régi gazdájuktól. Másodszor az '50-es években, amikor elvették Zalától a balatonfüredi, a keszthelyi, a sümegi, a tapolcai járást.

Múlt, jelen, jövő – e három idősík megszédíthet minket, hiszen emberek jönnek-mennek a szőlő-hegyen, apák, fiúk egymás után – a szőlőművelés, a bor szeretete azonban marad. A múlt feltárásán keresztül rajzolódik ki a jövő. Most Európa újraegyesítése után vidékünket új borutak hálózják be, és kötik össze ezt a földrajzilag, gazdaságilag és ősi kultúrájában összefüggő, egymásra utalt régiót.

A mai hangos világunkban percemberek sikereitől harsog a média, akiket egyik napról a másikra felvet a siker hulláma, majd a hírnév néhány hónap után a hullámsírban végzi. Veszendő siker az övék, mert munkájuknak nincs alapja, mindennapjaiknak nincs folytonossága, nincs múltjuk és jövőjük.

Napjaink tömegkultúrájának, sorozattermelésének – ősi értékeitől megfosztott, értékrendjében megzavarodott – világában a mobiltelefon és az internet virtuális kapcsolatrendszerében szinte megszűnik az együttlét, ami a közösség, a barátság elemi feltétele.

Gyógyító erőként járja át testünket, lelkünket a zalai dombok közt megbúvó pincék rejtekében egy áldomásnyi bor, elmélkedve az élet, az élet dolgai felett: elidegenedett világunkban az emberi kapcsolatok, a barátság ápolása, egymás munkájának elismerése, önmagunk megbecsülése.

Higgyünk abban, hogy a napról napra végzett munka mindig meghozza a gyümölcsöt.

Higgyünk úgy, ahogy a borászok, akik a friss tavaszi hajtásban már hiszik, hogy az új bor is lesz olyan jó, mint az ó, az új év tartogat annyi kellemes meglepetést, mint a mögöttünk hagyott.

A bor története egyszerre történelem, gazdaság, kultúra, filozófia, sőt misztikum. Missziós munkát végeznek tehát a szerzők a szőlő művelése, a bor készítése és fogyasztása kultúrájának feltárásával.

Hisz ahogy *Hamvas Béla* mondja:

*„Minden borban kis angyal lakik, aki,
ha az ember a bort megissza,
nem hal meg, hanem az emberben
lakó megszámlálhatatlanul sok
kis tündér és angyal közé kerül.
Amikor az ember iszik,
az érkező kis géniust
a már bent lévők énekszóval és
virágessóval fogadják.*

*A tündérke el van bűvölve és
az örömtől majd meggyullad.
Az emberben ez az örömláng
árad el, és őt is elragadja.
Ez ellen nem lehet védekezni.
Ezért mondom, hogy
egy pohár bor
az ateizmus halálugrása.”*

Úgy legyen – egészségünkre!

*Lenti, 2007. július 15.
Áldás havában, a Lenti-begyi búcsú napján*

RÉGIÓS ÖSSZEFOGÁSSAL A BORTURIZMUS FEJLŐDÉSÉÉRT

Nógrádi László Lenti város polgármestere, országgyűlési képviselő szerint a Lentitől – pontosabban Lendvától – a dél-zalai Homokkomáromig terjedő szőlőültetvények egységes bortermő területet alkotnának. Az együttműködés és az összefogás révén a térség jobban kiaknázhathatná a természeti szépségekben és a kiváló borokban rejlő lehetőségeket.

– A zalai borvidék az egyik legősibb az ország borvidékei közt, és itt a szőlő-, bortermelés nemcsak hobbi, vagy nem elsősorban üzleti vállalkozás – mint Villányban vagy Szekszárdon –, hanem életforma – mondta lapunknak *Nógrádi László*, aki mostanság *Tantalics Béla* helytörténésszel közösen próbálja kötetbe gyűjteni a zalai bortermelés kultúrtörténeti gyöngyszemeit. – Zala dombos vidék, minden kis településnek megvan a maga „hegye”, és szinte minden falusi embernek van birtoka. Lentihegy-Gosztolán például több ezer pince található, s az emberek munka után, hétvégenként szívesen munkálkodnak a hegyoldalban; ezért mondom, hogy ez egy életforma. A több ezer kis pince vonzó lehet a turisták számára a maguk feltáratlanságában, borutak és egyéb, a borral és a szőlővel kapcsolatos programok megszervezésével egy-egy napra biztosan ki lehetne csalogatni a vendégeket a négycsillagos szállodákból. Ez csak összefogás kérdése, amit mihamarabb szeretnénk megvalósítani.

– Egyre több borász ér el komoly sikereket is a hazai és a nemzetközi borversenyeken.

– Így van, s a teljesség igénye nélkül itt most csak dr. Bussay Lászlónak, Csörnyeföld és Muraszemenye körzeti orvosának nevét említeném meg, aki az elmúlt években óriási eredményeket ért el a borminőség területén, és visszahozta az országos, és nyugodtan mondhatom, hogy a nemzetközi hírnevet is ennek a vidéknek. Részben az ő aktivitása révén elindult egy hatalmas fejlődés a térségben a borkultúra ügyében, hagyománya lett annak, hogy mind több faluban rendeznek borversenyt; én magam is negyven-negyvenöt seregszemlén veszek részt egy évben.

Ehhez a fejlődéshez kívántuk az elmúlt években megteremteni a törvényi hátteret is: előbb Nagykanizsa és Rigyác környékét vittük be a jó bortermő helyek közé, majd Letenyét, Murarátkát, és legvégül tavaly Lentihegyet is sikerült ebbe a minősítési kategóriába sorolni. Így most már egységessé vált az a Mura menti „híd”, ami Lentivel – pontosabban Lendvával – kezdődik és Homokkomárommal, Magyar-szerdahellyel és Zalaszentbalázssal zárul. Sorra alakultak meg a hegyközségek, jól működik a becsehelyi és a Kerka-Muramenti Hegyközség is. *Németh Géza*, a becsehelyi hegyközség elnöke álmodta meg azt, hogy ha a települési borversenyek lezajlottak, akkor szervezzük meg a Mura menti térség egészét felölelő borversenyt, esetleg egy szakmai konferenciával is egybekötve.

(Megjelent a Zalai Hírlapban.
Az interjút készítette Horváth Attila)

UTAZÁS FOGATON LENTIBŐL LENDVÁRA

*A murániai borút is átlépi hamarosan
a magyar–szlovén határt*

Egyre több programmal várják a turistákat a lendvai és a lenti kistérség által létrehozott szlovén–magyar, Murániának elnevezett idegenforgalmi övezetbe. A határon átívelő régióban most a borturizmus élénkítését tűzték ki célul.

A Zala megyei Lenti és a Szlovéniában lévő Lendva önkormányzata egy éve hozta létre a Muránia nevű, határokon átívelő idegenforgalmi övezetet. Az érintettek felismerték: hiba lenne a két térségnek egymással versengenie, közösen sokkal több vendéget csábíthatnak a félszáz magyar és húsz szlovén települést összefogó régióba.

Nógrádi László, Lenti polgármestere – az összefogás egyik kezdeményezője – érdeklődésünkre elmondta: az idegenforgalmi övezet létrehozása óta összesen több mint százmillió forintos uniós támogatáshoz jutottak. Ma már egyre több helyen jelzik táblák Muránia „határait”, a térség eseményeit, szolgáltatásait turisztikai kiadványokban népszerűsítetik, és folyamatosan bővíthetik programkínálatukat. A turisták fogatokkal utazhatnak Lenti és Lendva között, kisvasútra szállhatnak, lovagolhatnak, a határon átvezető kerékpáros kirándulásokat tehetnek. A túrák során egy-egy portánál megpihelve kézműves mesterségekkel ismerkedhetnek meg, bort, pálinkát, tájjellegű ételeket kóstolhatnak. A Murá-

niába látogatók wellnessprogramot is tervezhetnek, hiszen Lentinek és Lendvának is van fürdője.

Nógrádi László szerint a térségi együttműködés legfőbb célja a borturizmus élénkítése, a zalai borvidék és a szlovén pincészetek népszerűsítése. Mint mondta, sokan nem tudják, hogy ebben a térségben – az ország 22. borvidékén – több ezer pincészet működik, az itt termő szőlőkből jó minőségű bort, elsősorban olaszrizlinget készítenek. A polgármester hozzátette: a közeljövőben szeretnék kialakítani egy határon átnyúló borutat. Ha ez az elképzelés megvalósul, a térségbe látogató turisták nemcsak a zalai, hanem a szlovén borokat is megkóstolhatnák.

Az idegenforgalmi övezet fejlesztésének, a borvidék népszerűsítésének a borászok is örülnek. Bussay László, az évente 22 ezer palack bort előállító csörnyeföldi borász szerint vissza kell szerezni a zalai borvidék rangját, ismertségét. Mint mondta, ezen a vidéken manapság a legtöbben maguknak, családjuknak, ismerőseiknek készítenek bort, de szinte mindenhol marad felesleg, amit érdemes lenne értékesíteni. Bussay László szerint ugyanis kifejezetten ízletes nedűk készülnek a zalai borvidéken. Példaként azt említette: a közelmúltban öt ország borászai számára meghirdetett Alpok–Adria versenyen szerzett győzelmet traminijével, egy másik borát pedig a világ tíz legjobb rizlingje közé sorolta egy angol szaklap.

– A határ túloldalán is örömmel fogadtuk a borturizmus élénkítésére szőtt terveket – mondta érdeklődésünkre Varga István, a szlovéniai Kobiljében – magyar nevén: Kebeleszentmártonban – élő borász. Hozzátette: várják a turistákat a szlovén borászok, hiszen büszkék a boraikra, s nem mellékes az sem, hogy a turizmus élénkülésével nemcsak ismertségük,

hanem bevételük is növekedhet. Varga István szerint a két régió közötti idegenforgalmi együttműködés jó hatással lehet a zalai és a szlovén borászok szakmai, gazdasági kapcsolataira is.

Rengeteg további információval szolgálnak a térségben elérhető programokról az egyes térségek internetes oldalai. Így például Lendváról (*lendava-turism.si*) magyarul is megtudhatjuk, hol vannak elérhető szálláshelyek, programok és a helyi borút (chardonnay és rizling) egyes állomásai. A határon átnyúló programokat és információkat ad az *alpokpuszta.hu* honlap, külön kitérve az aktív turizmusra, vartúrákra és szintén a borutakra. Lenti a *lenti-haranglabakfoldje.hu* című internetes elérhetősége is sok – télen is érdekes – programot kínál.

*(Megjelent a Népszabadságban, 2007. február 5.
A cikk szerzője Boda András)*

VINCE-NAPI PINCESZEMLE

Borkóstolással egybekötött Vince-napi pinceszemlét tartott tegnap a Muránia Egyesület és a Da Bibere Zalai Borlovagrend. Egy országos szőlőhegyi túra szintén érintette megyénket.

A lovagrendi pincejárók Becsehelyre, majd Lendvára, végül Lentibe is ellátogattak. Borász berkekben úgy tartják, ha Vince-napon megcsordul az eresz, bőséges lesz a bortermés. A megállapítás több száz éves megfigyelésen alapul, ezért a mai borászok is terményjósító napnak tekintik a Vince-napot.

Tegnap a Muránia Egyesület által már 4. alkalommal megrendezett nemzetközi pinceszemle első helyszíne Becsehely volt, ahol *Liviczki Tibor* látta vendégül a csapatot. A Vince-napot megalapozó finom falatok és pálinka elfogyasztása után a Da Bibere Zalai Borlovagrend tagjai – élükön *dr. Pálfi Dénes* ceremóniamesterrel – a hivatalos programot is levezényelték.

Mint elhangzott: Szent Vince hispán vértanú volt, ám az csupán tévedésen alapul, hogy ő lett a borászok védőszentje. A gazdák ugyanis azt gondolták, hogy Vince neve valamilyen összefüggésben lehet a borral. Az igazság azonban az, hogy Vince, azaz Vincensus *győztest* jelent.

Miután e témakörben is tiszta víz került a pohárba, ismét a boré és a szőlőé lett a főszerep. A vesszőszentelést követően *Liviczki Tibor* házigazda metsette meg az első tőkét, majd a helyi gazdák borral locsolták meg a szőlőt, hogy az idén is jó termést hozzon.

– Ez egy 1000 tős kisbirtok, főként pinot blanc, tramini és zenit terem a vesszőkön – árulta el a házigazda, aki magát amolyan lelkes hobbiborászként aposztrofálta.

Becsehely után Lendván folytatódott a pinceszemle, ahol *Cuk Lajos* és *Rozsmán István* legfinomabb borait kóstolhatták meg az egybegyűltek.

– A Muránia Egyesület immár negyedik éve szervezője és lebonyolítója ennek a programnak – említette *Nógrádi László* országgyűlési képviselő, a rendezvény fővédnöke. – Tulajdonképpen egy régi hagyományt szeretnénk feleleveníteni, ilyenkor ugyanis szokás volt áthívni, megvendégetni a szomszédokat. A horvát, osztrák és szlovén barátainkkal mi is ezt tesszük, sőt, a borászaton túl a kultúra, a környezetvédelem terén is együttműködünk.

A lendvai kiruccanás után a csapat Lentiben a Lenti-hegyen kötött ki, ahol szintén borkóstolás, majd estebéd zárta a programot.

A történelmi Zala vármegye bortermő helyeit járták végig az Első Huszárezred regrutái, a Vince-napi pinceszemle a Balaton-felvidéken vette kezdetét, majd Nagyrada s végül a Mura mente következett, ahol *Bussay László* látta vendégül a csapatot.

– A régi néphagyományt akarjuk feleleveníteni, azt a szokást, amikor a szőlősgazdák Vince-napon felkeresték egymást, elbeszélgettek az asztal mellett, s megkóstolták a borokat – mondta *Csondor Csaba*, a pinceszemle ötletgazdája. – Ezt a szokást 2000-ben a murarátkai szőlőhegyen indítottuk útjára, s azóta minden évben megrendezzük. Arról sem feledkezünk meg, hogy a Vince-nap terményvarázsló ünnep, ezért az évszázados hagyományoknak megfelelően mi is áldást kérünk a gazda szőlőjére.

A Csörnyeföld melletti hegyen a huszárok gömböcöt, azaz disznósajtot és füstölt házi májast akasztottak a szőlővesszőre, majd rögtön áldomást is ittak, közben fürkésző szemekkel nézték az eget, hiszen a szólás szerint, ha Vince-napon megcsordul az eresz, akkor tele lesz a pince. Márpedig az esti órákban komoly viharfelhők gyülekeztek, azaz számítani lehetett az égi áldásra.

– Jónak ígérkezik az idei év, bár az erjedés lassan indult meg – foglalta össze röviden dr. Bussay László. – A mennyiséggel nem lesz gond, hiszen átlagon felüli volt a termés, ám a nagy szárazság után a szőlőszemek hirtelen vették fel a vizet, ezért pihentetni kellett a termést. Jómagam október 12-én kezdtem el a szüretet, s november 7-én fejeztem be.

A nemzetközi hírű borász szerint az erjedés kései beindulásának két oka lehet, egyrészt a 38 fokos nyári meleg az élesztőflórát megváltoztatta, majd a hirtelen jött, s 370 millimétert kitevő csapadék a maradékot is lemosta a szőlőről.

– Ilyen eleve vesztesnek ígérkező csatából jól kijönni valóban huszáros tett – mondta stílszerűen a borász. – Most is úgy vélem, továbbra is hagyni kell a bort, hadd pihenjen, s akkor biztosan elégedettek lehetünk az eredménnyel.

*(Megjelent a .zalai Hírlapban, 2008. január 23.
A cikk szerzője: Gyuricza Ferenc)*

Vince-napi pincejáráson

*VI. Parlamenti
munka*

LENDÜLETESEN, LEFELÉ A LEJTŐN – NAGY BAJBAN AZ ÖNKORMÁNYZATOK!

*Felszólalás a politikai vitanapon
2005. március 9.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Képviselőtársaim! A vitát hallgatva egyre szaporodnak a kérdőjelek az eredetileg kijelentő mondat végén: 2005 az önkormányzatok éve. Tényleg? 2005 az önkormányzatok éve? Mely önkormányzatoké? Biztosan nem a magyar vidéki kistélepülésié.

A Gyurcsány-kormány 2005. évi költségvetésének legnagyobb vesztesei a kistélepüléseken élő emberek. A kormány intézkedései a falvak teljes elnéptelenedéséhez vezetnek. Az önkormányzatok döntő része „önhikis”, még arra sincs elegendő forrás, hogy a kötelezően ellátandó feladatokat elvégezzék, az alapvető közszolgáltatásokat biztosító intézményeket működtessék. Nincs fedezet a központosítással előírt bérfejlesztések kifizetésére. Bár az „önhiki” a közalkalmazottak 6 százalékos bérnövekményét elismeri – de mi van a többivel? Még a tavalyit sem tudták megadni az önkormányzatoknak. A tizenharmadik havi illetmények forrása szintén hiányzik a rendszerből. Hallom előre a választ: állítólag már benne van az emelt normatívákban. Abban a normatívában, amely összegében a legtöbb településnél nem éri el a tavalyi nagyságot. Igaz, a gyereklétszám, a lakosság csökken falun és városban egyaránt.

De ettől még szeretném a tényekre is felhívni a figyelmet. Településigazgatásra, kommunális feladatokra 2004-ben 1607 forint jutott lakosonként, 2005-re 1254 forint van tervezve egy főre. Közzeti igazgatási feladatokra, amit preferálnak, a kistérségek megalakulását szorgalmazzák: 2004-ben 6.837.100 forint volt, 2005-ben 3,5 millió van. 3.337.100 forinttal kevesebb, mint 2004-ben! Ez jelentené azt, hogy 2005 az önkormányzatok éve?

De nézzük, hogyan áll a kis falvak kulturális felemelkedése, felzárkóztatása. Csak egy példa: a csoportos zeneoktatásra szánt pénz 9 ezer forint/tanuló összeggel csökkent az idén. Tanulói könyvvásárlásra van 2400 forint/tanuló, de ennek harminc százalékát visszatartják a tartós könyvekre, 70 százalékát kapják meg a diákok. Alsó tagozatban tanulónként 3600 forinttal segítik a gyermekvédelmi támogatásban részesülő többgyermekes családokat, miközben az alsó osztályokban a könyvek ára meghaladja a 9 ezer forintot. Felső tagozatban 7200 forint támogatást kap a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő, illetve nagycsaládban élő tanuló, miközben a könyvek ára meghaladja a 13 ezer forintot. Hol itt az ingyenes tankönyv, hol itt az iskolák segítése?

Mi a megoldás? Bezárni az iskolákat? Az eddigi öt-hét falu helyett tizenöt-húsz település tartson fenn egy általános iskolát? A gyerekeket utaztassuk negyvenötven kilométert olyan vidéken, ahol a tömegközlekedés maximum két Volán-járatot jelent naponként? A hétéves gyereket reggel ötkor rántsuk ki ágyából, hogy esetleg már este hatra hazakerülhessen? Hallom a választ: ott az iskolabusz, amit a többcélú kistérségi társulások fejlesztési pályázatán lehetett elnyerni. Ahhoz, hogy Lenti kistérségben megoldott legyen a diákok utaztatása, tíz kisbusz is kevés lenne.

Képviselőtársaim, az elmúlt rendszer politikája folytatódik. 2005 központi szabályozása: ha nincs 50 százalék gyereklétszám az iskolában, nem kapsz önhikit. Ha nem éri el a 65 százalékot a kihasználtság, nem vagy jogosult kiegészítő normatívára. Ha 75 százalék alatti a kihasználtság, nem kaphatod meg a kénkeservvel megalakított többcélú kistérségi társulás működési támogatását. Ahány támogatás, annyi szabály, köztük a legszigorúbb a többcélú társaságokra vonatkozik, miközben a kormányzat ezek megalakulását szeretné ösztönözni. Ez lenne az a sikertörténet, amit a belügyminiszter asszony bejelentett a kistérségi társulások elnökeinek? Lehet, hogy anyagi haszonnal jár a kisiskolák bezárása, a posták megszüntetése, a közlekedési járatok csökkentése, de nem hiszem, hogy a zalai mikrotérségi központként funkcionáló települések önkormányzatának anyagi ellehetetlenítése megoldaná az államháztartás pénzügyi problémáit. Erkölcsi kára, faluromboló hatása ezzel szemben felülmúlja azt. Sorsdöntő nemzeti kérdés, hogy ezt megértsük.

Köszönöm a figyelmüket. *(Taps az ellenzéki oldalon.)*

DR. LAMPERTH MÓNICA MINISZTERJELÖLT MEGHALLGATÁSAKOR

*Önkormányzati bizottsági hozzászólások
2006. június 6.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Miniszter-jelölt Asszony! Tisztelt Bizottság! Sok információt hallottunk itt most kistérségek erősítéséről, hogy a területfejlesztésben önkormányzati dominanciát szán a miniszter asszony. Néhány kérdés merül fel bennem. Egy olyan területről jöttem, amely aprófalvas településszerkezetű, a kistérségi társulásunknak 51 tagja van, és egy rendkívül skizofrén helyzet jött létre. Az úgynevezett körzetközpont, a volt járási székhely, ellát nagyon fontos közszolgálati feladatokat – okmányiroda, gyámhatóság, építési hatóság. Ugyanannak az 51 településnek.

A kistérségi társulás létrehozott egy munkaszervezetet, mert egyébként nem tudott működni, ellát szociális – egészségügy, családsegítő szolgálat – feladatokat, központi orvosi ügyelet, stb. Két külön munkaszervezet, hasonló nagyságrendű közszolgálati feladatok, miközben az egyikhez normatívák vannak rendelve, amelyek nem elegendőek, tehát nem támogatja az 51 település kiszolgálását, míg a másik oldalon nagyon fontos intézményrendszer jön létre – lásd központi orvosi ügyelet –, aminek pályázati forrásból, tehát egy kvázi bizonytalan forrásból tudjuk csak a jövőjét biztosítani.

Az első kérdésem tehát, hogy lát-e arra lehetőséget, hogy ez a bizonytalan helyzet, ha egyszer a kistérséget akarjuk erősíteni, valahol normalizálódik.

A másik, hogy elhangzott, területfejlesztésben önkormányzati dominancia. Ezek az önkormányzatok, ahogy alelnök úr is mondta, már kiürültek, tehát nincs saját vagyonuk, nincs önrész pályázathoz, egyébhez. Tehát nagyon nehezen tudjuk elképzelni ezt az önkormányzati dominanciát, amikor gyakorlatilag nem tud diszponálni semmiféle forrás felett, csak ami jár neki, vagy amit kap... (*Dr. Lampert Mónika: Településre gondol?...*) Településre, igen...

Végül talán a legsúlyosabb kérdés, amit felvetnék, hogy itt többször elhangzott, hogy a választott regionális önkormányzat... Itt akkor az alapoknál kellene kezdeni, mert ez a regionális rendszer, ami most Magyarországon úgynevezett statisztikai régió, ez legtöbb helyen úgy rossz, ahogy van. Nem volt egy rendező elv, amikor ezt kialakították, vagy ha volt, nem nagyon tudunk róla.

Egy konkrét példát mondok, és nem húzom az időt. Ahhoz, hogy működni lehessen egy gazdasági szférának, egy régióknak, fejlett közlekedési infrastruktúra kell. Magyarországon sugaras irányú főútvonalak vannak – 1-es út, 8-as út, 7-es út, 6-os, nem sorolom tovább. Ugyanakkor például a saját régióknak, egy nyugat-dunántúli régió, amelyik Győr-Sopron, Vas és Zala megye, észak-déli irányú – Magyarországon nem lehet észak–dél irányba közlekedni. Az egy nagy kaland északon. Tehát hogy akarunk mi fejlett regionális közigazgatást, amíg ezek a régiók nem a természetes földrajzi vagy gazdasági adottságok alapján vannak összerakva? Azt gondolom, hogy akkor úgy kellene kezdeni, hogy az alapoknál vizsgáljuk felül ezt a régiórendszert, ésszerű és

valamiféle normális rendezőelv alapján. Egyelőre ennyit szeretnék mondani.

Köszönöm szépen.

*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nógrádi László képviselő úré a szó.

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm, elnök úr. Tett egy megjegyzést, hogy másodszor is. Sajnos az a helyzet, hogy én csak sajnálni tudom miniszterjelölt asszonyt, hogy ennyi terület felügyelete fog hozzá tartozni, amivel kapcsolatban megszámlálhatatlan mennyiségű... *(Dr. Lampert Mónika: Hálás vagyok az empátiájáért! – Derűltség.)* ...kérdés merül fel. Az időkorlátok miatt ígérem, nem térek vissza az előző témákra, új témában két konkrétum:

A katasztrófavédelem, védelmi bizottság, önkormányzati tűzoltóság, valóban logikus, hogy idetartozzon. Számtalan probléma van. Az egyik már az előző ciklusban is kettőnk között egy kérdés volt a parlamentben, hogy mikor lehet végre a külföldi szabálytalankodókat bírságotlani, mikor leszünk azonos helyzetűek a saját hazánkban, mondjuk egy osztrák vagy egy szlovén emberrel, aki, ha szabálytalankodik a magyar, azonnal megbírságotlani. Az osztrák rendőrautóban kártyalehúzó automata van, nálunk meg a rendőr egy csekket ad át a kamionosnak, aki azt jó esetben összetépi, és nem a rendőr arcába vágja. Tehetetlenek vele, ezt meg kell oldani. Megígérte a belügyminiszter asszony korábban, remélem, hogy ez nem megy feledésbe.

Évek óta szenvedünk attól, hogy szintén az a probléma, hogy nem vagyunk urak a saját hazánk-

ban. Egy szubszidiaritás. A szlovén határon, ha leesik a hó, a helyi határőrparancsnok elrendeli a határ lezárását. Nem akarok túlozni, amikor azt mondom, nálunk 20-30-40 kilométeres kamionsor torlódik fel, mert nálunk a miniszter hatáskörébe tartozik egy határ lezárása, képtelenek vagyunk egy osztrák határon vagy északról, bárhonnán a beáramló kamionokat megállítani, mert tőlünk nem tudnak kimenni. Nagyon magas költségbe kerül ezek elhelyezése, ellátása télvíz idején. Ha Szlovéniában egy kettős ünnep van, és nem engedik be a kamionokat, mérhetetlen kilométer hosszúságú kamionsor torlódik fel. Jó lenne akkor a szubszidiaritás elve alapján ott, ahol a probléma keletkezik, lehetőséget adni annak a határőrparancsnoknak, hogy rendelkezzen a saját belső igényei szerint.

Köszönöm szépen.

ÉBREDÉS – ROSSZ VOLT AZ ÁLOM, DE MÉG ROSSZABB A VALÓSÁG

*Felszólalás a kormányprogram vitájában
2006. június 8.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Képviselőtársak! Többen voltunk, akik a választás napján egy rossz álomból egy még rosszabb valóságra ébredtünk. Átolvasva a kormányprogramot, különösen annak első négy és fél oldalát, amelyet miniszterelnök-jelölt úr aláírt, az a gondolatom támadt, hogy ő is egy álomból ébredt a valóságra. Egy álom, ami lendületes fejlődésről, dübörgő gazdaságról, minket irigylő franciákról, németekről, spanyolokról szolt, és a felébredés, hogy nagy baj van.

Ahogy olvassuk a program címlapján, új Magyarországot kell építeni. Egy paradoxon, hogy mintegy a partvonalon kívül állóként az új világot értő, alakító nemzeti sokaság felemelkedésének ügye újra összekapaszkodhasson. Kérdezem, mi volt az akadálya az előző négy évben, hogy ez nem történhetett meg? Sikeres Magyarországot teremtünk, amely nem menekül a globális verseny elől, megküzd nemzeti érdekeinkért, és az élre tör. Prohászka mellett csak nem tanulmányozta a honfoglaló magyarok szokásait is, miszerint ha felülkerekedni látszik a baj, az ellenség, akkor hátrálunk, hátrálunk, menekülünk? Így fordulhatott elő, hogy amikor 2002-ben Magyarország az uniós csatlakozó országok élvonalába tar-

tozott, mostanra valahol sereghajtóként kullog, most felébredtünk, hogy meghirdessük, nem menekülünk tovább, az élre törünk.

Nyugatos életminőséget, környezetet kívánunk teremteni, építünk iskolákat, kórházakat, szabályozunk folyókat, építünk csatornákat. Kérdezem, az elmúlt négy évben miért nem csináltuk meg? Miért merült a Vásárhelyi-terv valahol a feledés homályába? Miért kell most nap mint nap esténként aggódva nézni, hogy mi történik a Hernád, a Tisza völgyében? „Mert megcsináltuk” – olvastuk a választások előtt plakátokról, sajtóból. Megcsináltuk, megcsináltuk. Most pedig mit hallunk? Változások, reformok sokasága kell. Később: változtatni, változtatni kell. Örülök, hogy a gyér sajtótámogatottság ellenére a mi választási óhajunk, hogy Magyarországnak változásra van szüksége, átment, és megjelent, legalábbis óhaj szintjén.

De érződik vagy kiderül, hogy itt valami sandaság van. Ki a felelős? Bűnbakot kell keresni. Az új kormány sanda mézárósként körülnéz, és nézi, miközben az emberek tanulnak, házakat építenek, hiteket vesznek fel, aközben az állam mozdulatlan marad. Megvan a bűnbak. A bátor igazságok helyett féligazságok, az alig leplezett hamisságok formálják az államélet bántóan nagy részét, és – írja a miniszterelnök-jelölt úr – a változást az államon kell kezdeni, hogy az állam ne akadályozó tere, hanem segítő partnere legyen életünknek. Kérdezem miniszterelnök úrtól XIV. Lajos nyomán: ki az állam? Az állam én vagyok? (*Gyurcsány Ferenc: Nem.*)

A kampány előtt, a felébredés előtt: megcsináltuk, megcsináltuk. Most egy kicsit tompult: tudjuk, tesszük a dolgunkat egy jobb, igazabb világért. Miniszterelnök-jelölt úr, azt hiszem, ez a kormány-

program nagyrészt azoknak a problémáknak a feltárása, halmaza, amik talán nem is léteznének az önök négy éven keresztüli áldásos tevékenysége nélkül. Amikor így fejezi be, hogy egy igazabb, jobb Magyarorszáért, jó kereszténydemokrataként azt mondom: úgy legyen, ámen. *(Taps az ellenzéki pad-sorokban.)*

EGEKBEN AZ ÜZEMANYAGÁRAK

*Napirend előtti felszólalás
2006. július 10.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Képviselőtársaim! Körülbelül két évvel ezelőtt, 2004 májusában, amikor az Országgyűlés a jövedékiadó-törvényt tárgyalta, akkor már felszólaltam és elmondtam, hogy a nyugati határ mellett sok ott élő honfitársammal együtt rendszeresen a határon túl tankolunk, hiszen jelentős különbség van a kinti üzemanyagár és a hazai között. *(Zaj. – Az elnök csenget.)*

A helyzet két év óta nem változott. A hét végén megszokásból Szlovéniában tankoltam 249,50 tolarért. Ránéztem a MOL-kútra, amikor átléptem a határt, tíz kilométerrel beljebb: 309,9 forint. A határ mellett élők gyakori gazdasági együttműködés révén körülbelül egy az egyben számítják át a tolarra, tehát nagyságrendileg 60 forint a differencia egy liter üzemanyag között. Persze, akik euróban próbálnak számolni – az önök kormányának áldásos tevékenysége révén a forint rohamosan romlik –, ez rosszabbodik, mert az elmúlt hónapban romlott a forint árfolyama, akár 10-15 százalékkal is.

Azt hiszem, a gazdaságnak nincs olyan területe, amit az üzemanyagárak, maga a közlekedés ne befolyásolna döntően. Semminek nincs – még a megszorító intézkedéseknek, az adó- és egyéb törvényeknek sincs – olyan általános negatív hatása a gazdaság fejlődésére, mint ha az üzemanyagárak a

csillagos égbe szöknek. Különösen érinti ez a magánszemélyeken kívül azokat, akik hivatásból járnak a közutakat, a személyi és teherfuvarozókat.

A Magánvállalkozó Nemzetközi Fuvarozók Ipartestülete, valamint a Fuvarozó Vállalkozók Országos Szövetsége 2005. augusztus 23-án megállapodást kötött a kormánnyal, hogy megpróbálja a versenyképességet és a fejlődést elősegíteni. Ez év májusában, illetve a FUVOSZ júniusban megtartott közgyűlésén megállapították, hogy ez a megállapodás a kormány részéről nagyon sok pontban nem lett betartva. Levelet intéztek a Magyar Köztársaság miniszterelnökéhez, és kérték a mintegy 23 ezer kis és közepes fuvarozóvállalkozást és ezek mintegy 60 ezer családtagját érintő problémák kiküszöbölését, különös tekintettel a gázolaj jövedéki adójának csökkentését és valamilyen módon az üzemanyagárak megfelelő szinten tartását. Elmondták, hogy a 2006-2008-as Új Egyensúly program további olyan tehernövekedést vetített előre a fuvarozók számára – gépjárműadó, átírási illeték változásai –, amelyek nem az egyensúlyt, az igazságos teherviselést, hanem újabb többletkiadásokat, már-már az ellehetetlenülést hozták ezen ágazat dolgozóinak számára. Ráadásul szabad verseny van, és olyan országok vállalkozásaival versenyeznek, mely országok nemzeti szabályozásai, közterhei biztonságosabb és kiegyensúlyozottabb helyzetet teremtenek.

Szeretném emlékeztetni a tisztelt képviselőtársakat, hogy 2000-ben hasonló volt a helyzet, amikor a fuvarozók Európa-szerte leálltak, úton-útfélen sztrájkoltak, Magyarországon azonban sikerült megállapodást kötni, ami példaértékű volt; egyedül nálunk nem volt úttorlasz és tüntetés, és megállapodott az Orbán-kormány, hogy amíg a Brent-nyersolaj átlag-

ára 25 dollár felett van, addig nem emeli a jövedéki adót. Abban az időben még az volt a szokás, hogy a megállapodásokat, az ígéreteket betartják, és be is tartották. További kedvezményekkel próbáltuk a fuvarosok helyzetét javítani. Kérem ennek megfontolását.

Képviselőtársaimmal, Mádi Lászlóval, Domokos Lászlóval, Latorcai Jánossal és Soltész Miklóssal beadtunk a CXXVII. törvényhez, a jövedéki termékek forgalmazásáról szóló törvényhez módosító javaslatokat. Kérem ennek figyelembe vételét és gondos tanulmányozását.

Köszönöm a figyelmet. *(Taps az ellenzéki oldalon.)*

MEDDIG LESZÜNK MÉG HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK A SAJÁT HAZÁNKBAN?

*Azonnali kérdés
2006. július 10.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Államtitkár Úr! 2005. május 23-án az előző kormány belügyminiszterének feltettem a kérdést: mit kíván tenni a kormány a külföldi állampolgárok esetében kiszabott szabálysértési bírság, valamint helyszíni bírság végrehajtásával kapcsolatos problémák megoldása érdekében? Juhász Gábor akkori államtitkár úr megnyugtatót, hogy kitűnő eszközök vannak, mint például a gyorsított eljárás lefolytatása, és a dolog kezelhető.

Szakértőkkel konzultálva megállapítottuk, hogy a dolog nem így van, nincsenek eszközök. Ezért Latorcai János képviselőtársammal országgyűlési határozati javaslatot terjesztettünk be 2005. június 14-én, hogy a bírságok végrehajtásával kapcsolatos nehézségeket a parlament oldja fel.

Majd 2005. június 24-én ismét megkérdeztem Lamperth Mónika belügyminisztert: hol az igazság? Tényleg vannak eszközeink?

2005. szeptember 6-án az Országgyűlés rendészeti bizottságának többsége egy szavazattal leszavazta ezt a határozati javaslatot, miközben Lamperth Mónika belügyminiszter elismerte a parlamentben, hogy

igazunk van, a probléma adott, meg kell oldani; lehetetlen dolog, hogy amíg egy osztrák intézkedő rendőrautóban hitelkártya-lehúzó van, addig nálunk a külföldi szabálysértőnek a rendőr egy csekket adhat át, amit 30 napon belül köteles befizetni. Elhagyja az országot; jó esetben a földhöz, rossz esetben a rendőrhöz vágja az összetépett csekket.

Kérdezem az államtitkár urat, mikor oldjuk meg ezt a lehetetlen helyzetet, hogy a két száguldó kamion között gyorsajtásra kényszerülő magyar trabantost a jótékony rendőri intézkedés menti ki szorult helyzetéből.

A válasz:

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. A kérdésre Kondorosi Ferenc államtitkár úr válaszol. Öné a szó, államtitkár úr.

DR. KONDOROSI FERENC igazságügyi és rendészeti minisztériumi államtitkár: Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselő Úr! Ezt a problémát a burland heurigerek borozgató látogatói is gyakran felvetették az elmúlt esztendőben, és azóta valóban azt látjuk, hogy honfitársainktól esetleges gyorsajtás esetén az osztrák rendőrök a forintot is elfogadják.

Ami a konkrét választ illeti, 1999. április 28-án a schengeni végrehajtó bizottság a teljes jogú schengeni tagságot tűzte ki dátumként, ameddig fel kell építeni azt az informatikai, technikai, infrastrukturális és jogszabályi hátteret, amire megvalósulhat és meg kell valósítani a nem büntetőjogi, hanem igazgatási szabálysértési felelősség esetén járó bírságok behajtását. *(Pettkó András: Információs társadalom...)* Jelezhetem, hogy jelen pillanatban egy cseh elnök-

lésű munkabizottságban dolgozunk, és biztosíthatom a tisztelt Országgyűlést és a képviselő urat is arról, hogy Magyarország teljes jogú schengeni tagságáig ennek minden informatikai és jogi háttere készen lesz.

Köszönöm a figyelmüket.

A viszontválasz:

ELNÖK: Köszönöm, államtitkár úr. Viszonválaszra megadom a szót a képviselő úrnak.

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Államtitkár Úr! Én azt hiszem, ez megnyugtató dolog, hogy az informatikai háttér meglesz, annál is inkább, mivel az Európai Unió elfogadott egy elvi döntést, miszerint meg kell teremteni ezt az egész hátteret.

De addig is, én azt hiszem – ez hosszú idő –, meg kell próbálni egy jogszabály-módosítással azt a lehetőséget megteremteni, mint ahogy egy ugyanilyen jogú európai uniós országban, például Szlovéniában az intézkedő rendőr elveszi az útlevelet, és addig nem adja vissza, amíg ki nem fizeti a bírságot; jó esetben még elviszi egy pénzváltóhelyre vagy egy benzinkúthoz, ahol átválthatja a pénzt. Vagy fel kellene függeszteni ezt a szabályt, hogy a külföldi szabálysértők ne csak csekken, hanem valamilyen módon azonnali hatállyal bírságozhatók legyenek, mert nagyon-nagyon rossz érzés az, hogy a szomszéd országokban, ugyancsak uniós tagországokban, megbüntethetik a magyar szabálysértő autósokat, miközben itthon, a saját hazánkban jóformán csak a magyar szabálysértőket lehet megbüntetni. Kérem a hatóságok intézkedést. *(Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret lejártát.)* Én azt hiszem, a

nyomaték kedvéért be fogok adni újra egy országgyűlési határozati javaslatot ezen téma megoldásának felgyorsítására.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Viszonvlasz illeti meg az államtitkár urat.

A viszontvlasz:

DR. KONDOROSI FERENC igazságügyi és rendészeti minisztériumi államtitkár: Tisztelt Országgyűlés! A törvény előtti egyenlőség elvét mi is rendkívül fontosnak tartjuk, és most, hogy az igazgatási feladatokon túl a kodifikáció területén is átvettük a szabálysértési törvénnyel kapcsolatos feladatot, az őszi ülészsakra a szabálysértési törvény módosítását be fogjuk terjeszteni.

Köszönöm.

A GAZDASÁG FEJLŐDÉSÉNEK MOTORJA A KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

*Interpelláció a gazdasági és közlekedési
miniszterhez
2006. július 17.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót. Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Miniszter Úr! Az utóbbi években folyamatosan emelkedett a rédicsi, letenyei határátkelőhelyek térségében áthaladó, nemzetközi áruszállításban részt vevő tehergépjárművek száma. A közelmúltban elkészült az M7-es autópálya Becsehely–Letenye és az M70-es autótút Letenye–Tornyiszentmiklós között, így a Becsehely–Letenye–Murarátka–Csörnyeföld–Dobri településeken élők megszabadultak a hosszú évek óta nagy problémát jelentő teherforgalomtól. A továbbhaladás egyetlen útja Tornyiszentmiklós–Lovászi–Lenti–Rédicsen keresztül vezet Szlovéniába.

Az uniós csatlakozást követően előre nem várt mértékben, drasztikusan megemelkedett az említett településeken áthaladó teherforgalom, ugyanez történt a 86-os úton Zalabaksa–Kálócfán keresztül Rédics felé. 2006 áprilisában csak a rédicsi határátkelőhelyen áthaladó 132 751 járműből 74 124, azaz napi 2471, óránként 103 volt tehergépkocsi. A folyamatos kamionsorral sajnos a balesetek száma is egyenes arányban emelkedik, veszélyeztetve az itt élők életét és otthonaik biztonságát. A normális élet-

feltételek biztosítása, a balesetek megelőzése, valamint a biztonságos közúti közlekedés érdekében a térség számára egyetlen lehetséges megoldás a 86-os útról Lentit és a veszélyeztetett falvakat elkerülő, M70-es autóútra való csatlakozás megépítése.

A problémát folyamatosan jeleztem: 2003 augusztusában, 2004 júniusában dr. Csillag István gazdasági és közlekedési miniszternek, 2004 júniusában dr. Lamperth Mónika belügyminiszter asszonynak, 2004 júliusában Medgyessy Péter miniszterelnök úrnak, 2004. szeptember 17-én átadtam egy levelet Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úrnak, majd 2005 januárjában és áprilisában dr. Kóka János gazdasági és közlekedési miniszter úrnak.

A probléma enyhítését jelentené a kamionok egy részének vasúton történő továbbítása, ezért uniós forrásból, egyre szorosabbra fűzve gazdasági kapcsolatainkat a szomszédos Szlovéniával, elkezdtük a Rédics–Lendva, második világháborúban felszámolt vasútszakasz terveinek és felépítésének munkáit. Derült égből villámcsapásként ért bennünket, hogy a gazdasági miniszter a felszámolandó vasútvonalak közé sorolta a Zalaegerszeg–Rédics vonalat. Mialatt mi a második világháború sebeinek gyógyításán dolgozunk, és a közelmúltban szinte valamennyi, az érintett vonalon lévő vasútállomást felújítottuk, addig a kormány felszámolja mögöttünk a hátországot.

Ha valakinek, önnek, a gazdasági miniszternek tudnia kell, hogy a gazdaság fejlődésének legfontosabb motorja a közlekedési infrastruktúra fejlesztése. *(Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az idő leteltét.)* Kérem a kormányt, teremtsen meg a forrásokat az említett településeket elkerülő út megépítéséhez... *(ELNÖK: Képviselő úr!)* ... és a vasútvona-

lak felszámolásával ne gátolják e térség fejlődését célzó törekvéseinket.

Várom válaszát. *(Taps a Fidesz és a KDNP sorai-
ban.)*

ELNÖK: Köszönöm. A képviselő úr interpellációjára Kóka János gazdasági és közlekedési miniszter úr válaszol. Miniszter úr!

DR. KÓKA JÁNOS gazdasági és közlekedési miniszter: Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselő Úr! Ami a magyar-szlovén gazdasági kapcsolatok élénküléséből fakadó forgalombővülést illeti, abban egyetértés van közöttünk. Azt javaslom, idézzük fel, hogy mi történt az ezt megelőző ciklusban, az Orbán-kormány idején... *(Felzúdulás a Fidesz sorai-
iban. – Az elnök csenget.)*

ELNÖK: Képviselőtársaim!

DR. KÓKA JÁNOS gazdasági és közlekedési miniszter: ...meg mi történt 2002-től ezeknek az utaknak a fejlesztésére... *(Közbeszólások a Fidesz sorai-
iból. – Az elnök csenget.)*

ELNÖK: Képviselőtársaim!

DR. KÓKA JÁNOS gazdasági és közlekedési miniszter: ...hiszen nyilvánvalóan önöknek lett volna lehetőségük, hogy fejlesszék azokat a szakaszokat, amelyeket most a kormányon kérnek számon.

Nos, mint tudjuk, tehát megnőtt az M70-es teherforgalma. A települési forgalom enyhítésében végleges megoldást a magyarországi M70-es és a szlovéniai A5-ös gyorsforgalmi út összekapcsolása

jelentené. Az M70-es és az A5-ös határcsatlakozási paramétereit 2001 márciusában önök írták alá, és nem rendeltek hozzá semmiféle határidőt.

Magyar részről 2004 végére elkészítettük az M70-es autópályát határ előtti utolsó csomópontig tartó szakaszát, a 2005. évben pedig a határig vezető egy kilométer hosszú szakaszt is. Ugyanakkor Szlovéniában lefékeződött a gyorsforgalmi úthálózat építése, és csak 2004-ben került ismét napirendre a Maribor–Lendva–Pince–országhatár szakasz előkészítése. Így – ahogyan azt a képviselő úr is említette – a nemzetközi folyosó forgalma a Tornyiszentmiklós–Rédics közötti szakaszon továbbra is a 7538-as összekötő út, 75-ös számú főút, 86-os számú főútvonalon halad. Az ebből eredő problémákat, ahogyan ön is tette felénk, mi is nagy rendszerességgel jeleztük a szlovén társmínisztérium felé, és diplomáciai jegyzékváltásra is sor került.

A szlovén fél tavaly év végén arról tájékoztatott, hogy az A5-ös gyorsforgalmi út Lendva és Pince közötti szakaszának megépítésére 2006. év végéig sor kerül. A szakasz építésének mai állapota láttán azonban nekem úgy tűnik, hogy a 2007. évi befejezés reálisabb. A magunk részéről mindent megteszünk, hogy mindenféle adminisztratív akadályt elhárítsunk a projekt útjából.

A képviselő úr által javasolt megoldás, amely a Lentit és Lovászit elkerülő út megépítésével oldaná meg ezt a problémát, több szempontból sem látom megoldásnak, hiszen előkészítéssel együtt ezeknek a megépítése legalább öt, ha nem nyolc évet venne igénybe. Egyébként nem illeszkedik bele azokba a távlati hálózatfejlesztési elképzelésekbe sem, amelyeknek most az előkészítése a II. nemzeti fejlesztési

tervben történik, így 2007–2013 között az Európai Unióból sem kapunk erre pénzt.

Addig is, amíg a gyorsforgalmi utak összekapcsolásával a forgalmi helyzet rendeződik, a Magyar Közút Kht. forgalombiztonságot növelő intézkedéseket tesz. Pályázatot nyújtottunk be az Interreg III. A-program keretében a Lovászin áthaladó összekötő út átépítésére. Kedvező döntés esetén a felújításra a 2007. évben sor kerülhet.

Ami pedig a vasútvonalakat illeti: úgy gondolom, hogy nem ez az utolsó ellenzéki megszólalás vasútügyben ma, ezért csak erről az esetről beszélnek, a Rédics–Lendva vasútvonalszakasz újjáépítéséről, ahol – szintén le szeretném szögezni – nem a mellékvonalak felszámolásáról, hanem a személyforgalom szüneteltetéséről van szó.

Ezekre a döntésekre, a döntések végleges meghozatalára, mint azt többször elmondtam, az egyeztetéseket követően kerül sor. Teherforgalmi használatra ezután is lehetőség lesz. Ha a vasútvonal újjáépítéséhez a pénzügyi fedezetet az önkormányzatok, érintett vállalkozások magánforrásból valahogyan biztosítani tudják, és a szlovén törzshálózathoz való kapcsolódás is megoldott lenne, akkor elvileg nem zárkozunk el a Rédics–Lendva közötti szakasz rehabilitációjától.

Kérem képviselő urat, hogy válaszat elfogadni szíveskedjék. Köszönöm. *(Szórványos taps az MSZP soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszter úr. Kérdezem a képviselő urat, hogy elfogadja-e a miniszter úr válaszat. Képviselő úr!

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Miniszter Úr! Válaszát nem tudom elfogadni; azért nem, mert az amúgy is túlterhelt utak, az előbb említett percenként áthaladó két teherautó, kamion közé most még a vasút személyforgalmát helyettesítő buszokat is beleértjük.

Én úgy gondolom, hogy a vasút nem veszteséges. Azért veszteséges, mert mindenféle általános költségeket ráterhelnek. Ha szakmai szempontból megnézik, és sűrítенék a személyforgalmat, akkor az emberek szívesebben mennének egy olyan térségben vasúton, ahol az utak állapota lehetetlen, a buszokról többször kell átszállni. És egyébként is nincs nagy költség, hiszen az önkormányzatok már átvállalták a jegyek adását és üzemeltetését. A baj az, hogy az önök kormánya a vidéki embert veszteségnek és százaléknak tekinti. Meg kell gondolni, hogy a gazdaságnak nemcsak megtérülése, de emberi arca is van. Tisztelettel kérem ennek figyelembevételét.

Válaszát nem tudom elfogadni. *(Taps a KDNP és a Fidesz soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Képviselő úr tehát jelezte, hogy nem fogadja el a miniszter úr válaszát. Kérdezem tehát önöket, elfogadják-e azt. Kérem, most szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen.

Megállapítom, hogy az Országgyűlés 182 igen szavazattal, 127 nem ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta a miniszter úr válaszát.

SIKERES, MODERN, IGAZSÁGOS MAGYARORSZÁGOT ÉPÍTÜNK A MAGYAR VIDÉK NÉLKÜL?

*Azonnali kérdés
2006. július 24.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Miniszter Úr! Egy parlamenti ülésnap se lenne elegendő, hogy felsoroljam, mennyi szenvedés érte a vidéki magyarságot, de néhány példával szeretném érzékeltetni most, hogy milyen eredménye volt az önök tevékenységének.

Felénk, a szlovén-horvát határ térségében nem nagyon hallatszik a gazdaság dübörgése, de annál jobban szenvedünk a végtelen sorokban kígyózó kamionok dübörgésétől. Minisztertársa, a gazdasági miniszter úr egy hete a kérdésemre azt válaszolta, nincs is szándékában megépíteni ezt az elkerülő utat és az M70-es autópályára való rácsatlakozást, majd a szlovénok. Ezzel burkoltan elismerte, hogy a gazdaság fejlődésének helyszínét áthelyezte Szlovéniába. Sőt, a Zalaegerszeg–Rédics vonat személyforgalmának szüneteltetését is tervezi, a Volán-járatok egyre ritkábbak. És ebben a helyzetben az ÁNTSZ városi intézetet lefokozzák, és kirendeltségként zalaegerszegi székhellyel üzemel tovább, ötvenegy település lakossága hadd utazgasson.

Az iskolákat is ellehetetlenítik, ugyanis ha nem vonjuk össze az osztályokat, akkor nincs meg a szükséges létszám a finanszírozáshoz, ha meg össze-

vonjuk, nem kapjuk meg a kiegészítő kistérségi normatívát.

Végül, a mentőautóknál sikerült a 24 órás ügyeletet 12 órára lecsökkenteni, ettől országosan lecsökkent a szakemberek létszáma. A régióinkban tíztizenkét szakember hiányzik; túlórát vállalnának, de nem lehet, a munkaügyi főfelügyelőség bírságot, tehát nem megy ki az esetkocsi. Hol van itt az esélyegyenlőség?

Tudjuk, tesszük a dolgunkat – írta le a miniszterelnök úr a kormányprogramban. Ha ennek ilyen eredménye van, akkor inkább ne tegyék.

Köszönöm. *(Taps a Fidesz soraiban.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Most megadom a szót Veres János pénzügyminiszter úrnak. Parancsoljon!

DR. VERES JÁNOS pénzügyminiszter: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Úr! Az ön által elmondott néhány példa természetesen a magyar valóság része, mint ahogyan azok a tények is a magyar valóság részét képezik, amelyekről bizonyára ön is és valamennyien tudunk; nevezetesen, hogy a kormány által az elmúlt négy évben lefolytatott intenzív autópálya-építési program éppen a magyar vidékért született, éppen azért született, hogy az ország távolabbi vidékei kedvezőbbben lehessenek elérhetőek mindannyiunk számára. Szerintem ön is tapasztalhatja az M7-es autópálya elkészült szakaszainak pozitív hatását az elérhetőségre, talán éppen az ön településének gyorsabb elérhetőségére is. Mi, akik Kelet-Magyarországon élünk, tapasztaljuk szintén az M3-as autópálya továbbépítéséből származó előnyöket a vidéki településeken, de mond-

hatom nyugodtan ezt a Szeged környéki településeken élőkre is.

Természetesen nem lehet úgy Magyarországon átalakítani az állam működését, az állam szolgáltatásait, hogy minden maradjon meg úgy, ahogyan volt. Ahhoz képest, amit azonban ön példaként elmondott, azt gondolom, az iskolák átalakításánál egy picit a valóság mást mutat. Az én ismereteim szerint azokon a településeken, ahol kistérségi közös feladatellátásként megállapodtak az iskolák üzemeltetésére, igénybe tudják venni azt a kiemelt normatívát, amit a költségvetési törvény tartalmazott már erre az évre is, és terveink szerint fog tartalmazni a következő évre is. Igénybe tudják venni, és így jobb anyagi feltételek között jobb körülményeket tudnak biztosítani az itt tanuló gyerekeknek azért, hogy az ő versenyképes tudásuk a későbbiek során mind középiskolákban, mind felső iskolákban is alkalmassá tegye őket arra, hogy olyan ismereteket szerezzenek, amivel megállják helyüket a versenyben, adott esetben a szlovén hasonló tanulókkal szemben vagy pedig az egyéb európai uniós országokban tanuló diákokkal szemben.

Azt akartam tehát érzékeltetni, hogy a kormány politikája más tekintetben viszont segíti azt a fajta esélyegyenlőséget és felzárkózást, amit ön is hiányolt a kérdésében.

Köszönöm a figyelmüket. *(Taps az MSZP sorai-
ban.)*

A viszontválasz:

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszter úr. Viszontválaszra megadom a szót a képviselő úrnak.

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm. Miniszter Úr! Lehet, hogy bizonyos intézkedéseknek bizonyos területekre van hatása, de ahol olyan nagy a baj, hogy percenként két kamion megy át egy-egy lakott terület főutcáján, és templom csúszik le a domboldalról, épületek rongálódnak, balesetveszély van, ott azért mégis meg kellene fontolni, hogy nem találunk-e európai uniós forrást annak a problémának a kezelésére, amit éppen az Európai Unióhoz való csatlakozás okozott. Másrészt, ha nincs elég szakember, akkor miért büntetjük azt, aki túlórával szeretne segíteni beteg embertársai sorsán, hogy egy olyan térségbe, ahol ötvenegy település van, eljusson az esetkocsi?

Egy kicsit a történelem ismétli magát, a háromezer évvel ezelőtti bibliai történet jut eszembe, amikor a zsidó nép szenvedett az egyiptomiak fogságában. Most egy kicsit olyan a helyzet, hogy a magyar vidék szenved a Gyurcsány-kormány fogságában. *(Taps a Fidesz soraiban.)*

A viszontválasz:

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Miniszter úr, viszonzválaszra öné a szó.

DR. VERES JÁNOS pénzügyminiszter: Fogságügyben természetesen nem értünk egyet a képviselő úrral, de ez már csak adódik az eltérő politikai nézeteinkből, meg a másik oldalán ülünk a Háznak, ebből következően talán erről többet ne is beszéljünk.

Van olyan pont, amiben egyetértünk, képviselő úr. Én magam is úgy gondolom, hogy az a szabályozás, amely ezt a fajta túlóra-kötelezettséget ilyen

módon számolja el, szerintem egy helytelen szabályozás, és sokkal megengedőbbnek kellene lennie Magyarországon a szabályozásnak, sokkal inkább lehetővé kellene tenni azt, hogy akik ilyenfajta szakképesítéssel rendelkeznek, hosszabb időtartamban tudják ellátni ezt a feladatot.

Nagyon-nagyon szeretném azt, ha lenne ebben egyetértés közöttünk, mert sajnos azt kell mondanom, hogy az Európai Unió bizonyos szabályai adott esetben korlátokat állítanak a jó feladatellátás elé az országban, ezért ebben a kérdésben nem vagyunk vitában egymással. Ugyanakkor sajnálatos módon születtek erre vonatkozóan már szerencsétlen döntések mind az Európai Unióban, mind Magyarországon, tehát ha ebben egyet tudunk érteni, akkor szerintem dolgozzunk azért, hogy meg tudjuk teremteni a jó feladatellátás lehetőségét ezen szabályok okos, célszerű és racionális változtatásával.

Köszönöm a figyelmüket.

TRAGIKUS VIHAR FELELŐSÖK NÉLKÜL

*Önkormányzati bizottsági hozzászólás
2006. szeptember 5.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Miniszter Asszony! Miniszter Úr! Augusztus 20-án két esemény történt: egyszer egy rendkívüli méretű vihar és egyszer a nemzeti ünnep kapcsán megrendezésre kerülő tűzijáték, amely adott esetben milliós nagyságrendű embert vonzott ki az utcára. A tragédia abból következett, hogy ez a két esemény egy időbe esett, de ez nem ment fel minket az alól, hogy ne külön vizsgáljuk meg, hogy ki felelős azért, ha a vihar miatt kár keletkezik, tragédia keletkezik, illetve van egy rendezvény, és ki felelős azért, hogy a rendezvény szervezője megfelelő információkkal rendelkezett-e a lebonyolítás biztonságáért.

Úgy gondolom, ezt a tűzijátékot a kormány rendezte, egy kft. kivitelezte, és a helyszíne Budapest volt. Ezt azért mondom így, mert ha egy felelős főpolgármester tudja, hogy az ő városában egy olyan rendezvény van, ami milliós nagyságrendű embert vonz, akkor nem egy órával azelőtt, ahogy az e-mail elment, hanem már előző nap, délelőtt, délben, délután kellett volna, hogy érdeklődjön, milyen idő várható, biztonsággal lebonyolítható-e ez a rendezvény. És ugyanúgy a szervező. Ha tudom, hogy megrendezésre szántam el magam, akkor ha picit empátiával rendelkezem, még ha ragyogóan süt is a nap, akkor is felhívom a meteorológiai intézetet, és

megkérdem, hogy milyen idő várható. Megteszem ezt délelőtt, délben, délután. Amikor olyan jelzést kapok, hogy 80–100–120 kilométeres szélvihar közeledik, akkor felhívom a katasztrófavédelmet, megkeresem, és szakmai tanácsot kérek – ahogy a miniszter úr is elmondta, nyilván nem szakember –, hogy ilyen esetben mit kellene tennem.

Amikor folyamatosan arról beszélünk, hogy mikor küldte el a meteorológiai intézet a jelentését, felbontották-e az e-mailt vagy nem, ezek tényleg hibák, ez szakmai hiba, a szakmai felelősséget le kell vonni, de ez nem menti fel a megrendelőt, a szervezőt és a város védelmi bizottságának elnökét, a főpolgármestert, hogy egy ilyen méretű rendezvénynél aktívan ne tájékozódjon. Nevetséges azt vizsgálni, hogy volt-e visszacsatolás telefonon, az e-mail elég volt-e vagy nem. Azt gondolom, egy ilyen horderejű rendezvénynél ezért fontos külön vizsgálni, hogy valaki...; és hiába mondja a miniszterelnök úr, hogy egy természeti katasztrófánál nem lehet politikai felelőst keresni – teljesen igaza van. Nem a természeti katasztrófánál keressük, hanem egy rendezvény megszervezésében keressük felelőst, aki elmulasztotta azt, hogy a rendezvény horderejének megfelelő mértékig időben tájékozódjon. Elfogadom a miniszter asszonytól, igaza van, tűzre készültek, ez tényleg fontos, és köszönet érte, hogy előretekintő volt és megnézte, de azt gondolom, hogy egy ilyen eseménynél – mint ahogy az ország más városaiban, hallottuk a híradásokban, Kaposváron és Székesfehérváron már délelőtt telefonáltak, keresték a meteorológiai intézetet, tájékoztak, és kellő időben le tudták állítani az eseményeket.

Úgy gondolom, ha a katasztrófavédelem időben tájékozik arról, hogy nagy vihar jön Budapestre...

Akkor kérdezem én, ha most nem lett volna a tűzijáték, akkor neki mi dolga van ezzel? Átgondolja, hogy kiküld mentőosztagokat, és ha majd repülnek a cserepek, akkor elkapják? Nem. Ha bekövetkezik egy katasztrófa, akkor az a dolga, hogy ennek az elhárításában és a következmények súlyának enyhítésében eljárjon. Azt gondolom, ezt meg is tették, tehát nem várható el, hogy ha szélvihar közeledik, akkor egy egész főváros vagy az egész Dunántúl területén rendkívüli intézkedéseket – én legalább is nem vagyok szakember –, megelőző intézkedéseket tegyen, hacsak nem készenléti állapotot rendel el. Viszont aki a rendezvényért felelős, annak a felelőssége, hogy tájékozódjon, elébe menjen a dolgoknak, kikérje a szakember véleményét.

Ilyen esetben, úgy gondolom, hogy a katasztrófavédelem vezetőjének, akár Tatár Attilának, akár Muhoray Árpádnak bűnbakként való megjelölése – és ezt a választóim nevében mondom, mert beszélgettünk erről – nevetséges és álságos. Az igazi felelősöket kell keresni, akik felelősek azért, hogy nem tájékozódtak egy ilyen horderejű rendezvény súlyának megfelelően.

Köszönöm.

OLCSÓBB ÁLLAM – DE KINEK OLCSÓBB?

*Napirend előtti felszólalás
2006. október 30.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Képviselőtársaim! A kezemben lévő kormányprogramról a napi történések alapján az az érzése az embernek, hogy önök vagy elfelejtették, vagy egyre kevesebbet lapozgatják, ezért engedjék meg, hogy néhány gondolatát idézzem.

„Hogy ne veszessen el egyetlen többre érdemes sors, lehetőség”, hogy „nemzeti-társadalmi létezésünk közepében ne az állam, hanem a törekvő polgárok, a tenni akaró családok” legyenek, változásra van szükség, s „a változást az államon... kell kezdeni, hogy az állam ne akadályozó terhe, hanem segítő partnere legyen életünknek.” Nézzük meg, milyen irányú tervek, milyen irányú parlament elé benyújtott törvényjavaslatok vannak!

Közlekedés: egy globális mondat: „utakat, vasutakat... építünk.” Igen, a nemzeti fejlesztési tervben valamikor öt-tíz év távolában, valóban, a nyugat-dunántúli régióban, szűkebb pátriámban tervezve van egy észak–dél irányú közlekedési csatorna. De mi, akik ma éljük ott napjainkat – a szárnyvonalak személyszállításának szüneteltetése, többszöri kérésünk ellenére, elkerülő utak, településeken áthaladó főútvonalak percenként két-három kamionnal, évi egymásfél millió kamionnal és a prognózisok szerint egyre növekvő számú kamionnal terhelve –, mi erre még csak ígéretet sem kapunk, sőt elutasítást, pedig

a közlekedési infrastruktúra visszafejlesztése az egész gazdaság számára káros.

Aztán a kormányprogram szerint „intézmények, szervezetek szabályozott, egymásért felelősséget viselő partnerségére van szükség”. Ennek jegyében megindult az intézmények – APEH, tb, munkaügyi hivatal, ÁNTSZ – fokozatos átszervezése vagy ennek terve régiószinten. Elődeink még tudták, hogy a járás azért van, hogy a polgároknak egynapi járásra lehessen az ügyeiket intézni. Most már a megyét is túl közelinek tartjuk. Nem kell hozzá nagy fantázia, hogy az intézmények átszervezése rövid távon nagyon sokba kerül az államnak, hosszú távon pedig az állampolgárok fogják ezt is megfizetni.

Oktatás, egészségügy – írja a kormányprogram –: „a magyar egészségügy, oktatás egyre nehezebben birkózik meg azzal az alapvető feladattal, hogy szolgáltatásait egyenlően, átláthatóan, hatékonyan nyújtsa, ... egészségből, tudásból és kultúrából igazságosan részesedhessen mindenki, hogy a közöttünk lévő társadalmi különbségek csökkenjenek.” Ennek jegyében vizitdíj bevezetéséről hallunk a háziorvosi ellátás, járóbeteg-szakellátás, fogászati ellátás területén, és a normatívák alakításával településeken, kistérségekben a kisiskolák megszüntetése van napirenden. Az egészségügy területén nincs pénzünk a rohamkocsik túlórájának kifizetésére, ezért sokkal drágábban megyeszékhelyről, megyei nagyvárosból kell hívni a segítséget, fél óra, háromnegyed óra, óra, míg az állampolgárok kórházba jutnak.

Aztán kiszámolta-e valaki, hogy mennyibe került október 23-án egy több ezres rendőrséget szinte hadsereggé szervezni, vidékről felszállítani, luxus sörtes puskákkal felszerelni? *(Moraj és közbeszólások)*

az MSZP soraiból.) Mindezt a „Szabadság és szolidaritás” alcímet viselő kormányprogram jegyében.

Szintén a kormányprogramból idézek: „bátor igazságok helyett féligazságok és alig leplezett hamiságok formálják az államélet bántóan nagy részét.” Erre most azt mondom: bár így lenne! Ma már bátor hazugságok teszik tönkre a vidéken élő egyszerű magyar emberek reményeit és jövőbe vetett hitét.

Köszönöm, hogy meghallgattak. *(Taps a KDNP és a Fidesz soraiban.)*

ERŐLTETETT REGIONALIZÁLÁS, KORMÁNYZATI KAPKODÁS – KINEK AZ ÉRDEKÉBEN?

*Napirend előtti felszólalás
2006. november 20.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Képviselőtársaim! Sajtóból, folyosói kiszivárogtatásból egyre többet hallani hivatalok, intézmények költözködéséről. Szűkebb pátriámban, Zalában felröppent a hír az ÁNTSZ, a munkaügyi hivatal, az APEH költözködéséről, az elmúlt héten pedig részt vettem egy fórumon, ahol ismertették a 2130/2006. számú kormányhatározatot a helyközi közlekedés átalakításáról. Ez megcélozza, hogy 2008. januárig a Volán-vállalatot regionálisan össze kell, hogy vonják, kísérletképpen ez év decemberéig a nyugat-dunántúli régióban, illetve a délalföldi régióban, úgy tűnik, különösebb gazdasági számítás vagy hatáselemzés nélkül. Néhány elgondolkodtató adat: a Zala Volán járatainak 5 százaléka hagyja el a megyét, ebből Vas és Győr-Sopron megye felé 2 százalék. A járatok 80–85 százaléka a kistérségen belül közlekedik, 10 százaléka pedig megyei városokon belül.

Vajon kinek az érdeke és mi a célja ennek az erőltetett összevonásnak? Gondoljuk csak meg, hogy az átszervezés micsoda igényeket támaszt a közlekedési szolgáltatók felé. Néhány adat: ma az emberek 80 százaléka busszal, 12 százaléka vasúton, 8 százaléka pedig egyéni eszközökkel éri el úticélját. Ha ráné-

zünk a térképre, és elég gyakran közlekedünk, akkor látjuk, hogy Magyarországon történelmi okokból sugaras útszerkezet alakult ki, és észak–dél irányban gyakorlatilag lehetetlen közlekedni. Ha valaki megingt ránéz a térképre, azt látja, hogy a jelenlegi nyugat-dunántúli régióhoz, tehát Győr-Sopron, Vas és Zala megyéhez tartozó Nagykanizsa környékéről vagy a horvát határ melletti kistelepülésekről – például Tótszentmártonból vagy Molnáriból – könnyebben lehet eljutni Budapestre, 230–250 kilométer távolságra, mint a saját régióján belül Győrbe vagy Mosonmagyaróvárra.

Megoldásként két dolog látszik. Az egyik: intenzív közlekedési infrastruktúra-fejlesztésbe fogunk, de ez a mi generációnkban az ország jelenlegi állapotában eléggé nehézkes, hiszen számtalan település elkerülő útját és autópálya-csatlakozásokat kellene megépíteni. Ennél logikusabbnak tűnik a választott régiók újragondolása és valamilyen rendezési elv alapján történő átszervezése. Rendezőelv lehetne például az, hogy közlekedési főirányok mentén, például az 1-es út mentén – Komárom, Tatabánya, Győr, Sopron –, a 8-as út mentén – Veszprém, Szentgotthárd –, vagy a 7-es út mentén, Nagykanizsa, Somogy s a többi. Lehetne természetes földrajzi és történelmi adottságok alapján, például a Veszprém-Zala-Somogy régió lehetne a Balaton régió. Ezzel akár történelmi sebek is gyógyulnának, hiszen az ötvenes évek végén a sümegi, a tapolcai és a balatonfüredi járás még a történelmi Zala megyéhez tartozott.

Az előző hetekben a sajtóban napvilágot látott az a gyurcsányi bejelentés, hogy újratárgyalná a választott régiók sorsát. Tisztelt Kormány! Ne kapkodjunk, a sorrend fontos. Üdvözlénk ezt, de akkor ezt kell előbb újragondolni, és utána költöztetni a hivatalo-

kat. Mibe kerül az államnak rövid távon a hivatalok költöztetése, és mibe kerül a lakosságnak hosszú távon ezek megközelítése? S mindez az olcsóbb állam jegyében. Tisztelettel kérem, tényleg gondolkodjunk, gondoljuk végig a régiófelosztást, és utána kezdjük el hivatalokat költöztetni, és az emberek sorsába belemenyülni.

Köszönöm a figyelmüket. *(Taps az ellenzéki oldalon.)*

„JÖVŐNK ESÉLYE A GYERMEK”

*Kétperces felszólalás a politikai vitanapon
2007. február 20.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Az ősi görög kultúrában keletkezett az a mondás, hogy nem méltó az az istenek asztalához, akire nem mosolygott rá az édesanyja. Ez kifejezi azt a tényt, hogy az érett személyiség fejlődése, a felnőtt emberré válás meghatározó időszaka a gyermek első néhány életéve. És ahogy Harrach Péter is mondta, nem mindegy, hogy ép családban, ép közösségben nő fel a gyermek, és még kevésbé mindegy, hogy esetleg nagycsaládban. Ugyanis a közösségi szellem, az önzetlenség leginkább a nagycsalád közegében, a nagycsalád légkörében tud a gyerek lelkébe és fejlődésébe beépülni és hatással lenni.

Óriásinak tartom a média szerepét, amelyik sokszor a fogyasztói társadalom érdekében az egyedülálló életmódot propagálja, és mintegy életcélá teszi, miközben mindannyian tudjuk, hogy közösség és egyfajta felelősség kell a család és a gyerek neveléséhez.

A gyereknevelés, a gyerek egészségének megőrzése, oktatása mindenkor a közteherviselés része kell legyen. Hosszú távon is bőségesen megtérülő beruházás, ezért nagy a felelősségünk a törvényalkotásban, de még inkább a kormányzati intézkedésekben. A médiát befolyásoló tényezők figyelmét szeretném felhívni arra, hogy a való világnak álcázott, hamis ideálok és eszményképek óriási rombo-

lást végezhetnek a gyerekek nevelésében, és átveszik a hagyományos oktatás, illetve a régi szépirodalmi értékek szerepét, amikből még mi és a mi korosztályunk nevelkedett.

Köszönöm. *(Taps az ellenzéki pártok soraiban.)*

„VIDÉKFEJLESZTÉS VAGY FALUROMBOLÁS?”

*Kétperces felszólalás a politikai vitanapon
2007. március 27.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Államtitkár úr, én azt hiszem, mindannyian tudjuk, hogy az emberek nézőpontját nagymértékben befolyásolja az ülésponjtja. Én most vidéki szemmel szeretnék néhány, vidékről nézve nyilvánvalónak látszó dolgot felsorolni.

Például az az erőltetett regionalizálás, ami most zajlik, hogy például Zala megyéből már szinte minden fontos intézmény költözik fölfelé északra, Győr-Sopron megyébe mint régióközpont felé, egy ilyen aprófalvas településszerkezetű, észak–dél irányban Magyarországon közlekedni nagyon nehezen lehetséges településrendszerben – a településeket nagyon hátrányosan érinti. Ráadásul nem nagyon értjük, hogy mi az oka, mi a rendezőelv.

Aztán mondok mást: felhív körzeti orvos ismerősöm, hogy három, egymástól két-három kilométerre lévő település tartozik hozzá mint házi orvoshoz, Nagykanizsától 25 kilométerre, Zalaegerszegtől 40–50 kilométerre. A három településből kettő beteget Nagykanizsára kell hogy utalja, a harmadikból Zalaegerszegre. Ez nem nyilvánvaló, hogy miért van így.

Hallottuk a kistérségek besorolásánál, hogy milyen alapon lettek hátrányos helyzetű kistérségek kiválasztva. Nagyon fontos szempontok szerint, el kell ismerni: az ott élők munkanélküliségi, kereseti adatai, egyebek alapján. De most felsorolnék néhány

nyilvánvaló, a környezetből és a körülményekből fakadó szempontot, amit már nem vettek figyelembe: például az uniós csatlakozás óta megváltoztak a közlekedési szokások, és oly mértékben megnőtt a kamionforgalom, hogyha ezeken a falvakon áthaladnak a kamionok, nemhogy a házak remegnek, rezegnek, hanem a konyhakertek növényeit sem lehet felhasználni. Amikor élhető faluról beszélünk, ezeket a szempontokat is figyelembe kellene venni.

Köszönöm. (*Taps a Fidesz és a KDNP soraiban.*)

FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK RENDSZER NÉLKÜL

*Hozzászólás az Új Magyarország Fejlesztési Terv
végrehajtását felügyelő ellenőrző bizottságban
2007. május 22.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégek! Egy mondattal kezdeném a kiadott anyagból: „*megfelelő végrehajtás esetén a legnagyobb gazdasági hatású fejlesztési program lehet az elkövetkezendő hét évben.*” Hallgatva a pólusok képviselőit és összefoglalóját, reménytelinek látszik ennyi szép elgondolás, ennyi komoly szellemi kapacitás, és remélhető, hogy pólusonként, városonként meghozzák a várt, reményteli fejlődést.

De ebben a kiadott anyagban egy olyan mondat is van, hogy „*a program egyik legnagyobb előnye, hogy képes lesz egy csatornába terelni a legfontosabb gazdaságfejlesztési erőfeszítéseket.*” Kormánybiztos úr, nekem komoly aggályaim vannak, többek között az, hogy ebből az anyagból – vagy amilyen információt egyéb módon kaptunk – a rendszerszemlélet hiányát látom. Tehát külön-külön nagyon jól meg vannak fogalmazva a célok, elképzelések, de az elmondottak alapján – többször elhangzott ma itt a teremben – az ország versenyképességének növelése a cél, ehhez pedig össze kellene hangolni bizonyos fejlesztéseket, és valahogy rendszerbe kellene foglalni ezt az egészet. Tehát egy karmesteri szerep hárulna a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségre.

Ugyanis mint országgyűlési képviselő, abban a helyzetben vagyok, hogy az önkormányzati és területfejlesztési bizottságban is többször foglalkoztunk ezekkel a kérdésekkel, és kormányzati összehangolatlanságot látok. Most tárgyalja a parlament a gyorsforgalmi utak kialakításának 2013-ig való tervét. Aztán foglalkoztunk a kistérségek, többcélú kistérségi társulások jövőjével és azok fejlesztésének preferenciáival. Meg kell mondanom, pontosan fordított szemlélet van, ott a leghátrányosabb kistérségeket választják ki, és azokra akarják a legtöbb forrást adni, miközben itt a pólusprogramban úgy tűnik, bár nekem nem világos, miért pont ez a hét város lett kiválasztva, de úgy tűnik, valahol valamilyen fejlettség vagy ígéretes jövő alapján – az elhangzottak alapján – kell odakoncentrálni a forrásokat.

A másik ilyen hátrányos tényezőnek látom – és ez megint a rendszerszemlélet hiánya –, hogy rosszul van kialakítva a statisztikai régió rendszere. Pillanatnyilag nincs egy tisztességes rendezőelv, és ez nagymértékben hátráltathatja a program megvalósulását.

A harmadik ilyen fontos elem a közlekedési infrastruktúra anomáliái. Ahogyan mondtam, most tárgyalja a parlament a gyorsforgalmi utakat. Végig a sugárirányú utak fejlesztése van napirenden, az 1-es, a 8-as, a 7-es, a 6-os, és hiányzik az ezeket összekötő és ezek átjárhatóságát biztosító kétszámjegyű utak fejlesztése. Ez nagyon nagy probléma lehet. Hallgattam a győri programot, ahol az Audi, az autófejlesztés van, és mondják, hogy a klaszterhoz tartozik Szentgotthárd. Nekem volt szerencsém a Szigetközről Szentgotthárdra menni, nem kívánom ezt az élményt senkinek. Tehát Magyarországon nem lehet észak–dél irányban közlekedni.

Miért mondom, hogy a régiók kialakítása problémás? Vegyük például a nyugat-dunántúli régiót. Győr, Vas megye, Zala megye. Nem lehet közlekedni. Ugyan létezik a 86-os út, de a percenkénti két-három tehergépjármű nagy mértékben tönkreteszi ott a közlekedési lehetőségeket, márpedig gazdasági fejlődés nem lehet közlekedési infrastruktúra nélkül. Annál inkább, mert szintén a kormánybiztos úr által kiadott anyagból idézek: *„a horizontális gazdaságfejlesztés ugyanakkor szükségszerűen indukál olyan, a pólusprogram részét közvetlenül nem vagy szigorú feltételek között képező infrastrukturális kérdéseket, melyek kedvező és vonzó környezetet teremtenek a befektetőknek.”* Ehhez kellene akkor egy karmester, aki vezényelné a pólusprogrami, a közlekedési, a kistérségi társulással kapcsolatos elképzeléseket, és egyáltalán, a régiók kialakítását.

Még mindig nem késő, hogy a régiókhoz hozzányúljunk, és sokkal olcsóbb meglévő útvonalak mentén alakítsuk ki a régiókat. Tehát természetes régió lenne Veszprém, Vas, Zala – ott a 8-as út fejlesztés alatt van. Például Nagykanizsáról sokkal könnyebb Budapestre eljutni, mint a jelenlegi saját régióközpontjába, Győrbe. Ugyanakkor ennek az egész pólusfejlesztési programnak – és itt aggodom egy kicsit – lesznek majd nagy vesztesei. Nagy vesztesei lehetnek például a tradicionális és szépreményű régiók – vagy nevezzük üzletágnak, mint például a turisztika –, amikor egy Pannon Termálklaszterről beszélek. Nem most találtuk ki a program kapcsán, évek óta ezen a néven együttműködik Hévíz, Zalakaros, Sárvár, Zalaegerszeg, újabban Kehidakustány, Lenti, és nem látjuk például ennek az egyébként nemzetgazdaság-politikai szempontból rendkívül fontos klaszter helyét ebben az egész rendszerben. Nem látom a

Balaton-régió helyét ebben a rendszerben. Veszprém ugyan közel van a Balatonhoz, de hallottuk: a régi álmok alapján a vegyipar fejlesztése és az egyetem bázisán próbálnak előremenni.

Hogy miért aggódom egy egyébként szépreményű régió – a nyugat-dunántúli, tehát a pannon termálparadicsom és a Balaton – helyzetén? Mert ha ránézünk a térképre, Budapest-Székesfehérvár-Veszprém esetében tökéletesen jó közlekedési infrastruktúra, hihetetlen gazdasági potenciál van. Vagy nézzük meg az 1-es út mellett Győrt. Itt Ausztria, Szlovákia közelsége hihetetlen gazdasági előny. Tehát, ha nem szeretnénk, hogy komoly vesztesei legyenek ennek a tervnek, akkor – még egyszer – azt javasolom, hogy ennek a szemléletével át kellene gondolni: nem lehetne-e az, hogy az eddigiek alapján városhoz kerestünk projektet, klasztert, fejlesztési irányt, most megfelelő klaszterhez vagy régióhoz. És adott esetben nem kell nagyvárosnak lenni, ha azt mondom, Balaton-régió, akkor Keszthely, melynek vonzáskörzetében Hévíz, Kehidakustány, a Sármelléki repülőtér, ez valami olyan ígéretes lehetőség. Nem állítom, hogy hátrányos helyzetű, csak a mostani információk alapján bennem ilyen aggályokat kelt.

Köszönöm a figyelmet.

LÉPÉSEKET A CSALÁDI JÖVEDELEMADÓZÁS BEVEZETÉSÉRE!

*Hozzászólás az adótörvényhez
2008. október 8.*

NÓGRÁDI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. Horn Gábor lenyűgöző, már-már igazi ellenzékiiséget sugárzó hozzászólása késztetett arra, hogy reagáljak – remélem, ez a lendülete a módosító indítványok szavazásánál és a zárószavazásnál is kitart. Hallottuk, hogy a rászorultakért emelt szót. Valóban igaz, az egyik rászorult réteg a munkanélküli réteg. Sajnos ez a most benyújtott adócsomag nem sok esélyt ad új munkahelyek teremtésére. A másik rászorult réteg a nagycsaládosok rétege. Tudjuk, nagyon komoly demográfiai válság van, és mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy a most felcseperedő gyerekek fogják megtermelni az önök nyugdíját, a mi nyugdíjunkt is, és a családok most felcseperedő gyerekeinek kell az önök által felhalmozott adósságállomány visszafizetéséhez is megtermelniük a forrásokat.

A Kereszténydemokrata Néppárt, bár nincs kormányzati felelőssége, annál nagyobb viszont a társadalom, a nemzet iránti hosszú távú felelőssége, kidolgozta a családi jövedelemadóztatás javaslatát (*Felmutat egy dokumentumot.*), amit önöknek is tudnék ajánlani olvasásra. Sajnos attól félek, hogy ennek a kormánynak nincs affinitása és bátorsága egy ilyen

nagy mértékű lépés megtételéhez, ezért egy apró javaslatot tennék.

Tudjuk, hogy európai uniós követelmények miatt a gyerekeket autóban csak gyerekülésben lehet szállítani. Sajnos nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy 3, 4 vagy 5 gyerek esetén, ha a család együtt akar utazni, akkor ahhoz nagyobb méretű autó kell. Javaslom, hogy ennek az adótörvénynek az apró kis maszatolásai közé vegyük fel ezt a komoly dolgot: kapjanak adókedvezményt a nagycsaládok, hogy megfelelő méretű kocsit tudjanak vásárolni, amikor a gyerekeiket szállítani akarják.

*Miniszteri eskütétel a Parlamentben
(2000. május 22.)*

VII. Ki gyűjtja a tüzet?

*„Ki gyűjtja a tüzet? a Kéz, aki
tükröt tart? Vagy a föltartott tükör
koncentrált sugarai?*

Mindegy. Csak égjen.”

(Rónay György)

ÜZENETEK LENTI VÁROS BALLAGÓ DIÁKJAIHOZ

2005. MÁJUS

Azt kívánom minden most ballagó diáknak, hogy tovább folytassák útjukat az ősök útján, és közben járjanak az istenek útján is. Hiszen az emberi élet teljességéhez mindkét úton kell haladni. Minden úton találkozhatunk akadályokkal, problémákkal, amiket meg kell oldanunk, le kell küzdenünk, de minden ilyen esemény megerősít bennünket. Az akadályok azonban nem szabad, hogy kedvünket szegjék, hanem jussanak eszünkbe *Teréz anya* szavai:

*„Ha a jó, amit teszel, holnap már feledésbe megy,
mégis tedd a jót!*

*Ha a becsületesség és őszinteség sebezhetővé tesz,
mégis légy becsületes és nyílt!*

*Ha évek felépített eredményét egy nap alatt lerombolják,
mégis építs!”*

A lépésről lépésre haladás művészete nagyon hasznos mindkét úton, és fontos, hogy ennek segítségével mindenki föltalálja magát a mindennapok forgatagában, hogy mindig jókor és jól tudjon dönteni, és döntéseihez okosan használja fel ismereteit és tapasztalatait.

Szerencsére napjainkban már szinte divat továbbtanulni, ami nagyon jó dolog. De emellett fontos az is, hogy mind a munkánk végzése során, mind a diplomaszerezés során ne legyünk öncélúak, és tudato-

san cselekedjünk saját magunk és mindannyiunk örömeire. Kívánom, hogy az elkövetkezendő években a család, a munka, a tanulás minden örömteli, boldog és nehéz percében *„maradjon a lelketekben egy szöglet fiatalon és tisztán”!*

2006. MÁJUS

Ballagás... és kiléptek az ÉLETBE. A nyugodt családi, iskolai körből egy gyorsuló, rohanó világba csöppentek, hogy szinte szédültök bele. Bizony nehéz kapaszkodót találni – a régi értékek elbizonytalanodni látszanak –, a médiából sugárzó „való világ” elhomályosítja a tisztánlátást.

Próbáljatok ilyenkor visszatérni a „tisztá forráshoz” – erősítsétek magatokban a családból, iskolából megszerzett ismereteket, értékeket, hogy azok egyfajta mértékké válhassanak. Növekedjen bennetek az igény az alapvető igazságok megtalálására, meglátására, és azok jövőbeni iránymutatásának követésére.

A világ megismerésével párhuzamosan fejlődjön bennetek az önmegismerés igénye. Már biztosan feltettétek a kérdést magatoknak: ki vagyok, mi szeretnék lenni?

Az ember bizonyos értelemben nem élhet remény nélkül. Kell, hogy valamire vágyakozzon, hogy célja legyen az életben, hogy makacsul higgyen benne, hogy azt el is érheti. A remény mindig összefügg valamilyen értékkel, amit meg kell szerezni – egy értékkel, amire alapozhatjuk jövőbeni életünket.

Ne felejtsetek, hogy a Gondviselés, vagy ha úgy tetszik, a Sors legnagyobb ajándéka, ha valaki olyan tevékenységgel keresheti kenyerét, családjá megélhetését, amit szeret, amiben örömet leli. Ne hagy-

játok, hogy bármilyen „szirénhangok” – akár irigyek – eltérítsenek vagy lebeszéljenek dédelgetett álmaitok megvalósításáról. Széchenyi szavaival élve: *„Bízzunk magunkban, bízzunk erőnkben, készületlen azonban soha ne lépjünk síkra, s erőnkkel jobban gazdálkodjunk, mint eddigelé...”*

A fejlődés útja előttünk áll, a jelen azonban újra és újra más és magasabb szintű feladatok elé állít minket. Új sikerek pedig csak akkor születhetnek, ha törekedtek rejtett képességeiteket feltárva, lehetőségeitekkel élve a világra nyitottan hasznosítani magatokat közös jövőnk építése érdekében.

Legyetek hűségesek ősi értékeinkhez, elveinkhez, amiket családokat, iskolákat plántált belétek, mert a semmiből nem épül a holnap, és erre a hűségre épüljön a jövőbe való elkötelezettség. Jövőbe vetett pillantásokat fókuszáljátok a holnapra, abban a tudatban, hogy a fiatalsággal járó előny óriási erő, de egyben mulandó is.

Nekünk, szülőknek, bennetek van a reményünk, hogy fiatal erővel, lelkesedéssel új lendületet adhatok nemzetünknek és a „vénülő Európának”.

Ez a remény éltet minket is!

2007. MÁJUS

„A baza nem csak föld és hegy, halott bősök, anyanyelv, őseink csontjai a temetőkben, kenyér és táj, nem. A baza te vagy, szőröstül-bőröstül, testi és lelki mivoltodban. Ő szült, ő temet el, őt éled és fejezed ki, mind a nyomorult, nagyszerű, lángoló és unalmas pillanatokban, melyek összessége életed alkotja. S életed a baza életének egy pillanatja is...” – írja Márai a *Füveskönyvben*.

KEDVES BALLAGÓ LÁNYOK ÉS FIÚK!

Hát vége! Nagyjából végigfutottátok a pályát, amelyet itt a gimnáziumban végig kellett futnotok. Ami most jön, az érettségi, a felvételi, az már egy másik világ. Egy jutalomjáték négy esztendő készüléte után. De ezt nálatok most talán senki sem érzi jobban.

„Az élet olyan, mint egy doboz bonbon. Sohasem tudhatod, hogy mit veszel ki belőle.” Forrest Gump ezen mondását gyakran emlegetjük mostanában a városházán is, amikor az egyre romló országos gazdasági helyzet nyomán keletkező gondokat próbáljuk megoldani. Sohasem tudhatjuk, hogy mit hoz az élet. A csillagok állása most kedvezőnek tűnik. Legalábbis sokkal kedvezőbbnek, mint amilyen a mi ballagásunk idején volt. Most szabadon utazhattok, szabadon tanulhattok, sokkal több és ígéretesebb lehetőség közül választhattok. Persze tudjuk, hogy minden lehetőség csak annyit ér, amennyit valóra tudunk váltani belőle. Ám azt ajánlom, ne hagyjuk, hogy a boldogságunk a lehetőségektől függjön. Más szóval a bonbon az mégiscsak bonbon. Az élet: ÉLET! – és jó dolog élni, nagyon jó dolog élni, még ha sokszor rettenetesen nehéz és keserű is!

Mindannyian ajándékba kaptuk az életet, s mindazt, ami vele együtt jár. Kaptunk szülőket, kaptunk családot és rokonságot, akik minden esetleges emberi gyengeségük ellenére szeretnek bennünket. Kaptunk egy várost, amely életünk színtere lett. Úgysem tudnám felsorolni, hogy mi minden szép és jó, szomorú és nehéz, nagyszerű és felemelő dolog történt itt velünk. És kaptunk egy Hazát, amelynek életéből a mi életünk egy pillanat. Csak egy pillanat, de nekünk fontos pillanat.

Ti vagytok szüleitek reménye, ennek a városnak a reménye, és bizony ennek a Hazának és nemzetnek is Ti vagytok a reményei. Ezt így ballagás környékén talán túl sokat hallja az ember. De higgyétek el, így van! Mindannyian azt reméljük, hogy valóra tudjátok váltani az álmaitokat, elérhetitek céljaitokat. Mi azonban ennél többet szeretnénk: azt kívánjuk, hogy sikerüljön az életetek. Azt szeretnénk, hogy találjátok meg magatok számára az életetek értelmét. Csak így egyszerűen: legyetek boldogok!

Ez pedig csak akkor sikerülhet, ha azt az életet, amit ajándékba kaptatok, tovább ajándékozzátok. Továbbajándékozzátok elsősorban mindazoknak, akikkel nap mint nap együtt éltek, azzal, hogy szeretitek őket:

– Amikor azt mondom szeretni, arra gondolok: jó indulattal részt venni egymás életében.

– Amikor azt mondom szeretni, arra gondolok: hozzásegíteni másokat a boldoguláshoz.

– Amikor azt mondom szeretni, arra gondolok: felelősséget vállalni másokért, olyankor is, amikor könnyű és olyankor is, amikor rettenetesen nehéz.

Ha továbbajándékozzátok az életet, boldogok lesztek. S ez a legtöbb, amit tehettek szüleitekért, azért az emberért, akivel összekötitek az életeteket, a gyermekeitekért, ezért a városért, amelyhez már ti is hozzátettétek életetek jó néhány óráját, s ezért a Hazáért, amely ezer esztendő óta hordoz minket.

Legyetek tehát boldogok, mindannyiunk örömére!

KEDVES BALLAGÓ LÁNYOK ÉS FIÚK!

Most életetek egy nagyszerű pillanatához érkeztek: búcsúztok a „boldog, időnként viharos diákévektől”, a nyugodt családi, iskolai körből egy gyorsuló, rohanó világba csöppentek, ahol percemberek sikereitől harsog a média, akiket egyik napról a másikra felvet a siker hulláma, majd a hírnév néhány hónap után a feledés hullámsírában végzi. Veszendő siker az övék, mert munkájuknak nincs alapja, nincs folytonossága, nincs múltjuk és jövőjük.

Bizony nehéz kapaszkodót találni. Próbáljatok visszatérni a „tisza forráshoz” – erősítsétek magatokban a családból, iskolából megszerzett ismereteket, értékeket. A világ megismerésével párhuzamosan fejlődjön bennetek az önmegismerés igénye.

Az ember kell, hogy valamire vágyakozzon, hogy célja legyen az életben, és hogy makacsul higgyen benne, hogy ezt el is érheti.

Kívánom, hogy valóra tudjátok váltani álmaitokat, elérhessétek céljaitokat, hogy sikerüljön az életetek. Szeretném, hogy megtaláljátok magatok számára életetek értelmét.

Csak így, egyszerűen: legyetek boldogok!

KÖZÖS DOLGAINK

Évkezdő gondolatok a kistérségi határidőnaplóba

2006. ÉVRE

Másodpercek, percek, órák, napok, hetek, hónapok és évek... Aztán évtizedek, évszázadok és évezredek...

Az idő „nagy úr” – halljuk sokszor! Az újszülöttekből kamaszok, aztán felnőttek, szülők és nagyszülők lesznek. Szinte nap mint nap rácsodálkozhatunk egy újabb technikai „csodára”. Folyamatosan fejlődik, változik a világ körülöttünk. És a „gyorsuló idő” „rohanó világba” szédít minket.

Szerencsére vannak olyan értékeink, amelyek minden körülmények között, minden időben és helyen értékek, és mértékek maradnak! Szüleink, nagyszüleink plántálták belénk és szívünkben, lelkünkben őrizzük őket. Segítenek minket, hogy a mindennapi – sokszor több naptárodalt betöltő – feladatainkat legjobb tudásunk szerint végezzük, hogy egymással összefogva, együttgondolkodva újabb és újabb „megoldhatatlanak tűnő” és „szinte lehetetlen” feladat megoldását hagyjuk magunk mögött.

A Lenti Kistérség Többcélú Társulása megalakulása óta többször bebizonyítottuk, hogy együttgondolkodva, közös összefogással a szociális, az egészségügyi, területfejlesztési és egyéb fontos területen is sikerül fejlődést, eredményt elérnünk. Biztos vagyok benne, hogy még számtalan feladat áll előttünk, és talán e naptár lapjai sem lesznek elegendőek feljegyzésükhöz.

Deák Ferenc szellemében – „*minden előrelépés... valóságos haladás*” – kívánom mindannyiunknak, hogy a 2006-os esztendőben napi feladataink elvégzése során, ki-ki találja meg saját maga örömét és segítse környezete boldogulását, gyarapodását! Hitem szerint ami jó az egyénnek, a családnak – az jó kell legyen a közösségnek, településeinknek és kistérségünknek egyaránt.

Ehhez a nap mint nap elvégzett felelősségteljes, a megvalósulás örömét eredményező munkához adjon Isten jó egészséget, erőt és kitartást!

Naponta motiváljanak minket *Rónay György* sorai:

*„Ki gyújtja a tüzet? a Kéz, aki
tükröt tart? Vagy a föltartott tükör
koncentrált sugarai?*

Mindegy. Csak égjen.”

2007. ÉVRE

Mögöttünk hagyunk egy évet, amikor a pénz inflálódásánál csak az igaz szó és a becsületes munka értékvesztése volt nagyobb. (...)

Emberek jönnek-mennek, apák, fiúk egymás után... A gyermekek úgy érzik, lassan múlik az idő, az idősebbek számára már az évtizedek is pillanatoknak tűnhetnek.

A most kezünkben tartott 2007. év naptárában fekete betűs hétköznapok váltják egymást piros betűs ünnepekkel. Mi szeretnénk ezeket a napokat tartalmasan, emberhez méltóan megélni!

A zalai emberektől megtanultam, hogy mit jelent az év minden napján a munkánkra figyelni, úgy felkelni, hogy tudjuk, mi a dolgunk és kötelességünk a saját házunk táján vagy a nagyobb közösségben. De arra is, hogy egyszer-egyszer üljünk le csendben – akár zalai dombjaink közt megbúvó pincék rejtekében – egy áldomásnyi bor mellett, átgondolni közös dolgainkat.

Kérjük a Teremtőtől a hit fényét, a remény örömét és a szeretet melegségét, hogy 2007 minden napján közelebb kerüljünk vágyaink beteljesüléséhez, céljaink eléréséhez.

2008. ÉVRE

Emlékszem, gyermekkoromban mindig izgatottan vártuk, a szüleink, nagyszüleink mikor hozzák már haza a „kincses kalendáriumot” – tele mesével, álmokkal, szép fényképekkel –, mikor cserélik ki a konyhában a falra tehető nagy naptárat, amin ott vannak a jeles napok és hosszú, tömött sorban, a fekete betűs hétköznapiak, katonás rendben január 1-jétől december 31-ig.

A lapokon 365 nap, tele reménnyel, bizakodással, örömmel.

Aztán valahogy mindig máshogy lett, elmúlt a karácsony-újévi naptárváltás ideje, a reményből emlékek lettek, a bizakodásból dolgos hétköznapiak, sok fáradtság, örömmel telt családi ünnepek. Bekarikázva a naptárban a disznóvágás napja, az aratás, a szüret, a gyerekek hazaérkezése, a születés- és névnapok.

Változnak az idők. Ma már bizony nem ritkaság, hogy a néhány évtizede még ritkaságszámba menő

dekoratív kiállítású határidőnaplót elektronikus szerkezetek váltják. Már aktatáska sem kell, tollra sincs szükség, digitalizálódó világunkban nincs helye a kézzel írott szavaknak, mindent átvesz a rövidített információk, az ékezetek nélküli helytelen mondatok világa. Nagy autókban érkező menedzserrek a mai világ „példaképei”. Jól van ez így?

Aki kezébe veszi ezt a határidőnaplót, valószínűleg helyesen dönt. A papír, a könyv alak, a ceruza, vagy toll sercegése is egy kis emberséget lop rohanó hétköznapjainkba, hiszen itt lehet tervezgetni, számot vetni, karikázni, áthúzni, lejegyzetelni, átírni, átnyilazni, unalmas megbeszéléseken rajzolgatni.

A 2008-as esztendőre sok bejegyezni valót, hasznosan eltöltött napokat, a család és a barátok számára üresen hagyott piros betűs ünnepeket kívánok!

Lackó unokám avatott nagypapává

ZALAI LEVENTÉK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN

Előszó Tantalics Béla művéhez

„Apáimtól hallottam, hogy az embernek két útja van: az ősök útja és az istenek útja. Az ősök útja a családoké, a nemzeteké, a törvényeké, az emberiségé. Mindnyájan ezen járunk, amíg nevelnek bennünket és tanulunk. Ezen járunk, amikor nyelvünket és szokásainkat tiszteljük, amikor emberi hivatásunkat betöltjük. Az istenek útja a lelkiismereté. Mindnyájan erre lépünk, amikor kiemelkedünk abból, amit tanultunk, s amikor azt tesszük, ami túl van nyelven és szokáson és törvényen és családon és nemzeten, és amikor betöltjük feladatunkat, amivel az Isten bízott meg.”

(HAMVAS BÉLA)

Tantalics Béla tanár úr legújabb helytörténeti munkája, a *„Zalai leventék a második világháborúban 1944–1945”* című mű, komoly történeti-kutatási eredményeket foglal össze. De emellett apáink, nagyapáink tapasztalatát adja tovább, és „az istenek útja, a lelkiismeret” felé való tájékozódásban segít minden olvasóját.

A trianoni békediktátum előírásait, mint megtudjuk a műből, a mindenkori magyar kormányoknak végre kellett hajtaniuk, ám az ország vezetői kiutat kerestek ebből a kényszerhelyzetből. A győztes ha-

talmaknak jogában állt a magyar haderő ellenőrzése, így szükségessé vált egy olyan, honvédségen kívüli katonai előképzés megszervezése, amely nem eshetett a győzők ellenőrzési és felügyeleti jogkörébe, mindazonáltal előkészítette a magyar fiatalságot azokra a katonai feladatokra, melyeket 21 éves korukban – a katonai bevonulásuk idején – teljesíteniük kellett.

Így jött létre a leventemozgalom, az intézmény, amely alkalmas volt arra, hogy a sport területén az akkori és a jövő generációjának megadja azt a fizikai nevelést és erősítést, amely az ifjúságot egy esetleges háborús szolgálatra is megedzi. Ugyanakkor tudatos nemzeti érzést alakított ki a fiatalemberekben, szilárd erkölcsi alapot nyújtott, és felhívta a figyelmet az állampolgári kötelességek teljesítésének fontosságára is. Ezen túlmenően a magyar ifjúság nevelésének is fontos eszköze volt, amely feladatát a nevelés minden egyéb tényezőjével együttesen és párhuzamosan látta el.

Ha Tantalics Béla írását lapozzuk, akkor e nemes célok megvalósulása mellett, a levente intézmény megismerésén túl, sehol máshol hozzá nem férhető ismeretekhez jutunk a zalai leventék szívet facsaró, tragikus sorsáról a második világháború és az azt követő évek során. Életutakról olvasunk, amelyek örökre az égbe kiáltanak, jelként, mindannyiunk számára: hogy soha többé ne fordulhasson elő az, ami velük megtörtént.

„Historia est magistra vitae”, „a történelem az élet tanítómestere.” A jól ismert, alapvetően igaz latin mondás jut újra és újra eszünkbe a mű elolvasása közben, és nem tudunk szabadulni a gondolattól, hogy a Biblia szavai a közöttünk élő, szerető mo-

solyú, halk szavú tanár úr esetében is valósággá válnak: *„Akkor az érteni tudók ragyogni fognak, mint a fénylő égbolt, s akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön örökké, miként a csillagok.”*

A szerző előtti tisztelgő főhajtással bocsátjuk útjára ezt a könyvet.

*Lenti, 2004. május 1.
Pünkösöd hava, Európa újraegyesítésének napja*

ELŐSZÓ A „KERKAVÖLGY KINCSEI” CÍMŰ ALBUMHOZ

*„Láttad-e az erdőt, láttad-e a völgyet,
mikor megbűvölte május mosolygása? ...*

Láttad-e a mezőt nyárban tündökölve, (...)

*Amikor a réten minden kis pipacsot
a nap lángra gyűjtött, ...*

*S láttad-e az embert sötét arccal járni,
amint gyöngyvirágot tördel le a lépte?*

*Ijedten, fürkészve nézek a szemébe,
nézek a szívébe,
mint bogyba elveszett kincseket keresnék...”*

(FÉSZŰS ÉVA)

Kincskeresésre hívom hát a kedves olvasót: a zalai táj dimbes-dombos lankáira, vadregényes erdőségeibe, patakokkal szabdalt rétjeire. Oda, ahol a természet – madaraival és vadjaival, színpompás virágaival – visszavezet bennünket egy mindnyájunk által áhított harmóniába, ahol az ember és a környezete igazi egységben élt.

Gyalogosan, kerékpárral vagy akár kisvasúttal elhaladva az út menti keresztek, a kis falvak harang-

lábai vagy kápolnái mellett, lépünk ki a minden-
napok rohanásából, az értékrendjében megzava-
rodott világunkból, hogy rácsodálkozzunk eleink élő
hitére, és visszataláljunk egy emberarcú világba, ami
Isten ajándéka.

*Lenti, 2007. november,
Szent András havában*

ÖTVEN ÉV CSEND UTÁN

Ötven esztendő. Két emberöltő. Házasságok kötettek, gyermekek születtek, nőttek fel, és az unokák is lassan felnőttkorba lépnek.

1956 nemzedékének nehéz dolga volt. Csendre, hallgatásra lett ítélve mindenki. Az is, aki magyarra lőtt, és az is, akire lőttek, akit börtönbe zártak, megkínóztak. Hallgattak ők és családjaik, hallgatott egy ország. Ki ezért, ki azért.

A sebek pedig soha nem gyógyultak. A barikádok a lelkekben ma is állnak.

Tudjuk, az igazság szabaddá tesz, mégis egy ország, egy-egy település közössége is nehezen néz szembe vele. Az ötvenhatos forradalomnak sok arca van, megannyi emberi sors, megannyi családtörténet, történelmi látásmód, értékítélet.

Az igazságnak azonban csak egy arca van, 1956-ban a szabadság mellé állók igent mondtak, a velük szemben állók nemet, a szabadság mellé állók változást akartak, az ellene mondók diktatúrát.

Mindenkinek, minden közösségnek szembe kell néznie végre a múltjával, meg kell neveznie hőseit és gyáváit. Minden közösségnek meg kell végre bocsátania azoknak, akik őszintén bocsánatot kérnek. Egyik nehezebb erkölcsi feladat, mint a másik, az egyik erősebb jellemet kíván, mint a másik. Embert próbáló feladata ez az országnak és minden közösségnek.

Lenti 1956-os történéseinek feldolgozása ötven év hallgatást old fel.

Beszélnünk kell immár róla, elmondani gyermekeinknek, hogy ők is elmondhassák, valamikor a 20. század derekán bizony éltek derék emberek itt a végeken, akik a szabadságért szabadságukat tették kockára, miattunk, értünk.

Köszönet nekik, és köszönet mindazoknak, akik elkészítették ez a munkát.

(Előszó Tantalics Béla: Az 1956-os forradalom Lenti térségében című könyvből)

ÉDES HAZÁNK SZÉP HATÁRA

Ha otthon, családi körben leülünk beszélgetni, és a nagyszülők, dédszülők felemlégetik nekünk a nem is olyan nagyon távoli múltat, sokszor mondják: bizony sokat jártunk ki a határba. A vidéki embernek a határ jelentette az életet, ott termett a kalászos kenyérnekvaló, ott legelt a gulya, érett a szőlő, a zamatos zalai gyümölcs.

Azóta sokat változott körülöttünk a világ. Lenti és vidéke, a határ az elmúlt négy esztendőben egy fejlődő európai kistérség központja lett. Bemutatkoztunk az Európai Parlamentben, számos nagy pályázat boldog gazdájának mondhatjuk magunkat. Az egykori végvár, az elfelejtett övezet mára sok más térség számára irigyelt határ menti eurorégió, a Muránia központja.

Elérkezett az ideje, hogy hűen elődeink fáradságos munkájához, mi is megtegyük azt, amire bennünket a város és a határ kötelez: minél többet ismerjünk meg szülőföldünk kincseiből, építsük, fejlesszük tovább az utánunk jövő nemzedékek javára. Meg kell teremtenünk azt a térségfejlesztési intézményrendszert, amely immár az európai normák szerint segít minden Lentiben és környékén élőt a boldogulásban. Ez a határjárás egy mustra, számvetés: mink van. Ez a határjárás olyan, mint a gazda jövőbe révedő tekintete: mink lesz, mi mindent érhetünk el mi közösen.

Adjon a Teremtő sok erőt, jó egészséget és örömet mindnyájunknak a közös munkához.

(Előszó a Határjárás a Lenti Kistérségben című kiadványhoz, 2003)

*A nagyrákosi völgyhíd ünnepén. Ez az európai hírű,
nívódíjas műtárgy az elmúlt évtizedek legnagyobb
vasúti újvonalfejlesztése volt*

TARTALOM

I. Szívem visszahúzott a zalai dombok közé

Szívem visszahúzott a zalai dombok közé	7
Elkötelezett szellemiséggel – deáki kötődések	26
Újraéledő gyökerekkel Zalában	28

II. Boldog az a nép, amely tud ünnepelni

Mi dolgunk Lentiben?	39
„Legyen béke, szabadság és egyetértés!”	44
Szent István napja egyetemes nemzeti búcsú	48
Léket ütöttünk a zsarnokság hajóján	54
Hogy legyen kicsit melegebb családi fészek...	60
A zene tesz bennünket magyarrá, európaivá – emberré	64
Nemzetközi tűzoltóünnep Lentiben	67
Kerkai Jenő üzenete	69

III. Emeld föl fejedet, büszke nép!

Millenniumi gondolatok	79
Deák Ferenc politikai portréja	84
Mi végre léptünk be az Európai Unióba?	94
Összekapcsolni tájakat és lelkeket	98
Egymásra utalva egymásért élni	101
Igazodási pontok kellenek	105
A Szent Korona élteti a magyarságot	108

IV. Beérni látszik a gyümölcs

Térségfejlesztésről– egyetemistáknak	117
Látszik a városon a munkánk eredménye	129
Nem színjáték, hanem szolgálat a politika	138
Muránia: Egy csepp Európa	151
Gasztro Muránia	162

V. A bor nem ismer határokat

Zala vármegye bortörténete	167
Régiós összefogással a borturizmus fejlődéséért	171
Utazás fogaton Lentiből Lendvára	173
Vince-napi pinceszemle	176

<i>VI. Parlamenti munka</i>	
Lendületesen, lefelé a lejtőn – nagy bajban az önkormányzatok!	183
Dr. Lamperth Mónika miniszterjelölt meghallgatásakor	186
Ébredés – rossz volt az álom, de még rosszabb a valóság	190
Egekben az üzemanyagárak	193
Meddig leszünk még hátrányos helyzetűek a saját hazánkban?	196
A gazdaság fejlődésének motorja a közlekedési infrastruktúra fejlesztése	200
Sikeres, modern, igazságos Magyarországot építünk a magyar vidék nélkül?	206
Tragikus vihar felelősök nélkül	211
Olcsóbb állam – de kinek olcsóbb?	214
Erőltetett regionalizálás, kormányzati kapkodás – kinek az érdekében?	217
„Jövönk esélye a gyermek”	220
„Vidékfejlesztés vagy falurombolás ?”	222
Fejlesztési elképzelések rendszer nélkül	224
Lépéseket a családi jövedelemadózás bevezetésére!	228

VII. Ki gyújtja a tüzet?

Üzenetek Lenti város ballagó diákjaihoz	233
Közös dolgaink	239
Zalai leventék a második világháborúban	243
Előszó a „Kerkavölgy kincsei” című albumhoz	246
Ötven év csend után	248
Édes hazánk szép határa	250

ISSN 1217-744X

ISBN 978 963 9848 16 0

Kiadja a Kereszténydemokrata Néppárt
Országgyűlési Képviselőcsoportja
Felelős kiadó: **dr. Semjén Zsolt** frakcióvezető
Szerkesztés: KDNP sajtószolgálata
Tördelés, korrektúra: **Agócs Sándor**
Borító és typográfia: **Brém-Nagy Ferenc**
Nyomdai munka: Multiszolg Bt.
Felelős vezető: **Kajtor István**

